

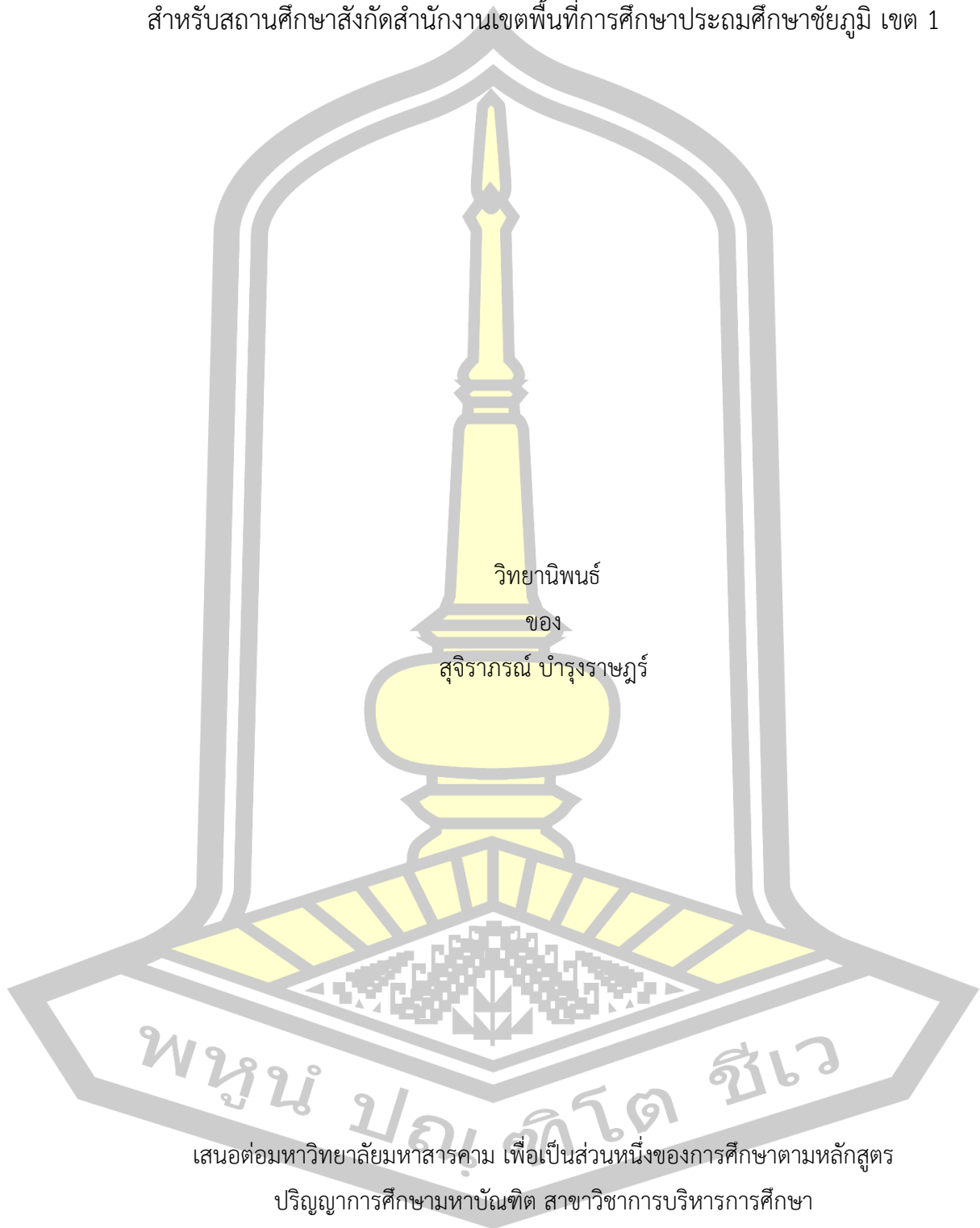
การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
สุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤศจิกายน 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

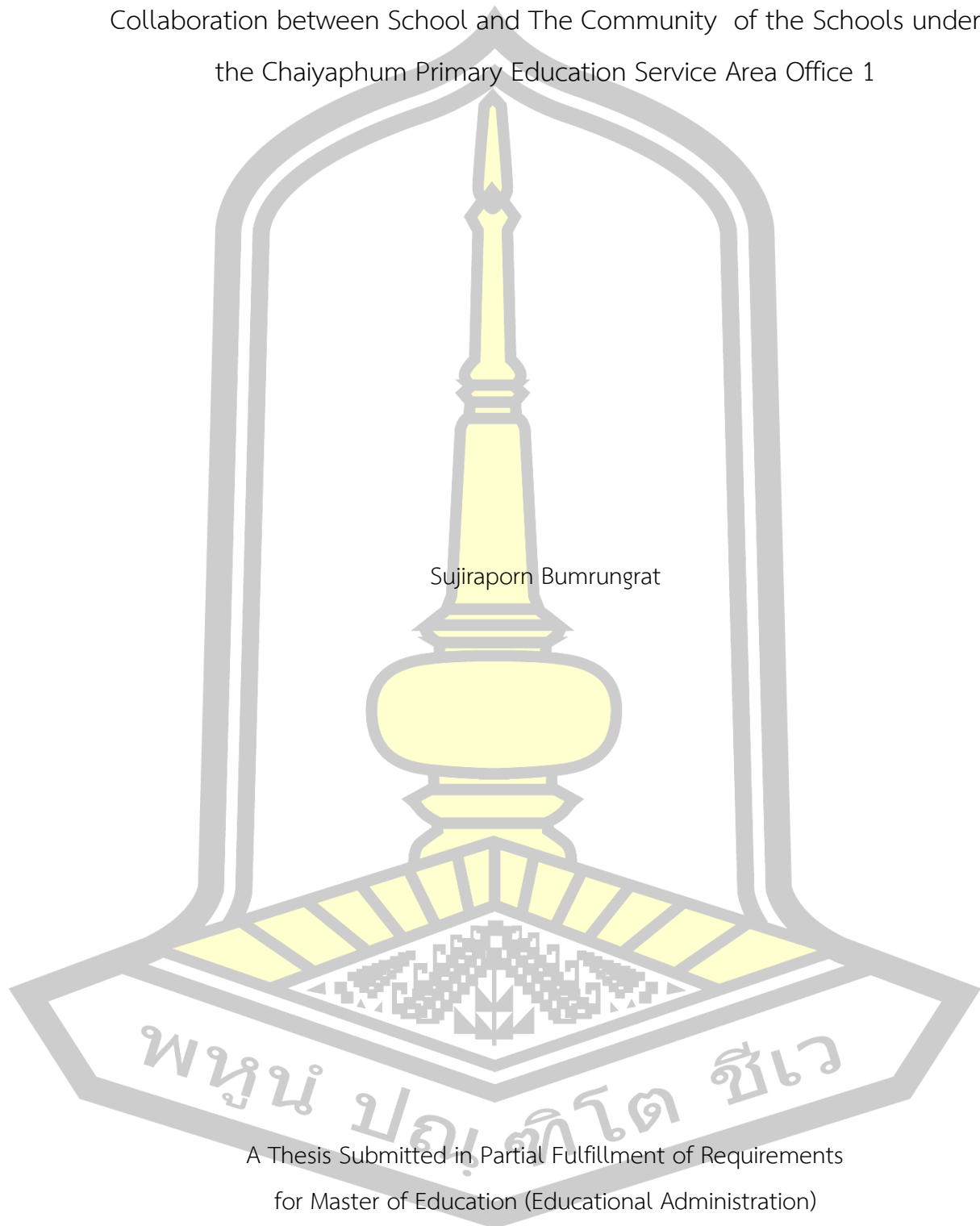
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development Guideline for Management Learning Resource by
Collaboration between School and The Community of the Schools under
the Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1

Sujiraporn Bumrungrat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration)

November 2018

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสุจิราภรณ์ บำรุง
ราชภู่ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. การินทร์ กิจระการ)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1		
ผู้วิจัย	สุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. การินทร์ กิจระการ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 3) ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 331 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 126 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษา 205 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนสำหรับสถานศึกษา ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

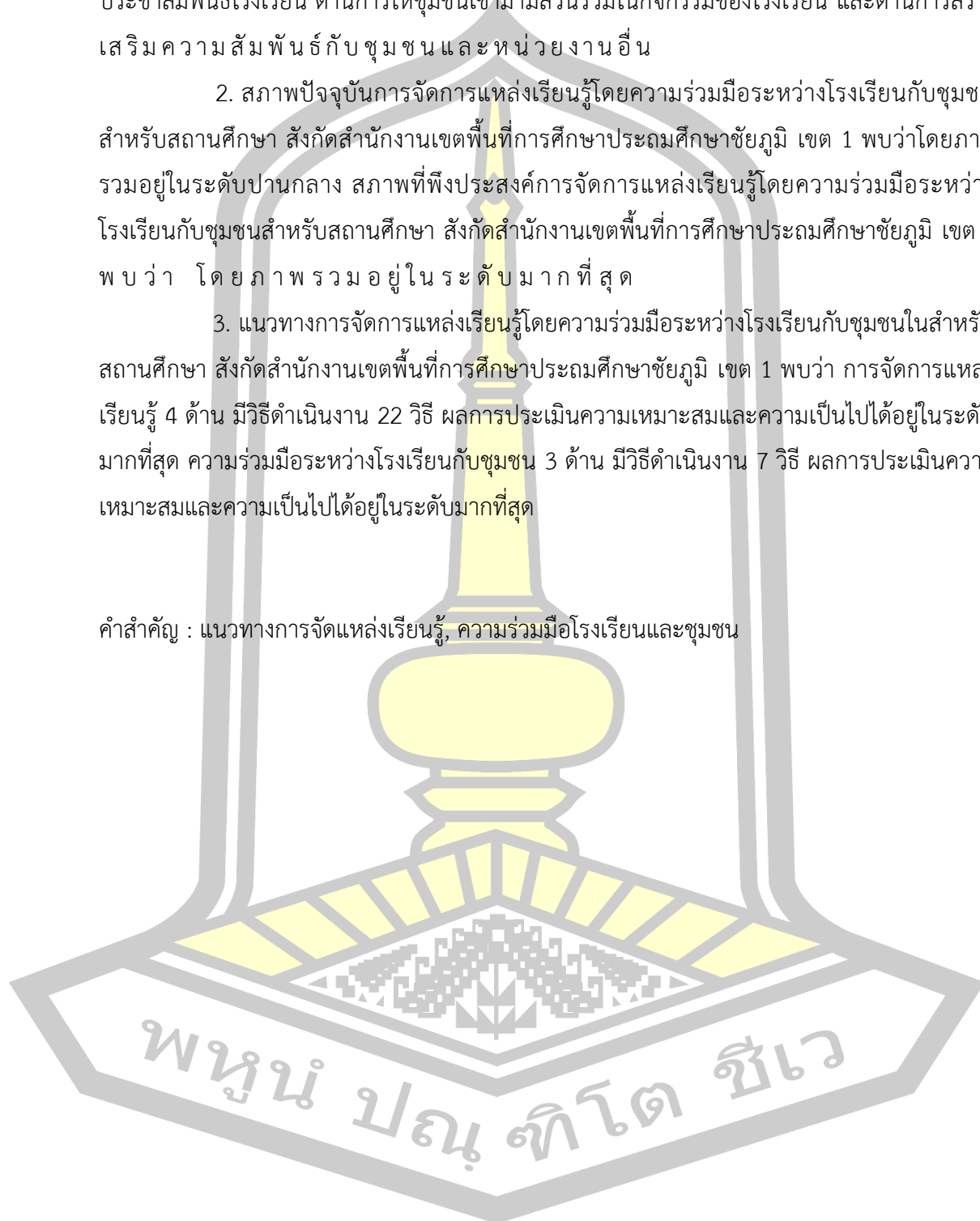
1. การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่าต้ององค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน คือ ด้านสำรวจแหล่งเรียนรู้ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และกำกับติดตามประเมินผลพัฒนาแหล่ง

เรียนรู้ และองค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น

2. สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน มีวิธีดำเนินงาน 22 วิธี ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน มีวิธีดำเนินงาน 7 วิธี ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการจัดแหล่งเรียนรู้, ความร่วมมือโรงเรียนและชุมชน

TITLE	Development Guideline for Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community of the Schools under the Chaiphum Primary Education Service Area Office 1		
AUTHOR	Sujiraporn Bumrungrat		
ADVISORS	Karun Kidrakarn , D.B.A.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2018

ABSTRACT

The research aimed at 1) studying components of Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community. 2) investigating the current and desired conditions of Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community of the Schools under the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 1 and 3) acquiring the guidelines for Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community of the Schools under the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 1. The research samples were the school directors, and teachers in Schools under the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 1. The stratified random sampling method was employed accordingly to the school the number of the schools was taken for the simple random sampling procedure. 331 school directors, and teachers from 126 schools were obtained as research participants. The tools for data collecting are questionnaire, interviewing form and evaluation form. The statistics used for data analysis include mean, standard deviation, and Priority Needs Index in Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community of the Schools under the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 1. The findings were as follows:

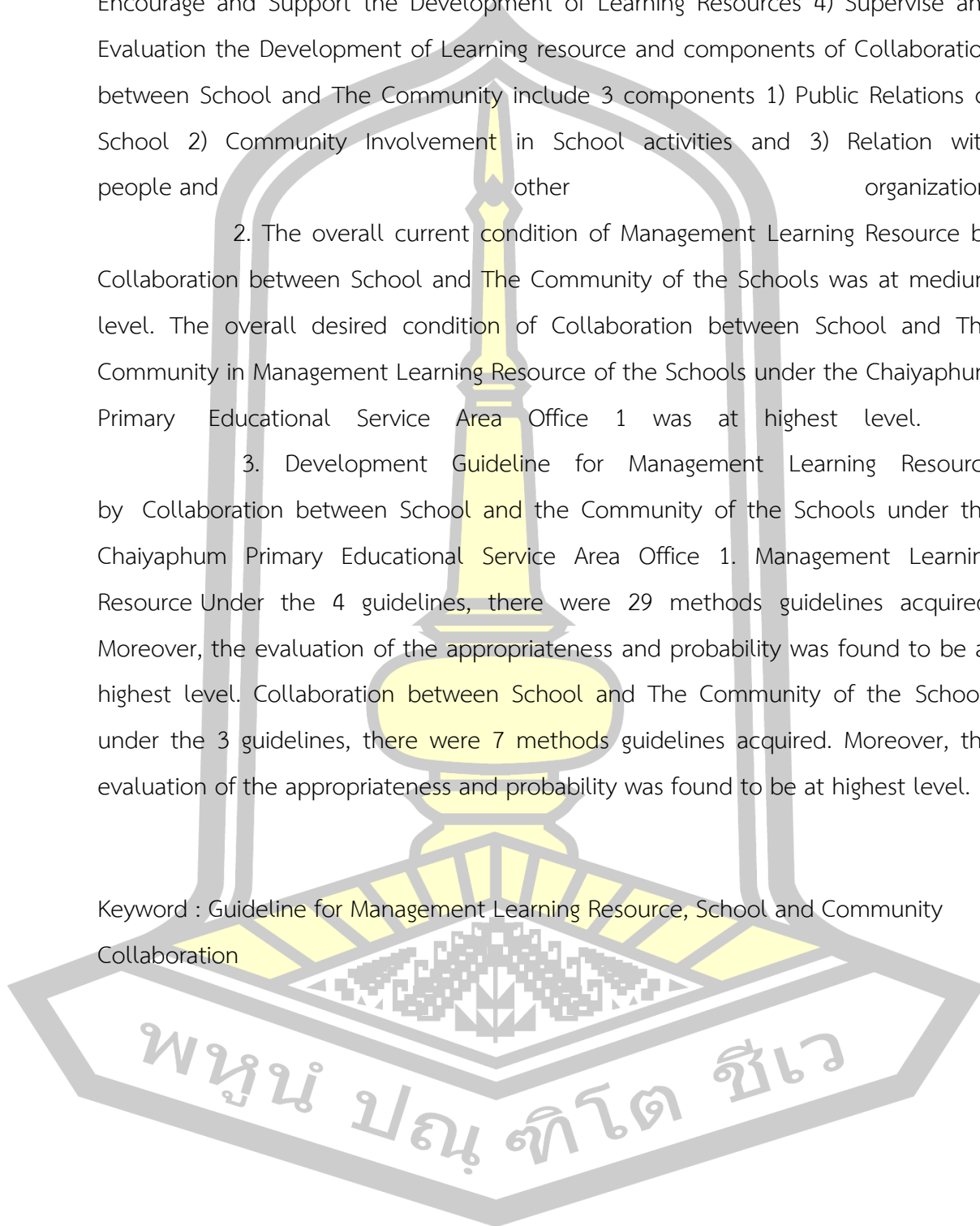
1. The components of Management Learning Resource include 4

components 1) Survey of Learning Resource 2) Register of Learning Resource 3) Encourage and Support the Development of Learning Resources 4) Supervise and Evaluation the Development of Learning resource and components of Collaboration between School and The Community include 3 components 1) Public Relations of School 2) Community Involvement in School activities and 3) Relation with people and other organization.

2. The overall current condition of Management Learning Resource by Collaboration between School and The Community of the Schools was at medium level. The overall desired condition of Collaboration between School and The Community in Management Learning Resource of the Schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 was at highest level.

3. Development Guideline for Management Learning Resource by Collaboration between School and the Community of the Schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. Management Learning Resource Under the 4 guidelines, there were 29 methods guidelines acquired. Moreover, the evaluation of the appropriateness and probability was found to be at highest level. Collaboration between School and The Community of the Schools under the 3 guidelines, there were 7 methods guidelines acquired. Moreover, the evaluation of the appropriateness and probability was found to be at highest level.

Keyword : Guideline for Management Learning Resource, School and Community Collaboration

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงได้ด้วยความรู้และช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.การันต์ กิจระการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ทุกขั้นตอน ตลอดเวลาในการจัดทำผู้ศึกษารู้สึก ซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างสูงยิ่ง จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอ รารวรรณ นางปภาวรินทร์ ศรีจำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ คุณครูศรีนวล จันทะพินิจ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ และนายอภิชาติ พรหมฝ่าย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่ได้ ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งพร้อม ให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนได้เครื่องมือที่มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เผธิญ กิจระการ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายศุภสิน สมรรถชัย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ นายพีรพล กองศรี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ และนายพงษ์วิชรินทร์ จันท์เทศ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ที่ เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บุพการี ตลอดจนคณาจารย์ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีมาโดย ตลอดจนทำให้งานวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์

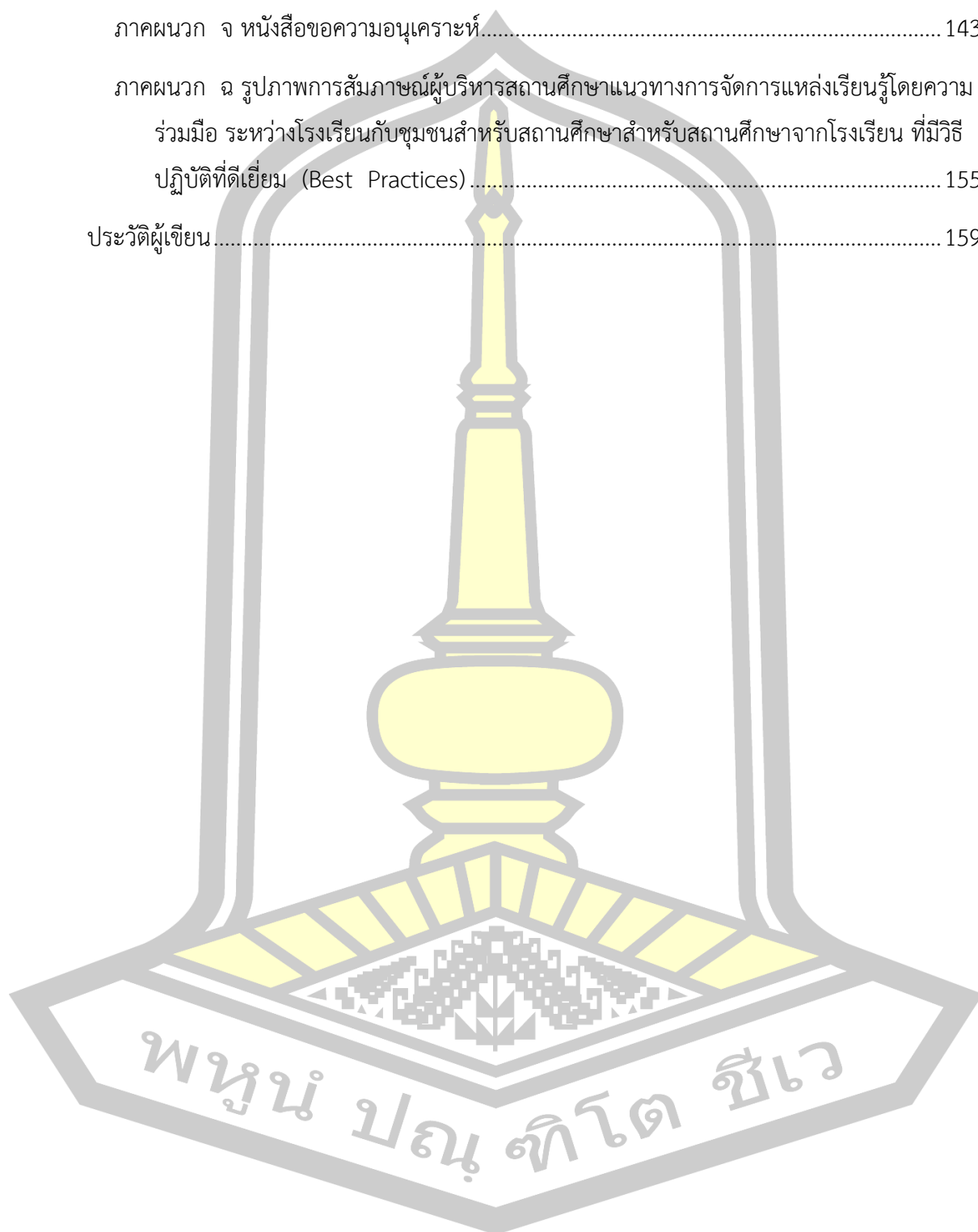
พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
บัญชีตาราง.....	ฉ
บัญชีภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แหล่งเรียนรู้.....	11
การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	21
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
1. งานวิจัยในประเทศ.....	32
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	38

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	43
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.45	
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.....	48
ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	101
สรุปผล.....	101
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	118
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.....	136

ภาคผนวก ง ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ.....	139
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	143
ภาคผนวก ฉ รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาจากโรงเรียน ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices).....	155
ประวัติผู้เขียน.....	159

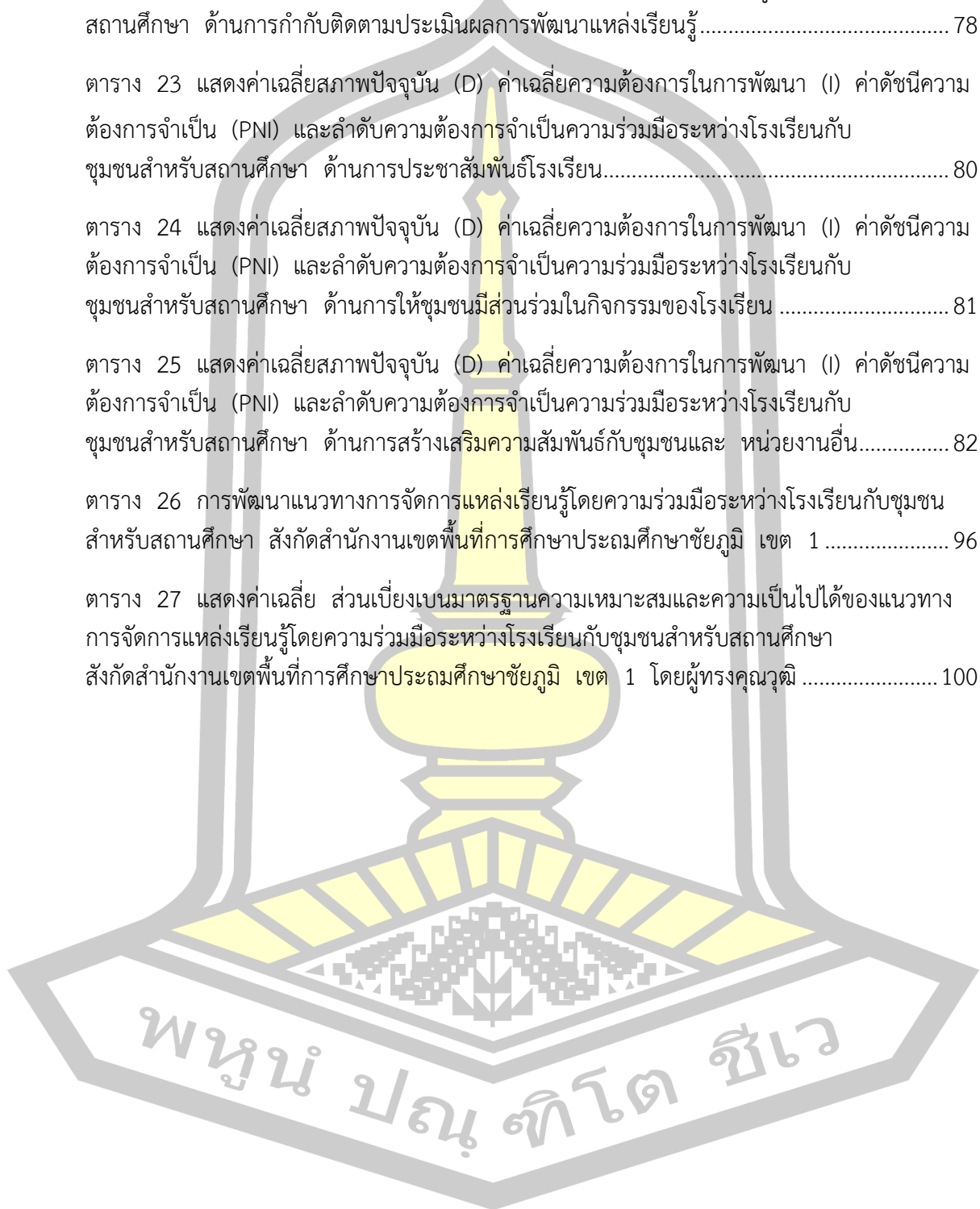

บัญชีตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้.....	20
ตาราง 2 สังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	29
ตาราง 3 แสดงรายละเอียดขนาดโรงเรียน.....	30
ตาราง 4 แสดงรายละเอียดระดับการจัดการศึกษา.....	31
ตาราง 5 แสดงรายละเอียดขนาดโรงเรียน.....	50
ตาราง 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน.....	62
ตาราง 7 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน.....	63
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	64
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	65
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสำรวจ แหล่งเรียนรู้.....	66
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้.....	67
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	

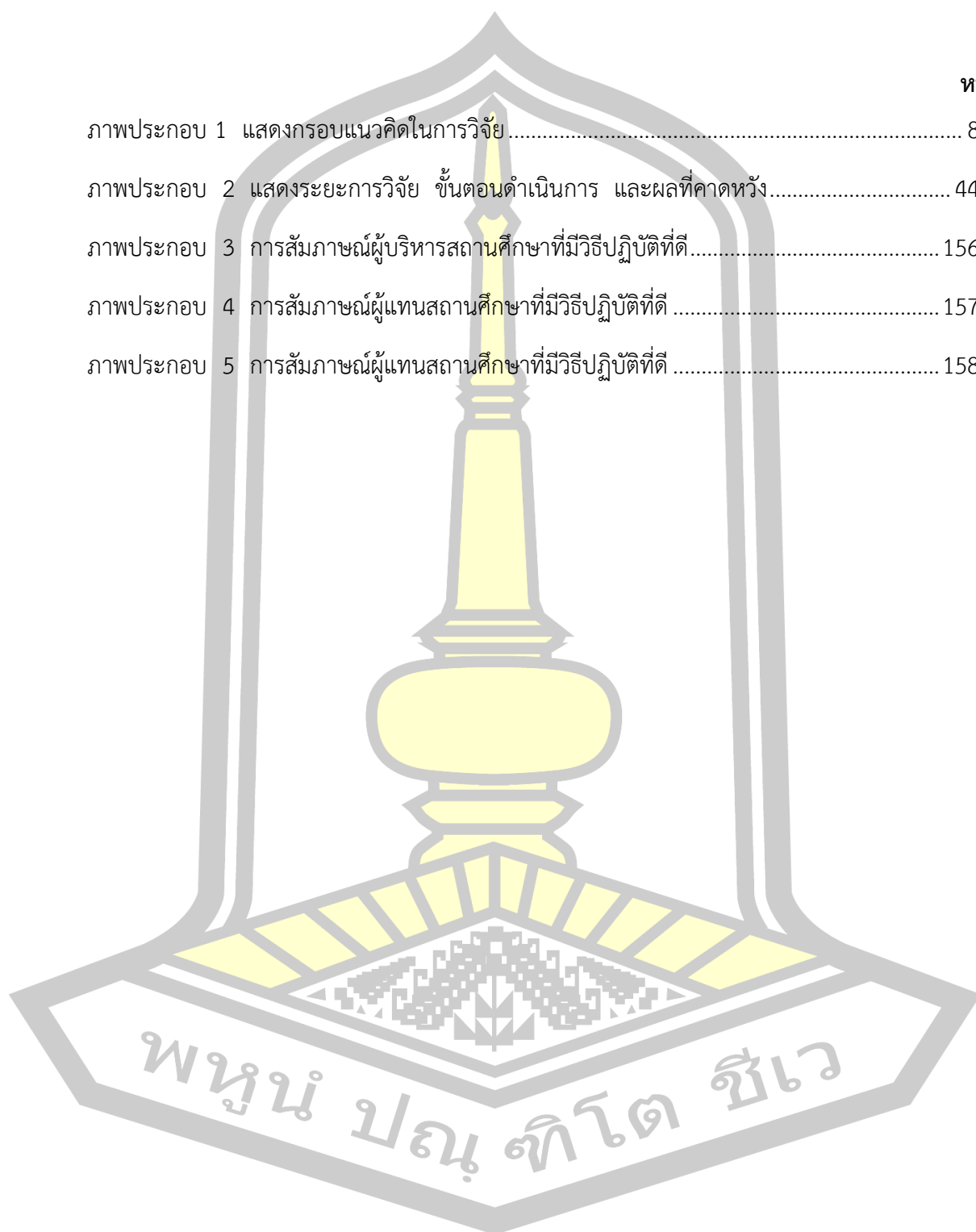
<p>ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้.....</p>	68
<p>ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้.....</p>	69
<p>ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน .....</p>	71
<p>ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน .....</p>	72
<p>ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น.....</p>	73
<p>ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนี.....</p>	74
<p>ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนี ความต้องการ จำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา.....</p>	74
<p>ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ .....</p>	75
<p>ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนี ความต้องการ จำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้.....</p>	76
<p>ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....</p>	77

- ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้..... 78
- ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน..... 80
- ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 81
- ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น..... 82
- ตาราง 26 การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 96
- ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 100

บัญชีภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง.....	44
ภาพประกอบ 3 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.....	156
ภาพประกอบ 4 การสัมภาษณ์ผู้แทนสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.....	157
ภาพประกอบ 5 การสัมภาษณ์ผู้แทนสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.....	158

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (นงรัตน์ ศรีพรหม, 2544: 21) แต่การจัดการศึกษาของไทยในยุคปัจจุบันนั้น ยังเน้นที่การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนา การจัดการศึกษาการจัดทำหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรท้องถิ่น การช่วยติดตามตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาหรือระดมทรัพยากร เพื่อช่วยในการจัดการศึกษานั้น ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่มากนัก (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545: 10)

บทบาทของชุมชน ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียนนั้นยังมีไม่มากนัก จึงควรช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาให้ความร่วมมือกันของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นให้เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันสร้างนโยบายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนแบบใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่, 2545: 3)

การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในด้านการพัฒนาการศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะทำให้งานอื่น ๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ (สำนักงานปฏิรูปทางการศึกษา, 2543: 55) มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุก ๆ ฝ่ายในการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อที่จะบริหารโรงเรียนไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจะต้องเป็นการบริหารแบบที่มีการวางแผนเป็นเครื่องมือ โดยเน้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่สำคัญที่สุดคือต้องมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 8)

การศึกษา นับเป็นสิ่งจำเป็นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาปัญญา อันจะนำมาซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศในทุก ๆ ด้าน ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเอาไว้ว่า การจัดการศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้การจัดการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ นั้น ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน และสถาบันทางสังคม จะต้องร่วมมือกันจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่ เพื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของตนเองอย่างแท้จริง การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงจากสภาพแวดล้อม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม รักถิ่นฐาน สามารถสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่นำไปสู่วิชาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยึดความจริงและผู้เรียนเป็นตัวตั้ง วิชาเป็นส่วนประกอบ และสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 1) และใน (มาตรา 8) กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) ได้กล่าวไว้ว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 30 กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

การพัฒนาการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา สังคม ช่างสาร ข้อมูล มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาและความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มนุษย์ทุกคนจึงไม่ใช่แต่คอยรับการสั่งสอน ฝึกฝน อบรมจากผู้อื่นเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ค้นหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เนื่องจากการศึกษาในชั้นเรียนได้ล้อมกรอบตัวเองออกจากชุมชนและสังคม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544: 3-6) ทั้งที่ชุมชนและสังคม ประกอบด้วยแหล่งความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีการกระจายอยู่ภายในชุมชนเป็นทรัพยากรทางการศึกษาที่มีค่ามหาศาลต่อการศึกษารุ่นด้านวิชาการและวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปมักเกิดขึ้นภายในห้องเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนขาดการมีส่วนร่วม การคิดหรือการเลือกทำกิจกรรมตามความต้องการที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ระบุว่าหลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ประเด็นสำคัญในสาระนี้ คือ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด หมายความว่า ในการจัดการศึกษา ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นอันดับแรก ในการจัดการเรียนการสอนต้องให้

ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ ควรจะเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ถูกต้อง และในมาตรา 25 ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ อาจอยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน นักเรียนจะอยู่ในห้องเรียนร้อยละ 90 ของเวลาเรียน จึงควรจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้มาก คือแทนที่ครูจะเป็นแหล่งเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว ก็หันมาจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ได้เรียนรู้ ได้ฝึกคิด ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยครูอาจใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การศึกษาโดยการทดลอง ฟัง พูด อ่าน เขียน ด้วยตนเอง จัดมุมค้นคว้า มุมฝึกปฏิบัติ มีป้ายนิเทศหรือโรงเรียนอาจมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ก็สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีเนื้อหาสาระที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องคำนึงถึง ความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา นับเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา จึงกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งนำไปเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 7)

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แต่ละด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรหลักในสถานศึกษา ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนัก และต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง การใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมาก เพราะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยมีผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนและจัดหา จัดสร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ในการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมจริง ฝึกทักษะในการคิด การสังเกต การทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบ ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง กับสถานที่จริง อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งรอบตัว มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อสังคม รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

การพัฒนาบุคคลและสังคมของประเทศไทยให้ไปสู่คุณภาพตามวิสัยทัศน์ของการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของชาติ ได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งในการจัดการศึกษายุคใหม่ จะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำมาต่อยอดพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ การศึกษาจึงจะต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์นี้ โดยมีความสามารถในการควบคุมภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ การศึกษาจะต้องบรรลุเป้าหมายในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันในนานาชาติได้ โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีใดก็ได้ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และมีความสุข จัดการเรียนรู้โดยบูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ทักษิณ ชินวัตร, 2547: 8) เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมาทางด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนในโรงเรียนมีเพียงบางแห่งเท่านั้นที่จัดแหล่งเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่จัดหรือจัดไม่ได้เต็มรูปแบบ หรือจัดแล้วแต่ยังไม่ได้คุณภาพเพียงพอหรือขาดการบริหารจัดการที่ดีให้มีการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้โรงเรียนทุกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการใหญ่ ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้เกิดบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างแท้จริง

ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันจัดการศึกษาของโรงเรียน การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีคุณภาพชีวิต ทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น นับได้ว่าเป็นช่องทางที่ดีที่สุดในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้บุคคลภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในหมู่บ้าน วิทยุชุมชน เป็นต้น มีการให้บริการชุมชนในทุกโอกาส เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเอื้อเฟื้ออาคารสถานที่ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การเข้าร่วมและการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมกำหนดทิศทาง วางแผนในการพัฒนา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานอีกด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุน แหล่งเรียนรู้สิ่งแวดลอมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น สํารวจและจัดทําทะเบียนแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดลอมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริม การพัฒนาศักยภาพ แหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดลอมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น วารสารวิชาการแพรวกาภาพสินธุ์ มหาวิทยาลัย

กาฬสินธุ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2560 ให้เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ประสานการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้อย่าง เป็นระบบ จากรายงานผลการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค การบริหารแหล่ง เรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดพบว่า ขาดการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นระบบ ขาดการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้ ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ขาดการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2559 : 36-38)

จากความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความตระหนักและมุ่งที่จะศึกษา การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อที่จะแก้ไข ปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันก็ไม่ใช่แค่การเรียนใน ห้องเรียน ในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว และสถานศึกษาก็ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะนำนักเรียน ไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ได้บ่อยมากนัก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาแนวทาง การจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ของสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนา ปรับปรุง ออกแบบการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพด้านการศึกษา คุณภาพของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสถานศึกษา และสำหรับเขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา มีอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นอย่างไร
3. การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้และวิธีการสร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้และวิธีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลงานวิจัย การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการวางแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน กำหนดนโยบายเป็นข้อมูลสำหรับครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดการแหล่งเรียนรู้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

1.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) กำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 83)

1.2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วัตถุประสงค์ประกอบของความร่วมมือ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น กรมสามัญศึกษา (2539) บรรจง ดวงสุพรรณ (2545) นเรนทร์ศูรย์ ชัยศิริ (2546) มงคล เพชรอร่ามล้ำ (2548) สง่า ลีประโคน (2548) ก่อเกียรติ สมลี (2547) พันเลิศ ครองยุติ (2549) บุญไกร แสงสุวรรณ (2549)

2. แหล่งข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 2,302 คน

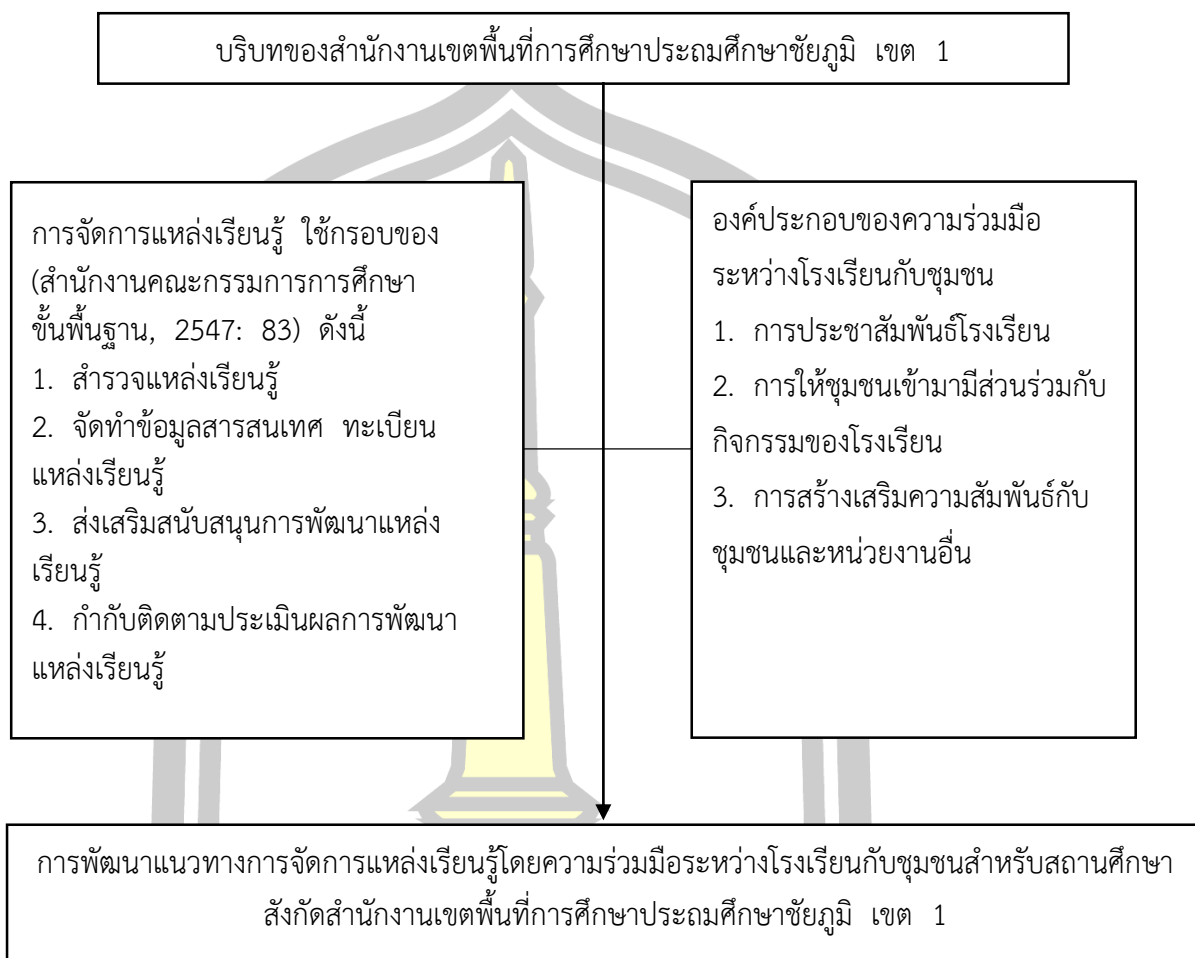
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 331 คน

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (โดยประเมินความถูกต้อง/ความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์หรือคุ้มค่า) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัย ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีองค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) กำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 83) ดังแสดงได้ในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผน สำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก และมีการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

1.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษา และชุมชน จัดประชุมร่วมกัน จัดทำเอกสาร วางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา

1.2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษา และชุมชนร่วมกัน ประชุม วางแผน จัดทำข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจมาจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้อยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น เอกสาร แฟ้มข้อมูล แผ่นพับ หรือเป็นสารสนเทศในระบบคอมพิวเตอร์

1.3 การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษา และชุมชน ร่วมกันประชุม วางแผน แต่งตั้งคณะดำเนินงาน ส่งเสริมให้คณะครู รวมถึง ชุมชน บุคลากร ภายนอก หรือหน่วยงานอื่น มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

1.4 กำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาและชุมชน มีการดำเนินงานในการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีปฏิทินการปฏิบัติงาน ใช้ เครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2. ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษา กับ ชุมชนร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ กิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อให้การดำเนินงาน ของทางโรงเรียนดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราว การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอก ให้ชุมชนได้รับทราบ ถึงการดำเนินงานของโรงเรียนผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น บทความ วารสาร จดหมายข่าว Facebook หรือกลุ่มไลน์ เป็นต้น

2.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เป็นคณะกรรมการในการจัดงานประเพณี และวันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้น เช่น ประเพณี ลอยกระทง ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว หรือ การแข่งขันกีฬาองค์กรส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รวมไปถึง ชาวบ้าน สมาชิกในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพัฒนาโรงเรียน ยินยอม ให้ความเห็นชอบ หรืออนุมัติ ในการ ปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินการของโรงเรียน

2.3 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงาน หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน เช่น วัด โบสถ์ องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจ ศูนย์การเรียนรู้นอก โรงเรียน กลุ่มสตรี และองค์กรอื่น ๆ

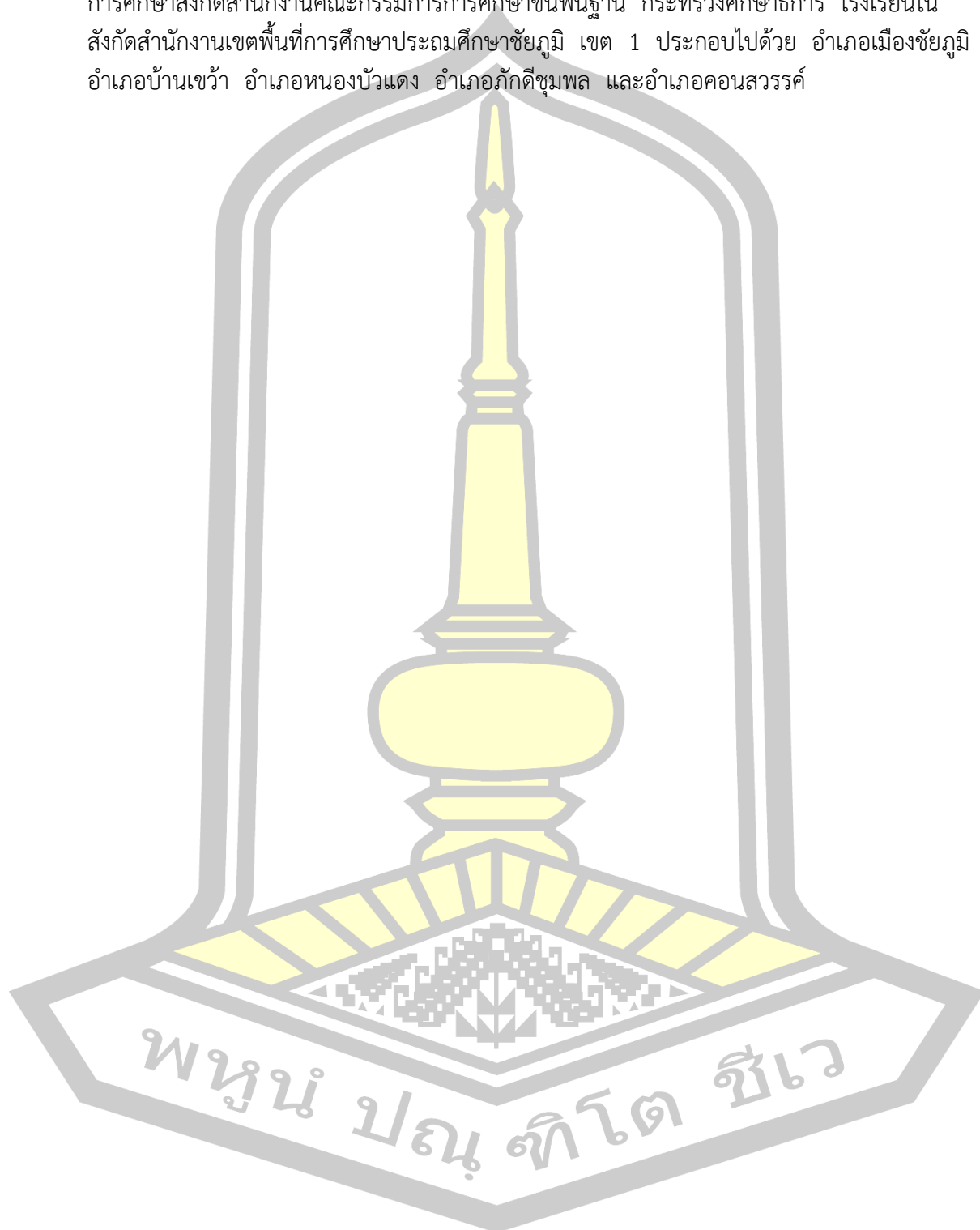
3. แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนที่มี กิจกรรม ประกอบด้วย การสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4. ครู หมายถึง บุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ทั้งที่เป็นข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหาร และรองผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

6. ชุมชน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอคอนสวรรค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและความรู้พื้นฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและเป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบเบื้องต้นของการวิจัย โดยศึกษาสาระสำคัญในประเด็นต่อไปนี้

1. แหล่งเรียนรู้
  - 1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
  - 1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
  - 1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
  - 1.4 องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้
  - 1.5 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้
2. การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
  - 2.1 ความหมายของความร่วมมือ
  - 2.2 ความสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แหล่งเรียนรู้

1. ความหมายของแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นักวิชาการหลายท่านได้แสดงทรรศนะของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544: 6) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545: 43) ได้นิยามความหมายของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ว่า แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ศึกษาธิการ (2545: 15) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ วิทยาการและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ห้อง วัฒนธรรม ห้องภูมิปัญญา ห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องดนตรีไทย สากล ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องพยาบาล ห้องแนะแนว ห้องสหกรณ์ สวนศิลป์ สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนธรรมชาติ สวนเกษตร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศน ศึกษา ห้องมัลติมีเดีย ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุด หมวดวิชาตามกลุ่มสาระ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 2) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน หมายถึง แหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยาย ประสบการณ์ของนักเรียน และเชื่อมโยงสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนร่วมกับเพื่อน ตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ

ภาชิต สุโพธิ์ (2547: 10) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้เอาไว้ว่า แหล่ง เรียนรู้ หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่สามารถนำมาจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ สามารถทำให้ เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ น้ำตก ฝึเสื้อ แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ห้องสมุดศูนย์ วิทยบริการ สวนหนังสือ ป้ายนิเทศ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

เจนจิต ภัคดีไทย (2548: 12) ได้กล่าวถึงความหมายของแหล่งเรียนรู้เอาไว้ว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารวิทยาการที่ให้ความรู้ ความคิดและทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม ทั้งแหล่ง เรียนรู้ในโรงเรียนและในชุมชน แหล่งการเรียนรู้สามารถจัดให้เป็นหน่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และส่งเสริมให้บุคคลเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์

Wittich และ Schuller (1962: 229) ให้ความหมายคำว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ประชาชนสถานที่และสิ่งของที่อยู่ในชุมชนซึ่งสามารถนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์ตรง

Carter Good (1973: 14) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการศึกษา ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอนได้ เช่น พิพิธภัณฑ์ วงมหรสพ ห้องสมุด สวนสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนด้วย

จากความหมายของแหล่งเรียนรู้ ที่นักวิชาการได้กล่าวมานั้น อาจสรุปได้ว่า แหล่ง เรียนรู้ หมายถึง แหล่งของข้อมูลข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ใน สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง อาจเป็นหน่วยงานของทางราชการ กับบุคคล ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ก็ได้ โดยแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้เรียนหรือผู้สนใจสามารถเข้าไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามอัธยาศัย และยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นต่อผู้เรียน

2. ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 43) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนว่าต้อง จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และยังส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน นวัตกรรม และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อยู่ตลอดเวลา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา

ศิริกาญจน์ โกลสุภ และดารณี คำวังนัง (2545: 18) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ แหล่งเรียนรู้ คือ สภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่จะเกิดการเรียนรู้และเป็นแหล่งที่ จะทำให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้ฝึกปฏิบัติ หรือได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิด การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มเพื่อนระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่าง วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้กับครูและนักเรียน รวมทั้งเป็นแหล่งที่ผู้เรียนอาจอาศัยการสืบค้นของ ตนเองเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ผู้สอนจึงสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของ ผู้เรียนอย่างเต็มที่

การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ได้ ด้วยตนเอง (กรมสามัญศึกษา, 2544: 7) ได้ระบุไว้ว่า แหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญดังนี้

1. เป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
5. เป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์

ประเวศ วะสี (2545: 60-61) เห็นว่าโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับชุมชนในเรื่อง แหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. เรียนรู้จากคนในชุมชน ซึ่งในชุมชนมีผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมาย มากกว่าครูที่สอน ท่องหนังสือมากนัก เช่น ผู้รู้ทางเกษตรกรรม ทางช่าง ศิลปิน ผู้รู้ทางศาสนา หมอพื้นบ้าน นัก ธุรกิจรายย่อย ผู้นำ ชุมชนปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ ผู้นำชุมชนที่เป็นนักคิด นักศีลธรรม มีปัญญา และมีความดีมากกว่าใครต่อใครตั้งเยอะแยะในระดับสูง ๆ ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งครูและ นักเรียนได้เรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จะสนุกไม่น่าเบื่อ

2. เรียนรู้จากแหล่งชุมชน ควรสำรวจและสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นทุ่งนา ป่าเขา แหล่งน้ำ วัด แหล่งอนุรักษ์ป่า แหล่งอนุรักษ์สัตว์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์ตำบล ทุกตำบลควรสร้างพิพิธภัณฑ์ของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม การแพทย์พื้นบ้าน ศาสนา

3. เรียนรู้จากเรื่องของชุมชน การเรียนควรจะเรียนเรื่องของชุมชนให้มากที่สุดเช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมแพทย์พื้นบ้าน ศาสนา

4. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในชุมชน ครูและนักเรียนควรจะเรียนรู้จากการลง มือปฏิบัติงานจริงชุมชน เช่น ทำเกษตร หัตถกรรม แปรรูปอาหาร งานช่าง ธุรกิจชุมชน การ

ท่องเที่ยว การแพทย์แผนไทย การทำมาหากิน เพื่อที่จะได้ทำงานเป็นอยู่ร่วมกันเป็นมืออาชีพแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจ และเป็นการพัฒนาศีลธรรมที่เกิดจากการดำเนินชีวิตร่วมกัน การเรียนเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้น จะจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนหรือตามอัธยาศัย คุณค่า ของแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นมีดังนี้

- 4.1 ช่วยให้ครูและนักเรียนตระหนักในคุณค่าและภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.2 ได้โอกาสในการเรียนรู้ด้วยการสัมผัส
- 4.3 เรียนรู้ในตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
- 4.4 เรียนรู้จากของจริง จากตัวอย่างความสำเร็จ ได้รับประสบการณ์ตรง
- 4.5 น่าสนใจและมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 4.6 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของลูกหลาน
- 4.7 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4.8 เชื่อมโยงที่โรงเรียน รู้ภูมิปัญญาสากลกับภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 4.9 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการทำงาน การเรียนและทักษะอื่น ๆ
- 4.10 เป็นการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้น จะอยู่ที่ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนก็สามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามที่ ตนเองถนัดและมีความสนใจ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ อีกทั้งยังสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นั้น มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ประเภทของแหล่งเรียนรู้

การแบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของ แหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2541: 5) ได้กล่าวว่าแหล่งการเรียนรู้มี 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมี 4 ลักษณะ คือ
  - 1.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นห้องสมุดกลาง
  - 1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่จัดในลักษณะของห้องวิชา งานหรือศูนย์การเรียนรู้ วิชา งานต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น
  - 1.3 แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน
  - 1.4 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นอุทยานการศึกษารอบบริเวณโรงเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา มี 3 ลักษณะ คือ
  - 2.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือแหล่งการเรียนรู้ตาม ธรรมชาติ
  - 2.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - 2.3 แหล่งการเรียนรู้ประเภทเน้นบุคคล และภูมิปัญญาท้องถิ่น

พรชัย ภาพันธ์ (2543: 19) ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาเป็น

3 ประเภท คือ

1. ภูมิปัญญา (Wisdom) ชุมชนตั้งหลักปักฐานมาเป็นเวลานานสิ่งหนึ่งซึ่งเรียกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมมาจากระบบการเชื่อมโยงบูรณาการกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมปลูกฝังให้คนเคารพธรรมชาติเพราะเมื่อใดเคารพก็จะไม่ทำลายอีกทั้งยังให้เคารพผู้มีอาวุโส

2. ประชาชนชาวบ้านคือบุคคลที่นักวิชาการหรือผู้สนใจไปมาหาสู่เพื่อสนทนาศึกษาดูงานหรือแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์สามารถเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้

3. แหล่งวิทยาการในท้องถิ่นคือแหล่งที่ที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ประกอบด้วยสถาบันครอบครัวชุมชนวัดหรือสถาบันทางศาสนาที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านสถานีอนามัยสถาบันบริการด้านสุขภาพศูนย์การศึกษากองทัพองค์การภาครัฐ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ

องค์การภาคธุรกิจและเอกชน หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2544: 9-10) ได้แยกแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ สถานที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษาคือ

1.1 พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ได้แก่ หอวัฒนธรรมห้องภูมิปัญญาห้องเฉลิม

พระเกียรติ

1.2 ห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลอง

ห้องเรียนสีเขียว ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรม ห้องแนะแนว ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องสหกรณ์

1.3 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต ห้อง

มัลติมีเดีย ห้องโสตทัศนศึกษา โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ห้องชมโทรทัศน์ และวีดิทัศน์

1.4 ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระ ได้แก่ ห้องสมุดกลาง ห้องสมุด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

1.5 อุทยานการศึกษา ได้แก่ สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนเกษตร

สวนธรรมะ สวนสุขภาพ สวนศิลป์

2. แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา หมายถึง ประชาชนชาวบ้าน บุคคลหรือสถานที่

ราชการสถานที่ของเอกชนสถานประกอบการพิพิธภัณฑ์สวนสาธารณะศูนย์กีฬาและนันทนาการ

แหล่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตที่มีอยู่ในท้องถิ่น

วาสนา ชาวหา (2545: 43-44) ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาตามลักษณะของแหล่งวิชาการที่มีอยู่ในชุมชน ดังต่อไปนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเป็นพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นได้โดยตรง

2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ อาจจะเป็นสถานที่ที่มีขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ทะเล ฯลฯ หรือสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงงาน โรงเรียน สวนสัตว์ ซึ่งสามารถหาความรู้ได้จากสถานที่เหล่านั้นได้เช่นกัน

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน แล้วสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น มีความหมายในงานการศึกษาออกโรงเรียนอาจจะประกอบด้วย วัสดุ

อุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีพื้นฐานที่ประชาชนคิดค้นในหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น การทำครกกระต๋องตำข้าว เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นบ้าน พิธีหรือประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 3-4) นำเสนอการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ที่จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ 2 แหล่งดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริเวณและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น ห้องอาหาร สนามกีฬา ห้องน้ำสวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในสถานศึกษา ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคลอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียงสถานศึกษาและชุมชนที่สถานศึกษาพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด โบสถ์ มัสยิด ตลาด ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจสถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ฟาร์ม สวนผัก สวนผลไม้ แหล่งทอผ้า ดนตรี พื้นบ้านการละเล่นพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ฯลฯ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 151) ได้กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องศูนย์วิชาการ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สวนวิทยาศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สนามกีฬา

เกษม คำบุตรดา (2550: 10) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น

3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง สวนสาธารณะ ป่า ต้นไม้ ไร่ ฝาย อุทยานธรรมชาติ รวมทั้งสัตว์ต่าง ๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น

4. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อวัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณาต่าง ๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น

สุจิต ศิลารักษ์ (2550: 2-4) ได้ศึกษาและกล่าวว่า การจัดแหล่งความรู้ สามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการจัดรูปแบบของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. แหล่งความรู้หมู่บ้านที่จัดขึ้นในวัด
3. แหล่งความรู้ที่จัดขึ้นในโรงเรียน
4. แหล่งความรู้ที่จัดขึ้นในสถานที่สาธารณะ

Jarolimek (1969: 189) จำแนกแหล่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่เป็นวัสดุในการอ่าน (Reading Materials) ได้แก่ หนังสือ จุลสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2. ประเภทที่ไม่ใช่วัสดุในการอ่าน (Non-Reading Materials) ได้แก่ ภาพยนตร์ รูปภาพ फिल्मสตริปเครื่องบันทึกเสียง แผนที่ ลูกโลก และแหล่งวิทยาการอื่น ๆ

Nichols (1971: 342) แบ่งประเภทของแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน ดังนี้

1. ผู้ชำนาญพิเศษ เช่น นักดนตรี จิตรกร ผู้ชำนาญงานพิเศษ นักกีฬา พนักงานซื้อขายและบริการ พ่อค้านักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม ช่างนา
2. พ่อแม่หรือผู้ปกครอง
3. ตัวแทนองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแทนของสังคม เทศบาล ศูนย์วัฒนธรรม หรือหน่วยงานอื่น ๆ
4. ผู้แทนทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ บุคคลที่ทำงานทางด้านธุรกิจ การค้าขายหรือโรงงานอุตสาหกรรม เช่น บริษัทขนส่ง เหมืองแร่ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ
5. ผู้แทนรัฐบาล เช่น ตำรวจ เทศมนตรี เจ้าหน้าที่อนามัย เป็นต้น
6. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชน เช่น กรรมการศึกษา โรงเรียน คณะที่ปรึกษาให้โรงเรียน คณะครูภายในโรงเรียน เป็นต้น
7. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย พืช สัตว์ป่า น้ำ ดิน แร่ และวัสดุชนิดต่าง ๆ ทางธรรมชาติ
8. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารสถานที่ เครื่องบิน ถนน รถไฟ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ปูนียสถาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งเรียนรู้นั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาหมายถึงแหล่งเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งรวมถึงครูอาคารสถานที่ห้องปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆประกอบด้วย
  - 1.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลหมายถึงผู้บริหารสถานศึกษาครูอาจารย์
  - 1.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติหรือทรัพยากรธรรมชาติหมายถึงบริเวณและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เช่น ต้นไม้ แหล่งน้ำ สวนสมุนไพร สนามหญ้า สวนดอกไม้
  - 1.3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สถาบันที่มนุษย์สร้างขึ้นหมายถึงสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียน อาคารเรียน สนามเด็กเล่น สนามกีฬา สวนวรรณคดี สวนสุขภาพ
  - 1.4 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์เอกสารกิจกรรม หมายถึงแหล่งเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทดลอง เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามทฤษฎี

หรือฝึกงานเพื่อให้เกิดความชำนาญ เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะ

2. แหล่งเรียนรู้นอกระบบการศึกษา หมายถึง แหล่งเรียนรู้หรือแหล่งความรู้ที่อยู่รอบนอกสถานศึกษาสถานที่ใกล้เคียงอยู่ในชุมชนทั้งที่เป็นบุคคลครอบครัวชุมชนสถานที่ตลอดจนจารีตวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ประกอบด้วย

2.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลหมายถึงคนที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ พ่อค้า ข้าราชการ ผู้นำชุมชน

2.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติหรือทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนตามธรรมชาติ เช่น พืช ดิน หิน แร่ สัตว์นานาชนิด แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ถ้ำ

2.3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สถาบันและหน่วยงานที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง วัตถุและสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนที่เป็นผลงานการสร้างของมนุษย์ เช่น พิพิธภัณฑ์ ปุชนีย์สถาน ศาสนสถาน ห้องสมุดประชาชน ศูนย์วัฒนธรรม สถานศึกษา สถานที่ราชการ สถานประกอบการ

2.4 แหล่งเรียนรู้ที่สังคมธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง สิ่งที่สังคมสร้างสรรค์ขึ้นและดำรงอยู่ในสังคม เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของประชาชน ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น การแสดงการเล่นพื้นบ้าน

4. องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 83) ได้กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้นั้น สถานศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้

สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งนอกและในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง โรงเรียน ออกแบบบันทึกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชน แบบดังกล่าว ควรครอบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้

1.1 ชื่อแหล่งเรียนรู้

1.2 ที่ตั้ง/ที่อยู่

1.3 ลักษณะของแหล่งเรียนรู้

1.4 วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

1.5 ความสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้โดยจัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสม

เช่น

2.1.1 โรงเรียนจัดเป็นสถานที่ บุคลากร แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ

2.1.2 โรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

- 2.1.3 โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน
- 2.1.4 แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งสามารถให้นักเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง
- 2.1.5 มีข้อเสนอแนะในการไปใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง ว่าต้องมีการเตรียมการอย่างไรบ้าง
- 2.1.6 ทำการเผยแพร่ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้ครูทุกคน
- 2.1.7 ประชุมครูให้เข้าใจ และเห็นประโยชน์ของทะเบียนแหล่งเรียนรู้
- ที่จัดทำขึ้น การจดทะเบียนมีความสอดคล้องกับแบบสำรวจ
- 2.2 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ โดยเผยแพร่แก่บุคลากรในโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเลือกใช้
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ดังนี้
- 3.1 โรงเรียนจัดประชุมครูและชี้แนะให้เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
- 3.2 โรงเรียนกำหนดให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 3.3 โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อดูว่าครูวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้เมื่อใด
- 3.4 โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการอนุญาตให้ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน
- 3.5 โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน
- 3.6 โรงเรียนช่วยประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ครูและนักเรียน ร่วมกัน ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้แบบเครื่องมือในการสำรวจ บันทึกลงและประเมินผล ดังนี้
- 4.1 โรงเรียนจัดทำแบบบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู
- 4.2 โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการที่ครูวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
- 4.3 โรงเรียนนิเทศและเน้นย้ำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้
- 4.4 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
- พร พันธุ์โอสถ (2548: 14-15) ได้แสดงทรรศนะว่า แนวทางการบริหารและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในและนอกสถานศึกษา
  2. จัดทำรายงานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

3. ประชุมกำหนดรายการความร่วมมือในการเป็นเครือข่าย
  - 3.1 การสร้าง/ผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี
  - 3.2 การจัดระบบการจัดเก็บสื่อ นวัตกรรม
  - 3.3 การจัดการให้บริการ
  - 3.4 มีการแลกเปลี่ยนสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 3.5 การยืมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างแหล่งเรียนรู้
  - 3.6 การจัดระบบเชื่อมโยงเครือข่าย
4. ดำเนินการพัฒนาเครือข่าย
5. ดำเนินการใช้เครือข่ายเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ประเมินผลการใช้และรายงานผล

การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก และมีรกำกับติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้านด้วยกัน คือ ได้แก่ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) กำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 83)

5. การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้

องค์ประกอบ	กรมวิชาการ (2543)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	พร พันธุ์โอสด (2548)	ปฎิญาไตรพรหม (2552)	รวม
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้	√	√	√	√	√	5
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้	√		√	√		3
3. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	√	√	√		√	4

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	กรมวิชาการ (2543)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	พร พันธุ์โอสถ (2548)	ปฎิญา ไตรพรหม (2552)	รวม
4. กำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	√	√	√	√	√	5
5. วางแผนกิจกรรม	√					1
6. ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน		√				1
7. ประชุมกำหนดรายการความร่วมมือในการเป็นเครือข่าย				√		1
8. ดำเนินการพัฒนาเครือข่าย				√		1
9. ดำเนินการใช้เครือข่ายเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				√		1

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ได้จากแนวคิดของ กรมวิชาการ (2543) กระทรวงศึกษาธิการ (2546) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) พร พันธุ์โอสถ (2548) และปฎิญา ไตรพรหม (2552) โดยสรุปพบว่าได้องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1)การสำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3)ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 4) กำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. ความหมายของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานสำคัญงานหนึ่งของโรงเรียนที่เสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามาสนับสนุนช่วยพัฒนาการศึกษาของชุมชนให้ดียิ่งขึ้นนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ “ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สุพิชญา อีระกุล (2522: 48) ได้กล่าวถึง ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง บทบาทการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ซึ่งได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียนตลอดจนการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน

อุทัย บุญประเสริฐและคนอื่น ๆ (2525: 151) กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันและใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชน ทั้งเรื่องเงิน สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือหรือกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนใช้ทรัพยากรร่วมกัน

อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2534: 5) ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการสร้างเสริมความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น

ยนต์ ชุมจิต (2538: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงวิธีการต่างๆที่ผู้บริหารและคณะครู อาจารย์ในโรงเรียนใช้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันดีต่อกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับประชากรในท้องถิ่น

แฮร์ริส (ประสิทธิ์ พานดวงแก้ว, 2539: 14 อ้างอิงมาจาก Haris. 1975: 13) ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบ แล้วได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนตลอดจนสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สรุปได้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อำนวยการโรงเรียนตลอดจนคณะครูใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีที่ตรงกัน และชุมชนได้ไว้วางใจเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นไปในรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อย่างเป็นกัลยาณมิตร

2. ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526: 78) ได้กำหนดขอบข่ายและแนวทางในการปฏิบัติงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของชุมชน และจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมากที่สุด
2. จัดตั้งกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษาหรือในการบริหารงาน เช่น กรรมการศึกษากิจกรรมการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
3. จัดตั้งสมาคมต่างๆ เช่น สมาคมครูและผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่าและมูลนิธิช่วยเหลือการศึกษา เป็นต้น
4. จัดรายการพบปะประชาชน เช่น จัดให้ครูและกรรมการสถานศึกษาประชุมชี้แจง นโยบายผลงานต่าง ๆ โดยเฉพาะวันเปิดภาคเรียนของปีการศึกษาใหม่ หรือจัดให้ครูเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและไปร่วมประชุมในวันประชุมผู้ปกครองท้องถิ่น หรืองานเทศกาลต่าง ๆ

5. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
6. จัดการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นที่โรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ หรือสายอาชีวศึกษาได้
7. จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมต่าง ๆ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ ชมรมกีฬา ชมรมดนตรีและการบันเทิงต่าง ๆ
8. ให้บริการอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
9. การประพฤติปฏิบัติตัวของครูใหญ่และคณะครูให้เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของชุมชน

พินดา วีระชาติ (2542: 9) ได้ให้ทรรศนะว่า ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในสังคม

เฉลียว บุรีภักดี (2545: 113) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนร่วมกระทำให้เกิดการพัฒนา ไม่ใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร

กฤษดา พุยพรม (2546: 21) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนใช้การติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนในชุมชน เพื่อให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ศิวา ภาพแสน (2547: 32) กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนกับชุมชนมีบทบาทต่อกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนในด้านการจัดการศึกษาเกิดประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียน ชุมชนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน

การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อาจสรุปได้ว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อความเจริญก้าวหน้าระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า และหลักการสำคัญคือ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตในชุมชนได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

องค์ประกอบของการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นับได้ว่าเป็นงานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา เพราะหากโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ย่อมส่งผลดีต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งต้องติดต่อสื่อสาร สัมพันธ์กับมวลชน มีหน้าที่จัดบริการการศึกษาแก่ท้องถิ่น เป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด ค่านิยมที่ดีงามให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติในอนาคต โรงเรียนจึงต้องดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนในทุก ๆ ด้าน トラบใดที่โรงเรียนยังต้องติดต่อประสานงานกับชุมชนอยู่ก็ถือได้ว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการสื่อสาร ติดต่อประสานงาน เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีงาม นำเลื่อมใสและศรัทธามาสู่โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 8) ได้ให้หลักการในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ได้ผลดี ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจและมีความตรงไปตรงมา

1.2 การติดต่อทุกชนิดต้องเป็นไปในทางบวก คือ ไม่มุ่งปฏิเสธข่าว

เป็นหลัก แต่มุ่งข่าวดีเป็นประจำ

1.3 ดำเนินการต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา ตลอดปีโดยไม่หยุดยั้ง

1.4 สร้างความเข้าใจให้เกิดทั่วไป ไม่เฉพาะวง เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เพราะถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชนทุกคน ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน

1.5 มีความตื่นตัวและพร้อมเสมอที่จะรับฟังความคิดเห็นและรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจในกิจการของโรงเรียนมาพิจารณาปฏิบัติตามสมควร

1.6 ใช้วิธีง่าย ๆ เป็นกันเองกับประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์คือ ไม่ถือตัว ไม่ถือยศศักดิ์กับผู้อื่น เรื่องราวที่เสนอต่อชุมชนเป็นเรื่องง่าย ไม่มีพิธีรีตอง เพื่อความเหมาะสมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ควรมีครู หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยเฉพาะ โดยมอบหมายงานให้รับผิดชอบดังนี้ (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534: 34)

1.6.1 เขียนบทความ เขียนข่าวให้กับโรงเรียนส่งไปลงในหนังสือพิมพ์ หรือส่งไปอ่านทางวิทยุหรือโทรทัศน์

1.6.2 จัดบรรยายพิเศษต่าง ๆ ให้ครู ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป ฟังเพื่อยกระดับสติปัญญาในโอกาสต่าง ๆ

1.6.3 ติดตามเยี่ยมเยียนคนสำคัญในท้องถิ่น

1.6.4 รับผิดชอบในการบันทึกภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.6.5 จัดปฐมนิเทศ ครูใหม่ นักเรียนใหม่ และผู้ปกครองนักเรียน

ในโอกาสเปิดภาคเรียนต้นปี

1.6.6 จัดทำรายงานประจำปี

1.6.7 จัดทำวารสารข่าวประจำโรงเรียน

1.6.8 สำรวจประชามติปลัดความเห็นประชาชนเกี่ยวกับโรงเรียน

เสมอ

1.6.9 ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ท้องถิ่น หรือกิจกรรมนอกโรงเรียนทุกประเภท

1.6.10 รับผิดชอบดำเนินการเลือกตั้ง นับตั้งแต่เลือกตั้งหัวหน้า นักเรียน เลือกตั้งประจำหน่วยต่าง ๆ ทั้งอำเภอ จังหวัด และประเทศ

2. การให้บริการชุมชน

การให้บริการชุมชน หมายถึง การบรรเทาทุกข์ การสร้างความพอใจหรือ การช่วยแก้ไขปัญหแก่ผู้ประสบปัญหา การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนต้องอยู่ในลักษณะบริการ เชิงพัฒนา คือ มุ่งให้ผู้รับบริการมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้ และเกิดความคิดริเริ่มในการพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป (ยุพเยาว์ ใจงาม, 2540: 27) การ ให้บริการชุมชนนั้นสามารถดำเนินการได้ทุกโอกาส ตามความสามารถ ความพร้อมและศักยภาพของ โรงเรียน สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ด้านวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านให้บริการปรึกษาหารือและการ ให้อบรมวัสดุอุปกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529: 50) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการให้บริการชุมชน ไว้ดังนี้

- 2.1 ให้ความรู้ความคิดและคำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น
- 2.2 ใ้บุคลากรในฐานะเป็นศูนย์กลางประกอบกิจกรรมชุมชนแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานเทศกาลประจำปี งานพิธีศาสนา
- 2.3 ให้อบรมวัสดุครุภัณฑ์เพื่อใช้ในงานที่เป็นส่วนรวม
- 2.4 ให้อบรมสถานที่ประกอบกิจกรรม เช่น สนามกีฬา อาคาร
- 2.5 ให้บริการแก่สมาชิกในชุมชน เช่น ห้องสมุด สหกรณ์โรงเรียน
- 2.6 ใ้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน ทั้งด้านความคิด และกำลังกาย
- 2.7 ให้แนวคิดใหม่ตามระดับความรู้ความต้องการ และความสามารถของสมาชิกในชุมชน
- 2.8 ให้ความรู้แก่ประชากรทุกเพศทุกวัยและทุกระดับ

3. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

เมื่อพิจารณาปัญหาสังคมปัจจุบัน สภาพการณ์ที่มีความแตกต่างทางความคิดอันหลากหลาย การแตกแยกความสามัคคีออกเป็นหมู่คณะ ก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนา ทำให้ การดำเนินการขาดความคล่องตัว โรงเรียนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์หลายสิ่งหลายอย่างที่ในชุมชนไม่มี จึงควรให้ความร่วมมือกับชุมชนมาใช้ประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540: 308)

วัตถุประสงค์ของการร่วมกิจกรรมของชุมชน สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: 28) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานไว้ดังนี้

3.1 เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการ
มีความสัมพันธ์กับชุมชน

3.2 เพื่อให้ชุมชนเห็นว่า โรงเรียนสามารถให้คำปรึกษาและให้ความรู้
แก่ชุมชนได้

3.3 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในระบบประชาธิปไตยโดยมีโรงเรียน
เป็นกำลังสำคัญ

3.4 เพื่อสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน

3.5 เพื่อให้ชุมชนมีเจตคติที่ดีและร่วมมือกับแนวนโยบายของโรงเรียน

3.6 เพื่อพัฒนาและสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม

3.7 เพื่อระดมสรรพกำลังทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่าง
คุ้มค่า

4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาส
เชิญชวนหรือหาทางให้ประชาชนในชุมชนได้มาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนให้มากที่สุด (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536: 27) รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้ปกครอง
และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียนและพัฒนาชุมชนไปพร้อม ๆ
กัน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนวางแผน
พัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

4.2 เพื่อให้นักเรียนและชุมชนเกิดความภูมิใจต่อโรงเรียน

4.3 เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีของบุคคลอันพึง
ประสงค์ของชุมชน

4.4 เพื่อให้นักเรียนได้เห็น ว่า ครูคนแรกของเรา คือ บิดา มารดา

4.5 เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และตริก พัฒนาพิชัยโชติ (2528: 660) ได้ให้
การเสนอแนะการนำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบต่าง ๆ เช่น กลุ่มตามความสนใจ
2. การจัดนิทรรศการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ทราบผลงานทางวิชาการ
ของนักเรียน

3. การจัดงานประจำปีของโรงเรียน

4. การจัดการฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน

5. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การจัดงาน
วันขึ้นปีใหม่

6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมแก่นักเรียน โดยการเชิญ
ประชาชนเข้าร่วมงาน เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู การจัดงานวันแม่แห่งชาติ และกิจกรรมต่าง ๆ

7. การเชิญประชาชนในชุมชนมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน

5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529: 27)

ยูฟเยวี่ โจงาม (2540: 42) ได้กล่าวถึงหลักการในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ดังนี้

1. จะต้องมีการให้การรับข่าวสารต่อชุมชน คือบุคลากรในโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นไปของชุมชน และขณะเดียวกันก็ต้องประกาศให้ชุมชนรับทราบถึงปัญหาและวิธีดำเนินงานของโรงเรียน

2. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนจะได้ผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลาย ๆ ทางในเวลาเดียวกัน

3. ต้องพยายามให้ชุมชนเกิดความเข้าใจโรงเรียนมากที่สุด

4. งานที่จัดทำนั้นควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง

5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่ น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจ มีความ

สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

จากองค์ประกอบของการพัฒนาความร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชน สามารถสรุปได้ว่ามีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 4) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 5) ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ซึ่งสรุปรายละเอียด ได้ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ดีทีเดียว โดยผู้บริหารและคณะครูจะต้องพบปะกับชุมชน การถ่ายทอดเรื่องราว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอก ให้ชุมชนได้รับทราบถึงการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น บทความ วารสาร จดหมายข่าว เป็นต้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ปกครองนักเรียน อาจจะจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานนักเรียนในวันปิดภาคเรียนของสถานศึกษา แจ้งให้ชุมชนได้รับทราบถึงกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนได้รับรางวัลอะไรบ้างในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา ทั้งนี้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูต้องพูดคุยพบปะ แบบเป็นกันเอง ใช้ภาษาแบบเป็นกันเอง และต้องมีความชัดเจนในข้อมูลที่จะแจ้งประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบพร้อมที่จะรับข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุง หรือสิ่งที่ชุมชนต้องการจากโรงเรียน

2. ด้านการให้บริการชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานรัฐบาลที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และมีครบทั้งทรัพยากรบุคคลและสถานที่การให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิก หน่วยงานหรือองค์กรในชุมชน ในด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ รวมทั้งด้านสื่อและนวัตกรรม เช่น

การให้ยืมหรือใช้สถานที่ในการประกอบกิจกรรมของชุมชน การอนุญาตให้บุคลากรไปปฏิบัติงานเป็นพิธีกรในงานสำคัญต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

บุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เป็นคณะกรรมการในการจัดงาน ประเพณี และวันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว หรือ การแข่งขันกีฬาองค์กรส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ต่อไป และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนอีกด้วย

4. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ชาวบ้าน สมาชิกในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพัฒนาโรงเรียน ยินยอม ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ ในการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินการของโรงเรียน

5. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การดำเนินงาน หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน เช่น วัด โบสถ์ องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจ ศูนย์การเรียนรู้นอกโรงเรียน กลุ่มสตรี และองค์กรอื่น ๆ ล้วนมีความข้องเกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กล่าวมานั้นอย่างสม่ำเสมอ เพราะอาจเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ในการขอความร่วมมือพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และมีการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

การสังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังตาราง 2

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 2 สังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

องค์ประกอบ	กรมสามัญศึกษา (2539)	บรรจง ดวงสุพรรณ (2545)	นเรนทร์ศุภชัย ชัยศิริ (2546)	มงคล เพชรอร่ามล้ำ (2548)	สง่า ลีประโคน (2548)	ก่อเกียรติ สมลี (2547)	พันเลิศ ครองยุติ (2549)	บุญไกร แสงสุวรรณ (2549)	รวม
1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน		√	√	√	√	√	√	√	7
2. การให้บริการชุมชน	√	√	√	√	√	√	√	√	8
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน	√	√	√	√	√	√	√	√	8
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมของกิจกรรมโรงเรียน		√	√	√	√	√	√	√	7
5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น		√	√	√	√	√	√	√	7
6. การวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	√								1
7. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน	√								1
8. การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน	√								1
9. การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	√								1

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ได้จากแนวคิดของ กรมสามัญศึกษา (2539) บรรจง ดวงสุพรรณ (2545) นเรนทร์ศุภชัย ชัยศิริ (2546) มงคล เพชรอร่ามล้ำ (2548) สง่า ลีประโคน (2548) ก่อเกียรติ สมลี (2547) พันเลิศ ครองยุติ (2549) และบุญไกร แสงสุวรรณ (2549) พบว่า องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ 3) การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นหน่วยงานการศึกษาที่บริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 5 เป็นการบริการในรูปแบบเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาส) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการมากที่สุด เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาให้มีความเท่าเทียมหรือมีคุณภาพใกล้เคียงกัน มีการกระจายอำนาจทางการบริหารลงสู่เขตพื้นที่ และสถานศึกษาใน 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และ ด้านบริหารทั่วไป อีกทั้งยังกำหนดให้สถานศึกษามีสภาพเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้ในส่วนของข้อกำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดอำเภอที่อยู่ภายใต้การปกครอง 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอบ้านเขว้า โดยมีบทบาทและขอบข่ายอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558 ดังนี้ (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2558)

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 251 แห่ง แยกตามขนาดของโรงเรียนได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	2
โรงเรียนขนาดใหญ่	-
โรงเรียนขนาดกลาง	92
โรงเรียนขนาดเล็ก	157
รวม	251

2. นักเรียนในสังกัด จำนวน คน โดยแยกเป็นระดับ ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงรายละเอียดระดับการจัดการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)
ก่อนประถมศึกษา	6,594
ประถมศึกษา	23,739
มัธยมศึกษาตอนต้น	3,993
รวม	34,326

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,302 คน

4. จำนวนข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 50 คน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาชาติ มุ่งสู่สากลภายในปี 2558

วัฒนธรรมองค์กร

ยิ้มแย้มแจ่มใส ใส่ใจบริการ ประสานสัมพันธ์

พันธกิจ

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับอย่างมีคุณภาพ เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึง และได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ค่านิยม

ค่านิยม CPM 1

C = Civilize : เจริญองงาม

P = Performance : งานเป็นเลิศ

M = Mind : เกิดจิตวิญญาณ

1 = One : ประสานเป็นหนึ่งเดียว

กลยุทธ์

1. พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อุทัย น้อยตาแสง (2544: 143-144) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง พบว่า การดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมความร่วมมือ การศึกษาดูงาน กิจกรรม 5 ส และการนิเทศติดตาม ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ สามารถดำเนินการพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องพิพิธภัณฑ์ วัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องแสดงผลงานนักเรียน และบริเวณภายในโรงเรียน ให้มีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการเรียนรู้ จัดระบบควบคุมดูแลรักษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังสามารถพัฒนาบริเวณภายในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน แต่การพัฒนาฯ ยังได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุครุภัณฑ์บางส่วน การจัดระบบควบคุมดูแลรักษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตาม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้เสร็จสมบูรณ์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ บริเวณภายในโรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งระดับความสำเร็จของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม 5 ส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามกรอบกิจกรรม 5 ส พบว่า มีความสำเร็จในระดับมากทุกด้าน และโดยรวมมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคมอยู่ในระดับมากที่สุด

พันเลิศ ครองยุติ (2549: 88-89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านท่าศาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 ตามกรอบการศึกษา 2 ด้าน คือ การร่วมระดมจัดหาทรัพยากรสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และการจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาจำนวน 13 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Triangulation) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการระดมจัดหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อย เพราะไม่เข้าใจกระบวนการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับโรงเรียน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะวิธีการระดมจัดหารทรัพยากรทางการศึกษา และการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ โดยใช้กระบวนการสร้างพลังสร้างสรรค์ และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคล์บที่เน้นการให้ผู้มีส่วนร่วมได้ดำเนินงานนั้น ร่วมกันวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาร่วมกันในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามกรอบที่ศึกษา 2 ด้าน ดังนี้

1. การร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กิจกรรมเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการจัดหาเงิน และกิจกรรมจัดหาอุปกรณ์ ผลการดำเนินงานตามกิจกรรม ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถระดมทุนที่เป็นเงิน และทุนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ให้สถานศึกษาได้เป็นจำนวนมาก นำมาใช้ประโยชน์เสริมการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

2. การส่งเสริมการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์กระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคล์บ และการรวมพลังสร้างสรรค์ ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิทยากรจากภายนอก และกิจกรรมสำรวจจัดทำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการดำเนินงาน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดหาวิทยากรภายนอกจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามรายวิชาต่าง ๆ ในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ได้สามารถสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก หลากหลายภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้จัดทำเป็นทำเนียบได้สมบูรณ์สะดวกต่อการนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

บุญไกร แสงสุวรรณ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวงจิกโนนดุ่น อำเภอยะยี่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาก่อนดำเนินการพัฒนา ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะชุมชนขาดความตระหนักในความเป็นเจ้าของโรงเรียน ไม่เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการร่วมกันจัดการศึกษา ขาดการติดต่อสัมพันธ์กับทางโรงเรียน และกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนมีน้อยมาก จึงเกิดปัญหาการบริหารงานด้านอื่น ๆ ด้วย หลังการดำเนินการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา ครบ 2 วงรอบของวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาดูงาน การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนัก การสรรหาภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมการมีส่วนร่วม ผลการพัฒนาพบว่า ครูในโรงเรียนและชุมชนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และ มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน สามารถนำทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษา กิจกรรมการมีส่วนร่วมมีทั้งกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมภายในชุมชนได้รับความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น ในส่วนที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาและทำอย่างต่อเนื่อง คือ การประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก ควรมีการใช้สื่อและกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โดย การศึกษาดูงาน การประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก การสรรหาภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรม การมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาดีขึ้น ส่วน ที่ควรปรับปรุงพัฒนา คือ การประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและกิจกรรมการมีส่วนร่วมควรทำอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ชาตรี สุภเสถียร (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดระบบและ พัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหมะเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ผลการวิจัย พบว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาที่มีอยู่ใน เขตบริการของโรงเรียนบ้านแหมะเจริญสามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภทเมื่อจำแนกตามที่ตั้งและ วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้มีจำนวน 62 แหล่งเรียนรู้จำแนกตามชนิดของแหล่งเรียนรู้มีจำนวน 40 ชนิดเมื่อจำแนกตามประเภทของแหล่งเรียนรู้พบว่า แหล่งเรียนรู้ประเภทอาชีพมากที่สุดคือจำแนก ตามที่ตั้งและวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้มี จำนวน 22 แหล่งเรียนรู้ (ร้อยละ 35.48) จำแนกตาม ชนิดของแหล่งเรียนรู้มี จำนวน 16 ชนิด (ร้อยละ 40.00) รองลงมา คือ แหล่งเรียนรู้ประเภท สถานที่ตั้งจำแนกตามที่ตั้งและวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้มีจำนวน 10 แหล่งเรียนรู้ (ร้อยละ 16.12) จำแนกตามชนิดของแหล่งเรียนรู้มีจำนวน 5 ชนิด (ร้อยละ 12.50) ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านแหมะเจริญมีความต้องการในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการศึกษาสูงสุดเรียงตามลำดับรายชื่อจำนวน 5 แหล่งเรียนรู้ คือ ร้านค้าชุมชน บ้านแหมะ เจริญ หมู่ที่ 16 ร้านเสริมสวยหน้อยบิวตี้ บ้านแหมะเจริญ หมู่ที่ 16 การผลิตอิฐมอญเผาบ้านแหมะ หมู่ที่ 3 วัดห้วยไผ่เจริญธรรม บ้านร่องรวมวุฒิ หมู่ที่ 32 และกลุ่มผลิตพานพุ่ม บ้านแหมะเจริญ หมู่ที่ 16 การร่างระบบและแนวทางการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของ โรงเรียนบ้านแหมะเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้แก่ การศึกษา สารสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการศึกษาประกอบด้วยภูมิหลังความเป็นมา ความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้ การใช้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ข้อจำกัดในการใช้แหล่งเรียนรู้วิธีใช้แหล่ง เรียนรู้ระยะทางการคมนาคมไปแหล่งเรียนรู้และสภาพลักษณะของแหล่งเรียนรู้สำหรับแนวทางการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหมะเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษา ณ ที่ตั้งในการจัดการ เรียนการสอนการผลิตสื่อเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาและการเชิญนำสื่อแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนเพื่อการศึกษาเข้าใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาการจัดทำสารสนเทศแหล่ง เรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาคือการจัดทำบัญชีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาและแผนที่แสดง ที่ตั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหมะเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 5 การจัดทำคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหมะ เจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วยโครงสร้างเนื้อหาจำนวน 3 ตอนคือตอนที่ 1 รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตอนที่ 2 สารสำคัญของแหล่งเรียนรู้และตอนที่ 3 แนว ทางการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหมะเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5

วีระชาติ ชมพูหลง (2553: 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านสนาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในระยะที่ 1 ปรากฏว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา ยังไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ และเป็นที่ยังพอใจของทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าที่ควร ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา

ผลการดำเนินการประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ประชุมตกลงกันจัดทำแผนพัฒนาโดยมีกรอบกิจกรรมที่สำคัญตามกรอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติมาตรฐานที่ 18 คือ สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชน กิจกรรมที่ผู้บริหารและครูสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรของสถานศึกษาและชุมชน เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน กิจกรรมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

ฉัตรพร ฤชา (2553: 102-103) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโคกสะอาดวิทยายำเภอภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการการปฏิบัติงานและการนิเทศติดตามทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนดีขึ้นสามารถจัดทำแผนดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยียังไม่ครบสมบูรณ์การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จึงไม่เสร็จสมบูรณ์ต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การปฏิบัติงานและการนิเทศติดตามทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ห้องคณิตศาสตร์ทฤษฎี ห้องปฏิบัติการทางภาษาห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เสร็จสมบูรณ์มีสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ครบสมบูรณ์สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพครู และนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าครูผู้สอนสามารถแนะนำนักเรียนให้มาใช้แหล่งเรียนรู้ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพทั้งด้านสติปัญญาร่างกาย อารมณ์และด้านสังคม

นิตยา ปริกมาส (2553: 164) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์ ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการวิจัยพบว่า ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้นำเสนอโครงการต่อผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์ เพื่อสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน จัดกลุ่มสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับฐานการเรียนรู้จากบุคคลที่เคยมาใช้บริการ พบว่า

1. ผลของการศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดจากกิจกรรม 1) การประชุมระหว่างคณะครู ประชาชนชาวบ้าน บุคลากรทางการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อศึกษากิจกรรมในแต่ละฐาน 2) คณะครูและนักเรียนสำรวจแหล่งเรียนรู้ สัมภาษณ์ และสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนชาวบ้าน 3) คณะครูร่วมกันจัดทำตารางการเข้าศึกษาในแหล่งเรียนรู้ 4) แต่งตั้งประชาชนชาวบ้านเป็นครูภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเพื่อให้มีหน้าที่เป็นวิทยากรหรือปฏิบัติหน้าที่สอนในฐานการเรียนรู้ 5) ครูประจำชั้นนำนักเรียนเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 1) เชิญคณะครู ประชาชนชาวบ้านตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการนำนักเรียนเข้าแหล่งเรียนรู้ 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยงานเรียนรู้ ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้ท้องถิ่นและกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 3) ประชาชนชาวบ้าน ครูวิชาการและครูที่สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ และจัดทำตารางการเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม 4) นำนักเรียนเข้าศึกษาในแหล่งเรียนรู้เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการประเมินด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.50 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม พบว่า นักเรียนมีความตื่นเต้นดีใจเพราะมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ชอบฐานเรียนรู้โบราณสถานเพราะรุ่นพี่ทำให้เห็นความพยายาม ความกล้าแสดงออกและเกิดประโยชน์ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสามารถนำความรู้ไปเล่าให้คนอื่นฟังได้ การตัดละลายกระดาษสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต้องการให้โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ที่ชอบมากที่สุด คือ การบรรยาย ฐานการเรียนรู้ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ พิพิธภัณฑ ในปีการศึกษาต่อไป ต้องการให้ห้อง ๆ ได้เข้าเรียนฐานเรียนรู้ทั้ง 6 ฐาน และในอนาคตต้องการเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีคุณค่าไม่ให้สูญหายไป

ใส่อง มงคล (2554: 81-82) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อำเภอเรณูนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า 1) การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อำเภอเรณูนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อำเภอเรณูนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสภาพโดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่ต่างกัน 3) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อำเภอเรณูนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพร อินมล (2556: 152-160) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นอุทยานการศึกษา 2) ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้น แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อุทยานการศึกษาห้องเรียน 3) แนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละด้านดังนี้ ห้องสมุด ควรวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขปรับปรุง 2545) นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนและชุมชนจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและมีการประเมินก่อนการปฏิบัติ ประชุมชี้แจงผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดให้ปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ควรกำหนดจุดประสงค์การจัดกิจกรรมในแต่ละห้องปฏิบัติการให้ชัดเจน แล้วกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้น ๆ โดยมีการกำหนดมาตรฐานของแต่ละห้องปฏิบัติการให้ชัดเจนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้ตรงกับความรู้และความสามารถ มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สื่อของห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพิ่มเติมให้ทันสมัยและดึงดูดความสนใจอยู่เสมอ ห้องเรียน ควรกำหนดจุดประสงค์การจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดห้องเรียนศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จครูและนักเรียนช่วยกันพัฒนาตกแต่งห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายครูจัดกิจกรรมให้เกิด

การบูรณาการระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมีการตกแต่งห้องเรียนเสริมเพิ่มเติมให้ทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนอย่างต่อเนื่องอุทยานการศึกษา ควรวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษาจัดประชุมระหว่างผู้บริหารครูและชุมชนในการวางแผนผังอาคารสถานที่ต่าง ๆ ของสถานศึกษาและกำหนดรูปแบบของอุทยานการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจัดทำเป็นแผนพัฒนาอุทยานการศึกษาที่เป็นรูปธรรม ช่อมแซมและปลูกเสริมเพิ่มเติมอุทยานการศึกษาอย่างต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ควรจัดทำทะเบียนข้อมูลบุคคลที่เป็นแหล่งเรียนรู้จัดประชุมคณะกรรมการ 4 ฝ่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน) เพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมนั้นและเพิ่มเติมทะเบียนแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติควรกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอเสนอโครงการการ/กิจกรรมต่อหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมและมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงแหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นควรกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำโครงการ/กิจกรรมโดยจัดสรรงบประมาณ

ให้เพียงพอจัดทำปฏิทินและกำหนดการการศึกษาให้ชัดเจนคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้

พรรณณี เสี่ยงบุญ และคณะ (2554: 109) ได้ร่วมกันทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความสามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาเกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น 4 ฐาน คือ ฐานห้องสมุด ฐานห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ ฐานสวนป่านานาพันธุ์ และฐานสวนเกษตรพอเพียง และมีบรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้นเป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยี่ยมชม ครู นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่คุ้มค่า รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Ramirez (1969: 2183-2184) ได้ศึกษากิจกรรมและดำเนินการของโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกา จากผลการวิจัยพบว่าวิธีดำเนินการของโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนเป็นอย่างดี คือ โรงเรียนใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงานบริการต่าง ๆ แก่ชุมชนการสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อจะหาแนวทางแนะนำให้ประชาชนรู้จักปรับปรุงตนเองและชีวิตในชุมชนให้ดีขึ้นมีการใช้แหล่งวิชาในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้อาศัยการตัดสินใจของหมู่คณะเป็นหลักในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียนและได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับประชาชนจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศมีประเด็นที่สำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูและนักเรียนมีการรับรู้ในกระบวนการเรียนการสอนและการรับรู้สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางครูที่สำเร็จในสาขาวิชาต่างกันมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการรับรู้สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

2. การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนผู้ช่วยฝ่ายบริหารและหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างกันเมื่อเปรียบเทียบการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีข้อค้นพบทั้งที่ต่างกันและไม่ต่างกันเมื่อจำแนกตามที่ตั้งพบว่า มีการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และข้อเสนอแนะพบว่า อุปสรรคของการจัดการศึกษา นอกสถานที่คือ ครูผู้สอนปิดกั้นตัวเองเพราะกลัวการพานักเรียนไปนอกสถานที่การใช้แหล่งวิชาในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอาศัยการตัดสินใจของหมู่คณะเป็นหลักปัญหาสำคัญใน

การจัดกิจกรรมจากแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ เรื่องงบประมาณ เวลา ข้อเสนอแนะสำคัญ โรงเรียนกับชุมชนควรมีการวางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอน ควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้บุคลากรทราบโดยทั่วกันและควรสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทไว้อย่างชัดเจน

4. การแสวงหาและการใช้สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์พบว่าครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีการแสวงหาสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์ที่ตรงกับความต้องการในระดับมากคือ ห้องสมุด อุปกรณ์ในการใช้สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์ในระดับมาก คือ แหล่งสารนิเทศภายนอกอยู่ไกล และพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการแสวงหาสารนิเทศไม่แตกต่างกัน

5. แหล่งวิทยากรพบว่า แหล่งวิทยากรในห้องเรียน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัตถุ และทรัพยากรทางสังคม และในการพัฒนาหลักสูตรมีลักษณะดำเนินการ ได้แก่ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อสำหรับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่มีการจัดทำน้อย

6. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า สภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมทุกงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานธุรการ การเงิน และพัสดุอยู่ในระดับน้อย

7. แหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน

Dest (1976: 6439-6440) ได้วิจัยเรื่องการสำรวจการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศเอธิโอเปีย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสภาพการณ์ที่จำเป็นในการใช้แหล่งการเรียนรู้ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจะเป็นแนวทางและวิธีการที่จะใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเป็นการกระตุ้นและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยเสนอแนวทางการใช้ทรัพยากรและเสนอวิธีการให้โรงเรียนและชุมชนสามารถทำงานร่วมกันในการช่วยเหลือให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนขณะเดียวกันก็มีความรู้ทักษะทัศนคติที่ดีและมีคุณค่าผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจะช่วยลดปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์และกระตุ้นการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีหลักสูตรในโรงเรียนควรจะมีสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ของครูด้วย

Burks (1994: 196) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่งในมลรัฐเท็กซัสตอนเหนือ (North Texas) พบว่า ครูมีบทบาทและอิทธิพลต่อนักเรียนในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดซึ่งครูจำนวนมากยังไม่ตระหนักถึงคุณค่าของหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนบรรณารักษ์และครูต้องทำงานสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้บรรณารักษ์ต้องส่งเสริมให้ทุกคนใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าข้อมูลจากวัสดุห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริมให้ห้องสมุดมีความพร้อมมีคุณค่าสอดคล้องกับวิชาการของโรงเรียนและประสานงานกับครูผู้สอนนำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอนจากงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าบรรณารักษ์นอกจากการปฏิบัติงานส่งเสริมให้ทุกคนได้ใช้วัสดุห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ

แล้วยังต้องประสานงานร่วมมือกับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็น ศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

Nieland (1999: 47) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ที่รกร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้ กลางแจ้งเป็นการศึกษากระบวนการซึ่งนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่รกร้าง จำนวน 22 ไร่เพื่อพัฒนา เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้เรียนสมาคมผู้มีส่วนได้เสียตลอดทั้งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษา ได้ผลการศึกษาพบว่า หลังการพัฒนาแล้วพื้นที่ดังกล่าวจะกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้กลางแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ป่าแห่งชาติทุ่งหญ้าแพรรีทุ่งหญ้าแพรรีปรับปรุงสระน้ำ 2 สระทุ่งหญ้าเมืองฝน และอ่าวเล็ก ๆ เป็นต้นนอกจากนั้นยังสร้างสวนวิทยาศาสตร์ขึ้นในบริเวณพื้นที่ของโรงเรียนสวนแรก เป็นพันธุ์ไม้ยืนต้น 54 ชนิดสวนที่ 2 ปลูกไม้ประดับและหญ้า 98 ชนิดสวนที่ 3 ประกอบด้วย พืชสมุนไพรได้แก่ดอกไม้ป่าเขตทุ่งหญ้าแพรรีหญ้าแพรรีพันธุ์ไม้ที่สามารถดึงดูดผีเสื้อและนกฮัมมิง (Hummingbird) และส่วนพื้นที่ที่เป็นเขตพืชพันธุ์อันตรายที่มีในรัฐมินนิโซตา (Minnesota)

Scott (2001) ได้ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน ในมลรัฐคาริบเบียนขนาดเล็ก พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวดเร็วและความ ต้องการอื่น ๆ ที่ติดตามมามีส่วนประกอบที่ทำให้การสร้างระบบการจัดการทางการศึกษาในมลรัฐ ขนาดเล็ก มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและยากที่จะบริหารจัดการได้แต่ถึงอย่างไรก็ตามการใช้จ่าย เกี่ยวกับการบริการทางการศึกษาและการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและความต้องการในการอบรม เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาล้วนจัดเป็นสิ่งที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดเจนในภาวะของประเทศที่มีความ ยากลำบากในการแสวงหาการเตรียมการที่จะทำได้คือการพัฒนา การให้การอบรม หัวหน้าครู ตั้งแต่การถูกบังคับให้จ่ายเงินทุนที่เหมาะสมสำหรับการขยายความต้องการขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา การประเมินความเสียหาย และการอบรมครูในระดับ ประถมศึกษาและยังพบว่ายังมีการแบ่งความสนใจไปยังการใช้แหล่งเรียนรู้ของชุมชน การทำงาน ร่วมกันกับผู้อื่น การมีส่วนร่วม การทำงานร่วมกัน และการวางแผน ด้านโครงการและการแสดง ความรู้สึกต่อการนำโครงการไปใช้ให้เกิดประโยชน์และความต้องการอย่างเร่งด่วนของมลรัฐขนาดเล็ก

Smith และ Doren (2004: 66) ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นแนวทางเรียนรู้แบบธรรมชาติและค่อย ๆ พัฒนาการเรียนรู้ขึ้นไปอย่างเป็นขั้นตอนคือ การ วางแผนการดำเนินการและการทบทวนมีการอธิบายอย่างมีเหตุผลถูกต้องแม่นยำและการสอนที่เป็น ขั้นตอนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจง่ายชำนาญและมีทัศนคติที่ดีในการเรียนทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียนซึ่งครูสามารถเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนได้สนับสนุนด้านวัฒนธรรมซึ่ง ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันแลกเปลี่ยนความรู้และใช้ความรู้ร่วมกันมากกว่าการเน้นที่เทคโนโลยี

Kao (2005: 65-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารผู้นำชาวใต้หวัน และการปฏิบัติการจัดการความรู้ในบริษัทที่ตั้งอยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ การบริหารผู้นำกับการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งผู้บริหารตามพฤติกรรม ในการบริหารที่รวมถึงการพิจารณาแต่งตั้งการเล่าเรื่องการขายการมีส่วนร่วมและการแต่งตั้งตัวแทน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็นเพศอายุตำแหน่งระดับการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานการ ดำรงตำแหน่งในบริษัทในปัจจุบันและระยะเวลาในการเป็นผู้นำตั้งแต่อดีตผลการศึกษาพบว่า มี

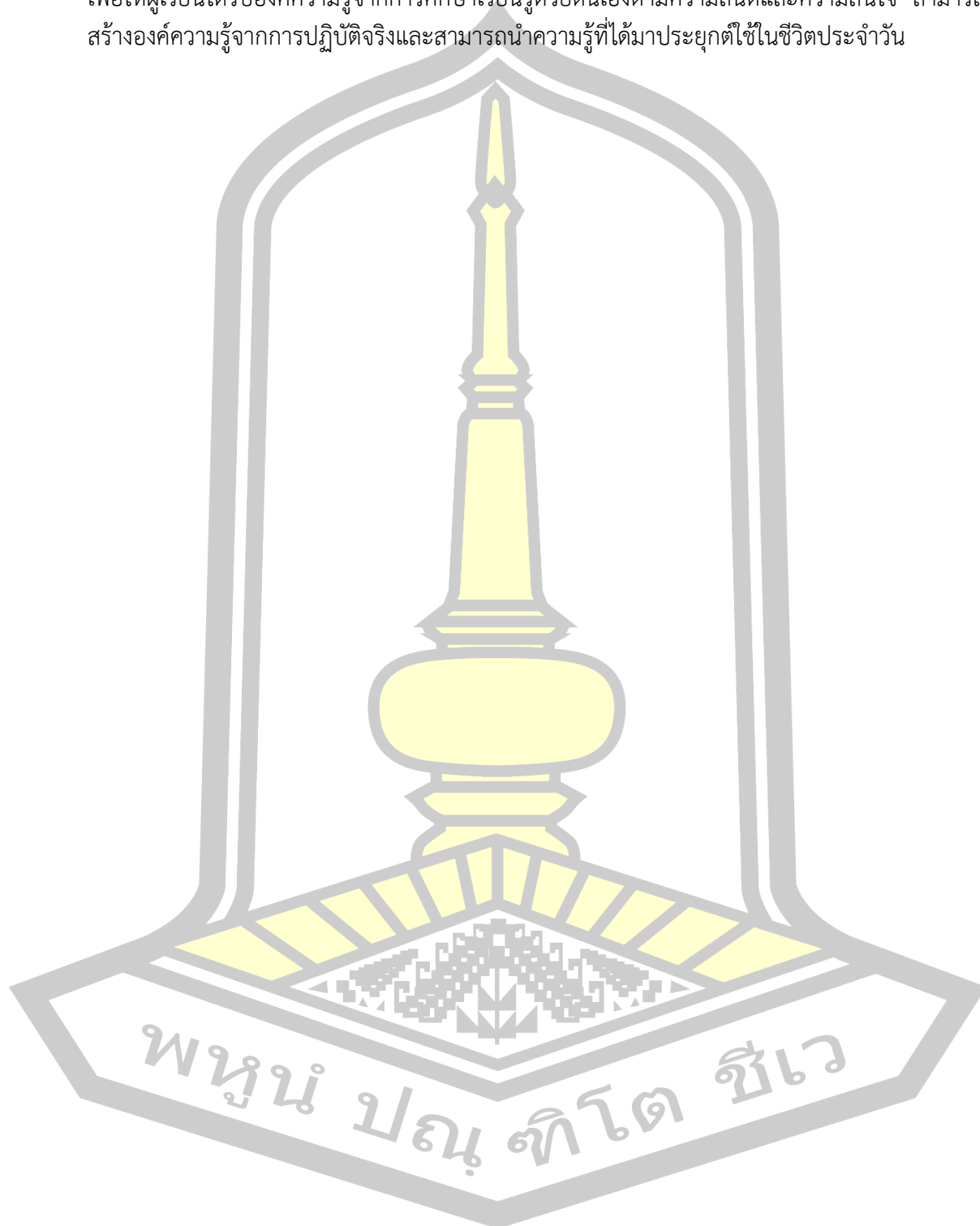
ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างรูปแบบการเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการปฏิบัติการจัดการความรู้และระหว่างรูปแบบการเป็นผู้นำของผู้บริหารกับตัวแปรที่ศึกษารวมทั้งความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มผู้นำรูปแบบต่าง ๆ และจำนวนปีที่ เป็นผู้นำในบริษัทกับการปฏิบัติการจัดการความรู้และ เป็นนักขายที่มีการนำการจัดการความรู้มาใช้สูง

Chalard (2009: 45-49) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้องค์กร ชุมชนพบว่า 1) รูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชนที่พัฒนาประกอบด้วยขั้นเตรียมชุมชน มี 3 กิจกรรมขั้นสร้างแรงจูงใจจิตสำนึกการทำงานร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์มี 3 กิจกรรมขั้นจัดทำ แผน/พัฒนาศักยภาพทีมมี 4 กิจกรรมขั้นการนำแผนไปปฏิบัติและพัฒนางานมี 4 กิจกรรมและ ขั้นประเมินผลสรุปมี 4 กิจกรรม 2) ผลการนำรูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชนไปทดลองใช้ กับองค์กรชุมชนเป้าหมาย 8 องค์กรพบว่าทุกกลุ่มองค์กรเกิดนักจัดการความรู้ในชุมชนมีการ ดำเนินการจัดการความรู้การตั้งคำถามและการปฏิบัติโดยการแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้ ซึ่ง ประกอบด้วยการสร้างความรู้การจำแนกการจัดเก็บการนำไปใช้การแลกเปลี่ยนและการประเมินผล ความรู้มีศูนย์จัดการความรู้องค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนให้กลุ่มพึ่งตนเองได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งบนเวที จริงและเวทีเสมือน 3) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในการดำเนินการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ใน ระดับมากและ 4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้องค์กรชุมชนได้แก่ความกระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้ภาวะผู้นำของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยความสามารถในการทำงานบรรยากาศในการทำงาน แบบมีส่วนร่วมกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ด้วยวิธีปฏิบัติและกลไกขับเคลื่อนคือศูนย์จัดการความรู้ องค์กรชุมชน

Sacharung (2010: 126) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตามแหล่งการเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลผาสุกอำเภอลำปางจังหวัด อุดรธานีเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยกำหนดแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Action Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตามแหล่งการเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลผาสุกอำเภอลำปาง จังหวัด อุดรธานีซึ่งมีกระบวนการดังนี้ 1) การศึกษาสภาพชุมชนกำหนดประเด็นการพัฒนา 2) สร้างทีม และพัฒนาศักยภาพทีมงาน 3) ร่วมวางแผนพัฒนา 4) ดำเนินการตามแผนและพัฒนา 5) ประเมินผลสรุปและ 6) สะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีกิจกรรมหลักควบคู่กันทั้งหมด 16 กิจกรรม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะแหล่งเรียนรู้นั้น มีอยู่ทุกที่ ไม่ว่าจะเป็น ในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา หากได้รับการไว้วางใจจากชุมชนแล้ว ความร่วมมือของชุมชน ก็จะสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถ ทำให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ องค์กรประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่ง เรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) กำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้และองค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 3) ด้านการ

สร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ สามารถสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงและสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ครั้งนี้ โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

3. ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

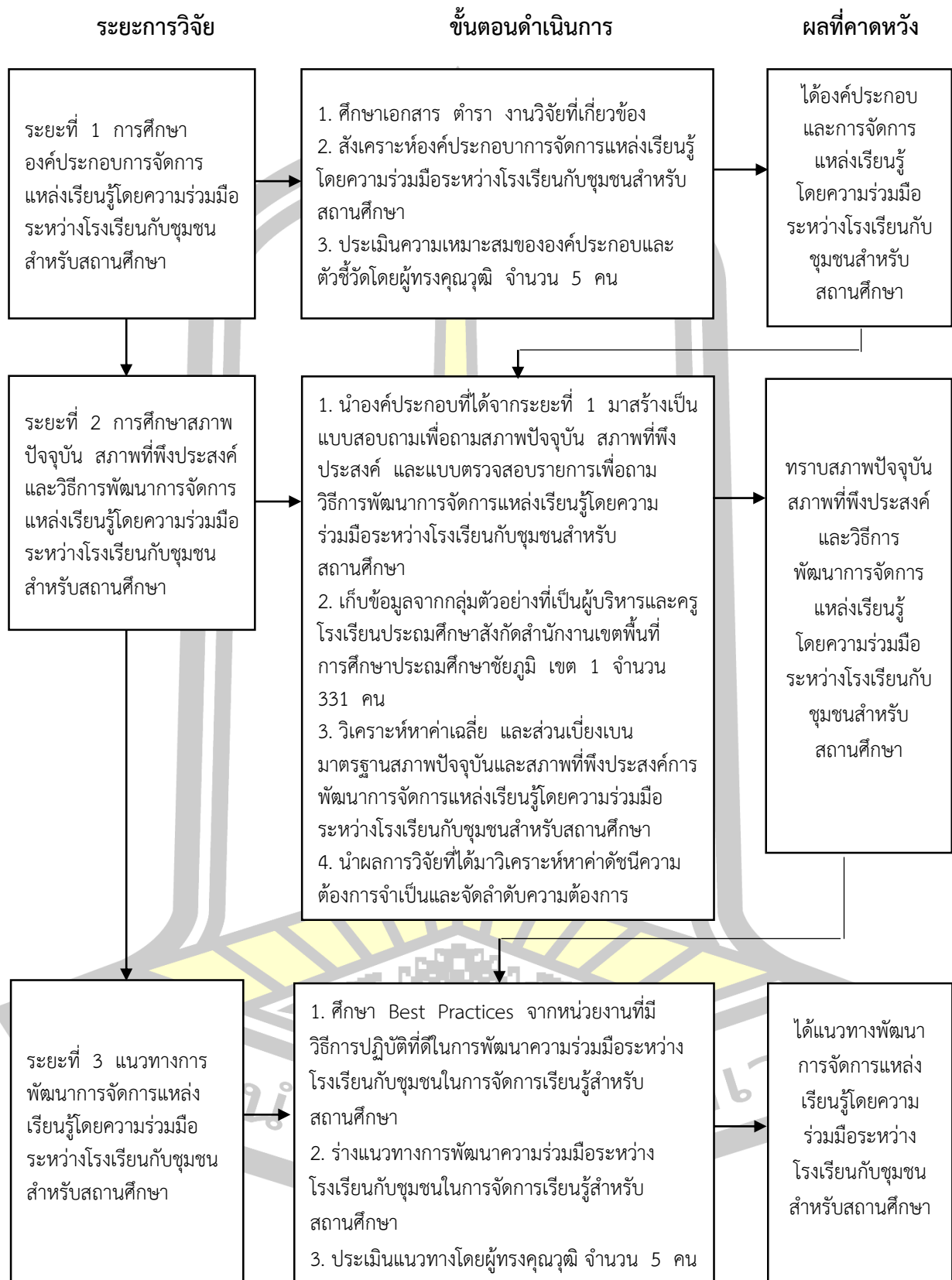
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดำเนินการ ดังนี้

1. นำองค์ประกอบที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนจำนวน 331 คน
3. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และจัดลำดับสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประเด็นและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์
2. สัมภาษณ์แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี 3 แห่ง

รายละเอียดแต่ละระยะของการวิจัยแสดงโดยภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

รายละเอียดการวิจัยแต่ละระยะมีดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

1.2 การสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ดังนี้ 1) สํารวจแหล่งเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) กำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.3 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำ และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษา หรือการบริหารการศึกษา หรือ

2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ หรือ

2.3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2.4 เป็นศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือกับชุมชน และการจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

2.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.เพชฌุ กิจระการ วุฒិการศึกษาศาสตรบัณฑิต (Curriculum and Instruction : Educational Media) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ วุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต (อุดมศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4.3 ดร.ถวัลย์ หงษ์ไทย วุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาวะผู้นำทางการศึกษา) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.4.4 นายสมพงษ์ ไสวชัย วุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.4.5 นายธัญชัย เดชพลกรัง วุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษาประสบการณ์ทำงาน แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบ เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert 5 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนน และความหมาย ดังนี้

ระดับเหมาะสมมากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 หมายถึง องค์ประกอบของ
การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษามีความ
เหมาะสมมากที่สุด

ระดับเหมาะสมมาก ให้ค่าคะแนน 4 หมายถึง องค์ประกอบของการ
จัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษามีความเหมาะสม
มาก

ระดับเหมาะสมปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 หมายถึง องค์ประกอบของ
การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษามีความ
เหมาะสมปานกลาง

ระดับเหมาะสมน้อย ให้ค่าคะแนน 2 หมายถึง องค์ประกอบของการจัด
การแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษามีความเหมาะสมน้อย

ระดับเหมาะสมน้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 หมายถึง องค์ประกอบของการ
จัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา มีความเหมาะสม
น้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของ
องค์ประกอบ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า

3.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

3.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์
ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและให้คำแนะนำ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบตามคำแนะนำ
ของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ
ประเมินความเหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3.2.4.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทาง
การศึกษา หรือการบริหารการศึกษา หรือ

3.2.4.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ หรือ

3.2.4.3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือศึกษานิเทศก์ ที่มีภาระงานหรือ
บริหารงานมีความรู้ความชำนาญในด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น มีจำนวน 5 คน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย วุฒิกการศึกษา กศ.ต. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย วุฒิกการศึกษา ค.ต. (วิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผล
- 3) นางปภาวรินทร์ ศรีจำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล
- 4) นางศรีนวล จันทะพินิจ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผล
- 5) นายอภิชาติ พรหมฉาย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา ค.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา

3.2.5 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พร้อมองค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และแบบประเมินองค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 5 ฉบับ ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน โดยการส่งด้วยตนเอง

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินความเหมาะสมแต่ละฉบับ ซึ่งพบว่าทุกฉบับมีความสมบูรณ์ในการตอบ

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

องค์ประกอบเหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

- องค์ประกอบเหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
 องค์ประกอบเหมาะสมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
 องค์ประกอบเหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
 องค์ประกอบเหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
4.51 – 5.00	ระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	ระดับมาก
2.51 – 3.50	ระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	ระดับน้อย
1.00 – 1.50	ระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถาม โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation

6.1.2 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่า IOC (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 247–249)

6.1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 117)

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 105)

6.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 106)

6.2.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.4 ค่าจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI modified) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548: 279)

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษา

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1.1 ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้
- 1.1.2 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้
- 1.1.3 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้
- 1.1.4 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้
- 1.1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้
- 1.1.6 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้
- 1.1.7 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มี 1 ตัวบ่งชี้

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 2,302 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 331 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่เปิดตาราง โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

2.2.1 ใช้จำนวนรวมของโรงเรียนแต่ละขนาดเป็นหน่วยการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนโรงเรียนดังนี้

ตาราง 5 แสดงรายละเอียดขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	2	1
โรงเรียนขนาดใหญ่	-	-
โรงเรียนขนาดกลาง	92	46
โรงเรียนขนาดเล็ก	157	79
รวม	251	126

2.2.2 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ 126 โรงเรียน มีข้าราชการครูจำนวนทั้งสิ้น 1,407 คน จำแนกกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 126 คน และครูผู้สอน 1,278 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ได้ 331 คน ตามจำนวนที่เปิดตาราง ของ Krejcie & Morgan โดยใช้วิธีการสุ่ม ดังนี้

2.2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 126 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

2.2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 205 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบเติมคำและแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหา องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน และองค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้

2. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
  3. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  4. ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- องค์ประกอบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน ดังนี้
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
  2. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
  3. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพ ดังนี้

5 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎี ที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดและสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบความคิด

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 74–78) หนังสือระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของบุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2551: 269–306) หนังสือพื้นฐานการวิจัยการศึกษาของบุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552: 68–73) และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบประเด็นเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน และองค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน ดังนี้

4.3.1 องค์ประกอบจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ดังนี้

- 4.3.1.1 ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้
- 4.3.1.2 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
- 4.3.1.3 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 4.3.1.4 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.3.2 องค์ประกอบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 ด้าน ดังนี้

4.3.2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4.3.2.2 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

4.3.2.3 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

4.4 วิเคราะห์นิยามศัพท์แล้วกำหนดโครงสร้างการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายด้านให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ใช้ในการวิจัย

4.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบัน การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.6 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความสมบูรณ์ ความถูกต้องด้านภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objectives Congruent : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ได้ค่า IOC 0.98 โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.6.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษาหรือการบริหารการศึกษา

4.6.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ

4.6.3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือศึกษานิเทศก์ ที่มีภาระงานหรือบริหารงานมีความรู้ความชำนาญในด้านการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.6.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย วุฒิกการศึกษา กศ.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา

4.6.3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย วุฒิกการศึกษา ค.ด. (วิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและประเมินผล

4.6.3.3 นางปภาวรินทร์ ศรีจำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผล

4.6.3.4 นางศรีนวล จันทะพินิจ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและประเมินผล

4.6.3.5 นายอภิชาติ พรหมฉาย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วุฒิกการศึกษา ค.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา

4.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้

เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คิดเป็นสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน และครูผู้สอน 15 คน รวม 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ และหาคุณภาพแบบสอบถาม

4.8 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correction โดยเลือกข้อที่ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับระหว่าง 0.24–0.68 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 129)

4.9 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 117) แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .93

4.10 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

5.3 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

6.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหา และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

4.51–5.00 มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.1.3 วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index) เกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แบบปรับปรุงเป็นสูตรที่ปรับปรุงจาก PNI ของ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548: 279)

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ในระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

1.2 การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ประสบความสำเร็จ Best Practice จำนวน 3 แห่ง โดยเลือกโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล สถานศึกษาคุณภาพ หรือ สถานศึกษาดีเด่นระดับศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอำเภอ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค หรือระดับประเทศ ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก สมศ.รอบ3 อยู่ในระดับดีมาก ผ่านการประเมินห้องเรียนคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ระดับดีมาก ทั้งโรงเรียน

1.3 นำแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.4 ร่างแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1.5 ประเมินแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษา หรือการบริหารการศึกษา หรือ

2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ หรือ

2.3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2.4 เป็นศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือกับชุมชน และการจัดการแหล่งเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

2.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิญ์ กิจระการ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ วุฒิการศึกษา ค.ด. (อุดมศึกษา) อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4.3 นายศุภสิน สมรรถชัย วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.4.4 นายพีรพล กองศรี วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.4.5 นายพงษ์วัชรินทร์ จันทร์เทศ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่พัฒนาขึ้นตามขอบข่ายการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันปัญหา และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 90-93) เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิด แล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิด

3.2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาประกอบด้วย

3.2.2.1 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้

- 3.2.2.2 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
- 3.2.2.3 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3.2.2.4 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3.2.2.5 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 3.2.2.6 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
- 3.2.2.7 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
- 3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนด และนำร่างแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาใช้และตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objectives Congruent : IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC 0.90 (ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน, 2551: 50)
- 3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
- 3.2.6 จัดทำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.1 ขออนุญาตความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมายวันเวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้
- 4.2.1 โรงเรียนบ้านท่าหินโงม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา วันที่ 23 พฤษภาคม 2560 เวลา 10.00 – 11.30 น.
- 4.2.2 โรงเรียนบ้านซับสีทอง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 เวลา 10.00 – 11.30 น.

4.2.3 โรงเรียนบ้านห้วยหมากแดง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา วันที่ 25 พฤษภาคม 2560 เวลา 10.00 – 11.30 น.

4.3 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการจดบันทึกและบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกก่อนทำการบันทึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

5.2 นำข้อมูลที่ได้มาয়ร่างการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

5.3 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อใช้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นตามขอบข่ายการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาแบบประเมินแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 160-162)

5 ความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 ความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 ความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 ความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 ความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือสร้างแบบประเมินแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดังนี้

5.3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 90-93) เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิด แล้วสร้างแบบประเมินภายใต้กรอบแนวคิด

5.3.2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินให้สอดคล้องและครอบคลุมแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

5.3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบประเมินตามกรอบที่กำหนด และนำร่างแบบประเมินแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.3.2.4 นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาใช้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกันกับระยะที่ 2

5.3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5.3.2.6 จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 160-162)

4.51 - 5.00	แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	แปลความหมายว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 105)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:

106)

1.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.4 ค่าจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548: 279)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation

2.2 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่า IOC (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 247-249)

2.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 117)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI Modified	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผลการศึกษาคำประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาพบว่า มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
  - 1.1.1 มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.1.2 มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.1.3 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง
  - 1.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.1.5 ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.1.6 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้
- 1.2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
  - 1.2.1 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้
  - 1.2.2 มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้
  - 1.2.3 มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.2.4 มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้
  - 1.2.5 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
- 1.3 การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
  - 1.3.1 มีการส่งเสริม สนับสนุน ใ้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.3.3 มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.3.4 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.4 การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
  - 1.4.1 มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.4.2 มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 1.4.3 มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้
- 1.4.4 มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล
- 1.4.5 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้
- 1.4.6 มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.4.7 มีการรายงานผล ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
2. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผลการศึกษาร่วมมือ
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้
- 2.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
- 2.1.1 มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน
- 2.1.2 มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน
- 2.1.3 มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือ
ไลน์)
- 2.2 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย
- 2.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
- 2.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ
ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู
- 2.2.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
- 2.3 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ
- 2.3.1 สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหาร
ส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น
3. ผลการตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการแหล่ง
เรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แสดงดังตาราง 6
- ตาราง 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดย
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

องค์ประกอบจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.80	0.44	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.60	0.54	มากที่สุด
รวม	4.85	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตาราง 7 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

องค์ประกอบของความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	4.80	0.44	มากที่สุด
2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	4.80	0.44	มากที่สุด
3. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.86	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 7 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 331 คน แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	3.07	0.36	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	4.55	0.49	มากที่สุด
4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	3.06	0.09	ปานกลาง	4.64	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$) และการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.07$) และการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.52$) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$) และการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.10	0.41	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
รวม	3.08	0.02	ปานกลาง	4.80	0.15	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ($\bar{X} = 3.07$) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.07$) และการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 3.10$) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ($\bar{X} = 4.94$) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.94$) และ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.52$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
1. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความ ต้องการของครูในการใช้แหล่ง เรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความ ต้องการของนักเรียนในการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใน ท้องถิ่นของตนเอง	3.10	0.41	ปานกลาง	4.55	0.49	มากที่สุด
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
6. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
รวม	3.06	0.09	ปานกลาง	4.82	0.21	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$)

มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง ($\bar{X} = 3.10$) มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง ($\bar{X} = 4.55$) มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	4.55	0.49	มากที่สุด
2. มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
4. มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
5. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	3.06	0.08	ปานกลาง	4.87	0.17	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.10) มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.07) มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.07) มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.07) และ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.03) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 5.00) มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.94) มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.94) มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.94) และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.55)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
1. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และ เชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
4. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
รวม	3.06	0.09	ปานกลาง	4.85	0.20	มากที่สุด

จากตาราง 12 สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้าน

การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$) มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$) และ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) และ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
1. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. มีคณะกรรมการประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
3. มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ในการตรวจสอบและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	0.41	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
4. มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
5. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
6. มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
7. มีการรายงานผล ผลการ ประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	0.20	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
รวม	3.07	0.07	ปานกลาง	4.89	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) มีคณะกรรมการ ประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.10$) มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 3.07$) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$) มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$) และมีการ รายงานผล ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ สถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็น รายชื่อด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เรียงจากมาก ไปหาน้อยได้แก่ มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) มี คณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการ ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและ ประเมินผล ($\bar{X} = 4.94$) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) และมีการรายงานผล ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
1. มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อ สาธารณชน	3.03	0.20	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
2. มีการจัดทำวารสาร ประชาสัมพันธ์ หรือจดหมาย ข่าวของโรงเรียน	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. มีการเผยแพร่กิจกรรมของ โรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์)	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	3.06	0.10	ปานกลาง	4.82	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 14 สภาพปัจจุบันของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) ($\bar{X} = 3.10$) มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.07$) และ มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) ($\bar{X} = 5.00$) มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.94$) และ มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.52$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู	3.07	0.36	ปานกลาง	4.94	0.22	มากที่สุด
3. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.03	0.20	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
รวม	3.06	0.10	ปานกลาง	4.82	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 15 สภาพปัจจุบันความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.10$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ($\bar{X} = 3.07$) และ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ($\bar{X} = 5.00$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ($\bar{X} = 4.94$) และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.52$)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	3.10	0.41	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 16 สภาพปัจจุบันการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น ($\bar{X} = 3.10$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นรายชื่อด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น ($\bar{X} = 5.00$)

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญและเป็นข้อมูลเพื่อวางแผนการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาตามวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) แสดงดังตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้	3.03	4.52	0.491	2
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	3.07	4.52	0.472	3
3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	4.55	0.467	4
4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	5.00	0.650	1

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เรียงลำดับความต้องการเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามลำดับ

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญและเป็นข้อมูลเพื่อวางแผนการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาตามวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) แสดงดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.07	4.94	0.609	1
2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	3.07	4.94	0.609	1

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
3. การสร้างเสริมความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.10	4.52	0.472	2

จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้โดย ความสำหรับสถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.03	5.00	0.650	1
2. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการ ใช้แหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
3. มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นของตนเอง	3.10	4.55	0.467	3
4. คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวาง แผนการใช้แหล่งเรียนรู้	3.03	5.00	0.650	1

ตาราง 19 (ต่อ)

การจัดการแหล่งเรียนรู้โดย ความสำหรับสถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
6. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้	3.10	4.52	0.458	4
รวม	3.06	4.82	0.575	

จากตาราง 19 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และ 3) มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้	3.03	4.55	0.501	3
2. มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
3. มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
4. มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2

ตาราง 20 (ต่อ)

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
5. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน จัดทำข้อมูล สารสนเทศ ทะเบียนแหล่ง เรียนรู้	3.10	5.00	0.612	1
รวม	3.06	4.87	0.591	

จากตาราง 20 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นรายชื่อ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ 2) มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้ และ 3) มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	5.00	0.612	1
2. คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
3. มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2

ตาราง 21 (ต่อ)

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
4. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	4.52	0.491	3
รวม	3.06	4.85	0.584	

จากตาราง 21 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการส่งเสริม
สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมาก
ไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีการส่งเสริม สนับสนุน ใ้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2)
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 3) มีการ
จัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความ
ต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	3.10	5.00	0.612	1
2. มีคณะกรรมการประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	5.00	0.612	1
3. มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ในการตรวจสอบและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.10	4.94	0.593	3

ตาราง 22 (ต่อ)

การจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ด้านการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
4. มีปฏิทินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล	3.07	4.94	0.609	2
5. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผลการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
6. มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	3.07	4.94	0.609	2
7. มีการรายงานผล ผลการ ประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.03	4.52	0.491	4
รวม	3.07	4.89	0.592	

จากตาราง 22 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 3) มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน	3.03	4.52	0.491	3
2. มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน	3.07	4.94	0.609	2
3. มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์)	3.10	5.00	0.612	1
รวม	3.06	4.82	0.554	

จากตาราง 23 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นรายชื่อ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) 2) มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน และ 3) มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	3.10	5.00	0.612	1
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู	3.07	4.94	0.609	2
3. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.03	4.52	0.491	3
รวม	3.06	4.82	0.575	

จากตาราง 24 ลำดับความต้องการจำเป็นจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นรายชื่อ พบว่ามีความต้องการในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และ 3) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนา (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI	ลำดับที่
1. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น	3.10	5.00	0.612	1
รวม	3.10	5.00	0.612	

จากตาราง 25 ลำดับความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า มีความต้องการในการพัฒนา คือ 1) สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น

สรุปข้อมูลจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดังนี้

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้
  - 1.1 มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 1.3 มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
  - 2.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
  - 2.2 มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้
  - 2.3 มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้
3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 3.1 มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนา
แหล่งเรียนรู้

3.3 มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.1 มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.2 มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ

4.3 มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

สรุปข้อมูลจากคำดัชนีความต้องการจำเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.1 มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือ
ไลน์)

1.2 มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน และ

1.3 มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน

2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

2.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

3. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

3.1 สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรบริหาร

ส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากการ
สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนที่มีวิธีการจัดการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือ
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาที่มีวิธีที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง แห่งละ
1 คน รวม 3 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2.1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนสำหรับสถานศึกษา โรงเรียนบ้านท่าหินโงม โรงเรียนบ้านซับสีทอง และโรงเรียนบ้านห้วย
หมากแดง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ
เขต 1 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1
ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอดตามลำดับจากมาก

ไปหาน้อย ได้แก่ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้ และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอมตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำรวจแหล่งเรียนรู้และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และ มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการสำรวจแหล่งเรียนรู้ โดยมีกระบวนการประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สถานักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมวางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ เครื่องมือสำรวจ สรุปผลใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูล ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้เสนอแนวความคิดในการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของแต่ละแหล่งเรียนรู้ สำรวจจำนวนแหล่งเรียนรู้ การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและร่วมกันสรุป ประชุมระดมสมอง และการใช้เครือข่ายในการสำรวจ โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา สถานักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมระดมสมอง แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบวางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จำนวนแหล่งเรียนรู้เครื่องมือสำรวจ สรุปผล ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีนโยบายให้ครูออกไปเยี่ยมชุมชน ศึกษาสำรวจชุมชน แล้วหาแนวทางนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและประกาศเป็นแหล่งเรียนรู้สถานศึกษา เช่นมีการเชิญบุคคลปราชญ์ชาวบ้านมาบรรยายหรือสอนในโรงเรียนซึ่งบุคคลถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยเริ่มจากขั้นตอนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ก่อนเป็นขั้นตอนต่อไปเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และจัดทำสารสนเทศต่อไป...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีคณะทำงานผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้โดยมีหน้าที่สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน และสำรวจและศึกษาแหล่งเรียนรู้ก่อน ที่จะพานักเรียนไปศึกษา...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่ง เรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำ ทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ และมีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย ตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำ ทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้ และมีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มีการ แบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้และมีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้ โดยมีกระบวนการประกอบด้วย มีการระดม ความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบเอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter เป็นต้น มีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจัดแบ่งประเภท จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา นอกสถานศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยในการจัดทำ จัดเก็บและเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียนและของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และมีการ ใช้เครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏ ดังนี้

“...โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยมีการจัดประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้เป็น 5 ประเภท คือ 1) สถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิต และการทำมาหากินในชุมชน เช่น วัด นาข้าว ป่า ห้วย หนอง คลอง บึง 2) สถานที่หรือ สถาบันที่รัฐ หรือประชาชนจัดตั้งขึ้น เช่น อุทยานการศึกษาในวัดและในชุมชน 3) สื่อเทคโนโลยีที่มีในโรงเรียนและชุมชน เช่น วิทยุทัศน์ ภาพสไลด์ โปรแกรมสำเร็จรูป แอปพลิเคชัน 4) เอกสาร

สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น หนังสือ วารสาร ภาพถ่าย และ 5) บุคลากรที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา เกษตรกร ผู้นำชุมชน ศิลปิน หมอพื้นบ้าน และปราชญ์พื้นบ้าน...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น การจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งทั้งนี้เพราะการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลสำหรับการบริหารงาน การใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...ในเรื่องข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนได้สำรวจและจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อให้ครูได้นำไปใช้ได้โดยแหล่งเรียนรู้ที่ได้สำรวจและจัดทำเป็นข้อมูล...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.3 การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยมีกระบวนการประกอบด้วย โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากร ชุมชนได้เข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่มีความยั่งยืนทั้งในเขตจังหวัดและนอกจังหวัด ระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้คู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำทุกอย่างให้เกื้อหนุนกัน ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ และใช้แหล่งเรียนรู้ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าการรวบรวมข้อมูล การใช้เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏ ดังนี้

“...โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการสร้าง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในโรงเรียนและชุมชนเพื่อสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยครูผู้สอนและผู้เรียนได้เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...การส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียนนั้น ผู้บริหาร ครูได้มีการส่งเสริมการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยโรงเรียนได้ให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน เช่น ครูได้จัดทำแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจนและมอบหมายให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรายวิชาของตนเอง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและได้วางแผนทำปฏิทินในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน และครูได้วางแผนในการขอใช้งบประมาณสนับสนุนในการใช้แหล่งเรียนรู้และยังได้ขอความร่วมมือกับชุมชนในการวางแผนในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.4 การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยมีกระบวนการประกอบด้วย โรงเรียนต้นแบบดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตาม ประเมินผล และสรุปผลประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ ติดตามประเมินผลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค ของแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วจัดเก็บผลการประเมินด้วยคอมพิวเตอร์ มีการประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผล ประเมินผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ และมีการนำผลการประเมินที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและ พัฒนาการบริหาร แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏ ดังนี้

“...โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในระหว่างการดำเนินการมีแนวทางดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดวิธีการ เครื่องมือประเมินผล 2) ผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผล การสร้าง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการสร้าง พัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทำได้ 3 ลักษณะ คือ การประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการดำเนินงานในโรงเรียนมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้ กำหนดกรอบการประเมินผลการสรุปผล และจัดทำรายงาน สำหรับวิธีการและหลักการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นต้อง

อาศัยข้อมูลที่รวบรวมไว้และใช้วิธีการที่หลากหลาย และต้องมีหลักการและ แนวทางในการประเมิน คือ 1) การประเมินผลรวมกันให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 2) การประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) คุณค่าของการประเมินผลการใช้แหล่ง เรียนรู้ขึ้นอยู่กับที่การนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นและเพื่อแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคที่แล้มาแล้ว...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนกำหนดให้มีการประเมิน ทบทวน ปรับปรุงกระบวนการ ดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการที่โรงเรียน กำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเอง จากนั้นโรงเรียนได้กำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผล การดำเนินการ การสร้าง การพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการ ประเมิน และสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้รวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการเพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทราบ...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.5 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า สภาพ ปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอมตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการเผยแพร่ กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน และ มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อ สาธารณชน

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย ตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอมตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) มีการจัดทำวารสาร ประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน และ มีการจัดงาน Open House แสดงผลงาน ของโรงเรียนต่อสาธารณชน ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์) มีการจัดทำ วารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของโรงเรียน และ มีการจัดงาน Open House แสดง ผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยมีกระบวนการประกอบด้วย โรงเรียนมีการวางแผนงานประชาสัมพันธ์

โรงเรียน มีขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น กำหนดวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ และกำหนดผลที่จะได้รับเมื่อดำเนินงานตามแผน เป็นต้น มีการเผยแพร่ชื่อเสียง เกียรติคุณของโรงเรียนให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักและเข้าใจบทบาทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดี เผยแพร่นโยบายและอุดมการณ์ของโรงเรียน โรงเรียนต้นแบบดำเนินการจัดกิจกรรมนิทรรศการและงานแสดง ได้แก่ การแสดง การละเล่นต่าง ๆ การจัดนิทรรศการผลงานและการดำเนินงานของโรงเรียน การออกกร้านในงานเทศกาลต่าง ๆ และมีการการร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ จัดงานสาธารณะกุศลเพื่อหารายได้ช่วยเหลือสังคม เช่น การจัดงานขายสินค้าราคาถูกเพื่อหารายได้บำรุงการกุศล การตั้งชมรมอาสาสมัครพัฒนาชนบท ตัวอย่างผลการสัมฤทธิ์ที่ปรากฏ ดังนี้

“...โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียน วารสารแผ่นพับและป้ายประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ...”
(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและถูกต้องให้เกิดขึ้น เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ ๆ 2) เพื่อรายงานให้ชุมชนทราบถึงความก้าวหน้าของโรงเรียน สร้างชื่อเสียงเผยแพร่ความรู้ ความคิด ประดิษฐ์กรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของโรงเรียนให้เป็นที่รู้จักในหมู่ประชาชน บังเกิดความนิยม ศรัทธา เชื่อถือและไว้วางใจโรงเรียน...”
(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนสร้างเว็บไซต์ จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์จดหมายข่าว เพื่อเผยแพร่รายงานข่าวสารและรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ชุมชนผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนรับทราบอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ของสังคมแห่งการสื่อสารสารสนเทศ และสังคมโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเกิดผลโดยตรงและทางอ้อมส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากชุมชน...”
(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.6 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิเขต 1 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผล

การปฏิบัติงานของข้าราชการครู และ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับนำเสนอมตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เรื่องลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยมีกระบวนการประกอบด้วย โรงเรียนต้นแบบมีการเชิญบุคคล ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรบรรยายในโรงเรียน ตามความสามารถพิเศษเช่น เกษตรกร ครู นักการเมืองท้องถิ่น และนำเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ของชุมชน เช่น ประภาศ หนังสือพิมพ์ โฆษณา งานต่าง ๆ มาเผยแพร่ในโรงเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานจัดนิทรรศการ แจกประกาศนียบัตร ดนตรี สังสรรค์ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนดำเนินการจัดตั้งสมาคมครู – ผู้ปกครอง และมีการร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานจัดนิทรรศการ แจกประกาศนียบัตร ดนตรี สังสรรค์...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์ มีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาในชุมชนเป็นคณะกรรมการ พร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจในการกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนแจ้งความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานให้ชุมชนรับทราบที่เป็นเช่นนั้นเพราะโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นการริเริ่มของทางโรงเรียนที่จะเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมเพื่อชี้แจงงานและแถลงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนให้

ผู้ปกครองนักเรียนทราบ ซึ่งมักจะจัดเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้บริหารและคณะครูผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ จะร่วมกันชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

2.1.7 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าสถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น คือ สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทางศาสนา เป็นต้น

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยมีกระบวนการประกอบด้วย โรงเรียนต้นแบบเชิญหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามาเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน โรงเรียนต้นแบบเชิญบุคลากรผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาร่วมกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและเป็นระบบ และจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยตระหนักว่าชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่ามากที่สุด อันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริม เกื้อกูลกันในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อเกิดประโยชน์ร่วมกัน ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏ ดังนี้

“...โรงเรียนเชิญหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามาเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน นอกจากนี้ยังเชิญบุคลากรผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาร่วมกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและเป็นระบบ รวมทั้งจัดให้สถานศึกษาเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยตระหนักว่าชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่ามากที่สุด อันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริม เกื้อกูลกันในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อเกิดประโยชน์ร่วมกัน...”

(ผู้บริหาร, 23 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนส่งเสริมให้ครูออกเยี่ยมครอบครัวของนักเรียน เพราะสถานศึกษามีการดำเนินงาน หรือจัดกิจกรรมของสถานศึกษาที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี โดยจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ขึ้นโดยเฉพาะงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้น เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน...”

(ผู้บริหาร, 24 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนส่งเสริมให้คณะครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและโรงเรียนกำหนดให้ครูออกไปเยี่ยมเยียนบ้านผู้ปกครองนักเรียนเพื่อประสานความเข้าใจอันดีงามระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวของนักเรียน การออกเยี่ยมเยียนบ้านนี้เพื่อแจ้งผลการเรียนความประพฤติในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและเพื่อรับทราบพฤติกรรมของนักเรียน ในขณะที่อยู่ที่บ้านตลอดจนศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนจะได้ช่วยเหลือด้านการให้ทุนการศึกษาและสิ่งอื่น ๆ...”

(ผู้บริหาร, 25 พฤษภาคม 2560: การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยสังเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีการจัดการการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาที่มีวิธีที่ดี (Best Practice) ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อันเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดการแหล่งเรียนรู้

1.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้

1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1.2 ประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สภานักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมวางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ เครื่องมือสำรวจ สรุปผลใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูล

1.1.3 ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้เสนอแนวความคิดในการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของแต่ละแหล่งเรียนรู้ สำรวจจำนวนแหล่งเรียนรู้ การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและร่วมกันสรุป

1.1.4 ประชุม ระดมสมอง และการใช้เครือข่ายในการสำรวจ โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

1.1.5 ประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา สถานักเรียนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมระดมสมอง แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบวางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จำนวนแหล่งเรียนรู้เครื่องมือสำรวจ สรุปผล ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล

1.2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้

1.2.1 ระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบเอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter เป็นต้น

1.2.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจัดแบ่งประเภท จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา นอกสถานศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดทำ จัดเก็บและเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียนและของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

1.2.3 สร้างใช้เครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้

1.3 การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.3.1 สนับสนุนให้บุคลากร ชุมชนได้เข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่มีความยั่งยืนทั้งในเขตจังหวัดและนอกจังหวัด ระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้คู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำทุกอย่างให้เกื้อหนุนกัน

1.3.2 สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

1.3.3 ใช้แหล่งเรียนรู้ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูล การใช้เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

1.4 การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตาม ประเมินผล และสรุปผลประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ ติดตามประเมินผลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ของแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วจัดเก็บผลการประเมินด้วยคอมพิวเตอร์

1.4.2 ประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผล ประเมินผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.4.3 นำผลการประเมินที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหาร แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2.1.1 การวางแผนงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย 2) กำหนดหัวข้อเรื่องหรือสาระสำคัญของข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ 3) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ 4) กำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานและผู้ส่งข่าวสาร 5) กำหนดระยะเวลาดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และ 6) กำหนดผลที่จะได้รับเมื่อดำเนินงานตามแผน

2.1.2 การเผยแพร่ชื่อเสียง เกียรติคุณของโรงเรียนให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักและเข้าใจบทบาทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีเผยแพร่นโยบายและอุดมการณ์ของโรงเรียน

2.1.3 จัดกิจกรรมนิทรรศการและงานแสดง ได้แก่ การแสดงการละเล่นต่าง ๆ การจัดนิทรรศการผลงานและการดำเนินงานของโรงเรียน การออกร้านในงานเทศกาลต่าง ๆ

2.1.4 การร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ จัดงานสาธารณกุศลเพื่อหารายได้ช่วยเหลือสังคม เช่น การจัดงานขายสินค้าราคาถูกเพื่อหารายได้บำรุงการกุศล การตั้งชมรมอาสาสมัครพัฒนาชนบท

2.2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

2.2.1 เชิญบุคคล ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรบรรยายในโรงเรียน ตามความสามารถพิเศษเช่น เกษตรกร ครู นักการเมืองท้องถิ่น

2.2.2 นำเอาเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ของชุมชน เช่น ประกาศ หนังสือพิมพ์ โฆษณางานต่าง ๆ มาเผยแพร่ในโรงเรียน

2.2.3 การร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมงานจัดนิทรรศการ แจกประกาศนียบัตร ดนตรี สังสรรค์

2.2.4 การจัดตั้งสมาคมครู - ผู้ปกครอง

2.3 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2.3.1 โรงเรียนเชิญหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามาเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน

2.3.2 โรงเรียนเชิญบุคลากรผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาร่วมกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและเป็นระบบ

2.3.3 จัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยตระหนักว่าชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่ามากที่สุด อันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมเกื้อกูลกันในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อเกิดประโยชน์ร่วมกัน

3. แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และการศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับ สถานศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนที่มีวิธีการจัดการแหล่งเรียน รัวโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษาที่มีวิธีที่ดี (Best Practice) แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาดังตาราง 26

ตาราง 26 การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	
การดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้	<p>1. ประชาสัมพันธ์การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางจดหมายข่าว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน หรือกลุ่มเฟสบุ๊คของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความ พร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยมี องค์ประกอบดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สภานักเรียน และตัวแทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการอื่น</p> <p>2. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยประชุม ร่วมกันทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา สภา นักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมระดมสมอง แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบวางแผน กำหนด แนวทางการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จำนวนแหล่งเรียนรู้เครื่องมือสำรวจ สรุปผล ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยใน การเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล</p> <p>3. สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของแหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลบริบททั่วไปและปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อ การดำเนินการพัฒนาและเพื่อสำรวจจำนวนแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แยกตามประเภท โดยดำเนินการ ประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายแล้วร่วมกันลงพื้นที่ สำรวจแหล่งเรียนรู้ โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการสำรวจผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและปราชญ์</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	
การดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน
	<p>ชาวบ้านร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินการสำรวจ</p> <p>4. ระดมความคิด ตัดสินใจเลือกประเด็นพัฒนา เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนา โดยประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เชิญหน่วยงานภายนอก มาเป็นที่ปรึกษา ร่วมคัดเลือก และกำหนดประเด็นที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ได้สำรวจมา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันคิด ตัดสินใจ จะได้ประเด็นที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน</p>
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	<p>1. ระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นพับ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ทั้งรูปแบบเอกสาร ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter เป็นต้น</p> <p>2. จัดทำ ขยายฐานข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน จัดทำเป็นเอกสาร แผ่นพับ จัดทำในคอมพิวเตอร์ จัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ให้เป็นหมวดหมู่ เก็บรวบรวมเอกสารหลักฐาน เช่น ฐานข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ รูปภาพ บันทึกการประชุม แฟ้มข้อมูล แผ่นพับ ไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง ร่องรอยการดำเนินงาน</p> <p>3. จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยเชิญหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมดำเนินการ โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ แยกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ออกเป็น ประเภท จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของแฟ้ม ที่เป็นเอกสารและในคอมพิวเตอร์ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน คือ ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้</p> <p>4. สร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีชุดความรู้ทุกแหล่งเรียนรู้ มีความรู้ที่ชัดเจนและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้และทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยการที่ทุกแหล่งเรียนรู้นำข้อมูลสารสนเทศ มาสร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	
การดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน
3. การส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	<p>1. สนับสนุนให้บุคลากร ชุมชนได้เข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่มีความยั่งยืนทั้งในเขตจังหวัดและนอกจังหวัด ระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้คู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำทุกอย่างให้เกื้อหนุนกัน</p> <p>2. สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ</p> <p>3. ส่งเสริมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ สร้างแรงจูงใจ จิตสำนึก ความตระหนักของการจัดการศึกษาดูงาน ศึกษาความรู้ภายในแหล่งเรียนรู้จากชุมชนท้องถิ่นในระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ศึกษาดูงานการจัดการความรู้ของแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจากภายนอกจังหวัด</p> <p>4. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาปรับปรุง พัฒนาให้มีสีสัน น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ในการสร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาปรับปรุง พัฒนาให้มีความน่าสนใจ ใช้เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ในการสร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้มีภาพเคลื่อนไหวมีฐานเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติ มีรูปภาพแหล่งเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเป็นหลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงาน</p> <p>5. สนับสนุนงบประมาณ เพื่อระดมทุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ติดต่อ ประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	
การดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน
	6. ปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อกำหนดแผน แนวทางการดำเนินงานและขั้นตอนการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้โดยประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามตัวชี้วัดความสำเร็จการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้แหล่งเรียนรู้ได้รับการปรับปรุงพัฒนา
4. การกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	<p>1. แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้ติดตามประเมินผลผ่านทาง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค ของแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วจัดเก็บผลการประเมินด้วยคอมพิวเตอร์</p> <p>2. ประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผล ประเมินผลความก้าวหน้า ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ</p> <p>3. กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปและรายงานผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ เพื่อร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ความสำเร็จของแต่ละแหล่งเรียนรู้ สรุปและรายงานผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ โดยการประชุมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ สรุปผล การดำเนินงาน ประมวลผล เพื่อสะท้อนผลหาแนวทางการปรับปรุง ในส่วนที่เป็นปัญหา พัฒนาส่งเสริมในส่วนที่ดี รายงานผลการดำเนินงาน ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ หรือรายงานต่อสาธารณชนให้รับทราบ</p>

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากการนำแบบประเมินแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ชำรงต้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ดังตาราง 27

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	4.80	0.44	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.94	0.12	มากที่สุด	4.88	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ โดยได้รับการยืนยันองค์ประกอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ดังนี้ 1) การสำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 3) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่ง

เรียนรู้ และการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ 3) การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่วนการสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

3. ผลการพัฒนาแนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 4 การดำเนินการ ดังนี้

การดำเนินการที่ 1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้

1. ประชาสัมพันธ์การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางจดหมายข่าว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน หรือกลุ่มเฟสบุ๊คของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการอื่น

2. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ร่วมระดมสมอง แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบวางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จำนวนแหล่งเรียนรู้เครื่องมือสำรวจ สรุปผลใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล

3. สสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของแหล่งเรียนรู้วัดอุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลบริบททั่วไปและปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาและเพื่อสำรวจจำนวน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แยกตามประเภท โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายแล้วร่วมกันลงพื้นที่สำรวจแหล่งเรียนรู้ โดยใช้แบบสำรวจ เป็นเครื่องมือในการสำรวจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและปราชญ์ชาวบ้านร่วมกันรับผิดชอบในการ ดำเนินการสำรวจ

4. ระดมความคิด ตัดสินใจเลือกประเด็นพัฒนา เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนา โดยประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เชิญหน่วยงานภายนอก มาเป็นที่ปรึกษา ร่วมคิดเลือก และกำหนดประเด็นที่จะนำมาใช้ในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ได้สำรวจมา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันคิด ตัดสินใจ จะได้ประเด็น ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

การดำเนินการที่ 2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

1. ระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศพร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์โรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบเอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter เป็นต้น

2. จัดทำ ขยายฐานข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและจัดทำ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน จัดทำเป็นเอกสาร แฟ้ม แผ่นพับ จัดทำในคอมพิวเตอร์ จัดเก็บ เป็นแฟ้มข้อมูลในคอมพิวเตอร์ให้เป็นหมวดหมู่ เก็บรวบรวมเอกสารหลักฐาน เช่น ฐานข้อมูลจาก คอมพิวเตอร์ รูปภาพ บันทึกการประชุม แฟ้มข้อมูล แผ่นพับ ไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง ร่องรอย การดำเนินงาน

3. จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยเชิญหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและ เอกชนมาร่วมดำเนินการ โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ แยกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ออกเป็น ประเภท จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของแฟ้มทะเบียน ในแฟ้มที่เป็นเอกสาร และในคอมพิวเตอร์ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน คือครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้

4. สร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีชุดความรู้ทุกแหล่งเรียนรู้ มี ความรู้ที่ชัดเจนและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้และทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยการที่ทุกแหล่งเรียนรู้ นำ ข้อมูลสารสนเทศ มาสร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่นแผ่นพับ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบเอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter เป็นต้น

การดำเนินการที่ 3 การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. สนับสนุนให้บุคลากร ชุมชนได้เข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่มีความยั่งยืนทั้งในเขตจังหวัดและนอกจังหวัด ระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้คู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำทุกอย่างให้เกื้อหนุนกัน

2. สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม สารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

3. ส่งเสริมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ สร้างแรงจูงใจ จิตสำนึก ความตระหนักของการจัดการความรู้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการ จัดทำโครงการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ศึกษาความรู้ภายในแหล่งเรียนรู้จากชุมชน ท้องถิ่นใน ระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ศึกษาดูงานการจัดการความรู้ของแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จากภายนอกจังหวัด

4. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีความ สนใจที่จะเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนาให้มีสีสันน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ในการ สร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนาให้มีความน่าสนใจ ใช้เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ในการสร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้มีภาพเคลื่อนไหวมีฐานเรียนรู้ ที่ได้ลงมือปฏิบัติ มีรูปภาพแหล่งเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเป็นหลักฐาน ร่องรอย การดำเนินงาน

5. สนับสนุนงบประมาณ เพื่อระดมทุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดต่อ ประสานงาน ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ติดต่อ ประสานงาน ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ

6. ปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อกำหนดแผน แนวทางการดำเนินงานและ ขั้นตอนการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้โดยประชุม เชิงปฏิบัติการ ร่วมปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามตัวชี้วัดความสำเร็จการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้แหล่งเรียนรู้ได้รับการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานที่ 4 การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตาม ประเมินผล และสรุปผลประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้ติดตาม ประเมินผลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค ของแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วจัดเก็บผลการ ประเมินด้วยคอมพิวเตอร์

2. ประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ร่วมแต่งตั้ง คณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผล ประเมินผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3. กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปและรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละแหล่งเรียนรู้ สรุปและ รายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการประชุมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกัน ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ สรุปผลการดำเนินงาน ประมวลผล เพื่อสะท้อน ผลหาแนวทางการปรับปรุง ในส่วนที่เป็นปัญหา พัฒนาส่งเสริมในส่วนที่ดี รายงานผลการ ดำเนินงาน ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์หรือรายงาน ต่อสาธารณชนให้รับทราบ

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การดำเนินการวิจัยการพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนและมีการประชุมร่วมกันทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา สภานักเรียน และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น ดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของแหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลบริบททั่วไปและปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาและเพื่อสำรวจจำนวนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา และระดมความคิด ตัดสินใจเลือกประเด็นพัฒนา เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนา โดยประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย คัดเลือก และกำหนดประเด็นที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ พร พันธุ์อิสถ (2548 : 14-15) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในและนอกสถานศึกษา 2) จัดทำรายงานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ 3) ระดมกำหนดรายการความร่วมมือในการเป็นเครือข่าย 4) ดำเนินการพัฒนาเครือข่าย 5) ดำเนินการใช้เครือข่ายเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) ประเมินผลการใช้และรายงานผล ประกอบกับ วรจักร ใจแก้ว (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ การตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และสอดคล้องกับ ทศนีย์ อันติมานนท์ (2553 : 60 -64) ได้ศึกษาแนวทางในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ มีการประชุมปรึกษาหารือ แต่งตั้งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แนวทางในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ให้จัดทำเป็นเล่มแบ่งแยกตามประเภทหมวดหมู่ชัดเจนตามลำดับความสำคัญ

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ พบว่า มีการระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบเอกสาร

และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter และจัดทำ ขยายฐานข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน โดยประชุมเชิงปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจการวางแผน จัดทำข้อมูลและขยายฐานข้อมูลเพิ่มเติม จากนั้นจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดทำทะเบียน แหล่งเรียนรู้โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ แยกข้อมูลแหล่งเรียนรู้ออกเป็น ประเภทและสร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีชุดความรู้ทุกแหล่งเรียนรู้ มีความรู้ที่ชัดเจนและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้และทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยการที่ทุกแหล่งเรียนรู้นำข้อมูลสารสนเทศ มาสร้างชุดความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 83) กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในบริเวณใกล้เคียง มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ จัดทำ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ โดยจัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสม เช่น 1) จัดเป็นสถานที่ บุคลากร แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ 2) จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 3) จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา 4) มีการระบุในทะเบียนว่าแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งสามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 5) มีข้อเสนอแนะในการไปใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งว่าต้องมีการเตรียมการอย่างไรบ้าง เช่น ไปอย่างไร ติดต่อกับใคร ฯลฯ 6) ทำการเผยแพร่ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้ครู และชุมชน 7) มีการประชุมให้เข้าใจและเห็นประโยชน์ของทะเบียนแหล่งเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น ข้อมูลการจัดทะเบียนสอดคล้องตามข้อมูลแบบสำรวจ และสอดคล้องกับ ทศนิยม อันติมานนท์ (2553 : 60-64) ได้ศึกษาแนวทางในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ มีการประชุมปรึกษาหารือ แต่งตั้งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แนวทางการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ให้จัดทำเป็นเล่มแบ่งแยกตามประเภทหมวดหมู่ชัดเจนตามลำดับ

3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า สนับสนุนให้บุคลากร ชุมชนได้เข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่มีความยั่งยืน ทั้งในเขตจังหวัดและนอกจังหวัด ระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้คู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำทุกอย่างให้เกื้อหนุนกัน และสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีความสนใจที่จะเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนาให้มีสีสันน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ในการสร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนาให้มีความน่าสนใจ ใช้เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ในการสร้างสื่อและเป็นสื่อการเรียนรู้มีภาพเคลื่อนไหวมีฐานเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติ มีรูปภาพแหล่งเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเป็นหลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ เพื่อระดมทุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการติดต่อประสานงาน ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อกำหนดแผน แนวทางการดำเนินงานและขั้นตอนการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้โดยประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้แหล่งเรียนรู้ได้รับการปรับปรุงพัฒนา สอดคล้องกับ ฉัตรพร ฤาชา (2553: 102-103) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโคกสะอาดวิทยา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติงาน และการนิเทศติดตาม ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนดีขึ้น สามารถจัดทำแผนดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยียังไม่ครบสมบูรณ์การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จึงไม่เสร็จสมบูรณ์ ต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การปฏิบัติงาน และการนิเทศติดตาม ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ห้องคณิตศาสตร์หรรษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เสร็จสมบูรณ์ มีสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ ครบสมบูรณ์ สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครู และนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า ครูผู้สอนสามารถแนะนำนักเรียนให้มาใช้แหล่งเรียนรู้ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และด้านสังคม และทรงรัตน์ ศรีสารคาม (2553: 144-145) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ผลการวิจัย ได้นำเสนอกระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนและโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ผ่านที่ประชุมของสถานศึกษาและชุมชน ผ่านสารสนเทศ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีประโยชน์มากในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากความสนใจความถนัดของผู้เรียนเอง และสอดคล้องกับ อัมพร อินมล (2556: 152-160) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้น อุทยานการศึกษา 2. ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อุทยานการศึกษา ห้องเรียน 3. แนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร

เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้ ห้องสมุดควรวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด

แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขปรับปรุง 2545) นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียน และชุมชน จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและมีการประเมินก่อนการปฏิบัติประชุมชี้แจงผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด ให้ปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ควรกำหนดจุดประสงค์การจัดกิจกรรมในแต่ละห้องปฏิบัติการให้ชัดเจน แล้วกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้น ๆ โดยมีการกำหนดมาตรฐานของแต่ละห้องปฏิบัติการให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ให้ตรงกับความรู้ และความสามารถ มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อของห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพิ่มเติมให้ทันสมัย และดึงดูดความสนใจอยู่เสมอ ห้องเรียนควรกำหนดจุดประสงค์การจัดห้องเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดห้องเรียน ศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ครูและนักเรียนช่วยกันพัฒนาตกแต่งห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจัดกิจกรรมให้เกิดการบูรณาการระหว่าง การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมีการตกแต่งห้องเรียนเสริม เพิ่มเติมให้ทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อุทยานการศึกษา ควรวิเคราะห์ความต้องการ และความจำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษา จัดประชุมระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน ในการวางแผนผังอาคารสถานที่ต่าง ๆ ของสถานศึกษาและกำหนดรูปแบบของอุทยานการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา จัดทำเป็นแผนพัฒนาอุทยานการศึกษาที่เป็นรูปธรรม ช่อมแซม และปลูกเสริมเพิ่มเติมอุทยานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นบุคคล ควรจัดทำทะเบียนข้อมูลบุคคลที่เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดประชุมคณะกรรมการ 4 ฝ่าย (ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน) เพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม และเพียงพอ ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมนั้น และเพิ่มเติมทะเบียนแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ให้มีความสมบูรณ์ และทันสมัยอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติ ควรกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ เสนอโครงการการ/กิจกรรมต่อหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมและมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้น ควรกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดทำปฏิทินและกำหนดการศึกษาให้ชัดเจน คณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้

4. การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตาม ประเมินผล และสรุปผลประเมินผล ความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ ติดตามประเมินผลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ของแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วจัดเก็บผลการประเมินด้วยคอมพิวเตอร์ จากนั้นประเมิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสรุปผล ประเมินผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น

ทางการ และกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปและรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อร่วมกัน ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละแหล่งเรียนรู้ สรุปและรายงานผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการประชุมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันประเมินผล การดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ สรุปผลการดำเนินงาน ประมวลผล เพื่อสะท้อนผลหา แนวทางการปรับปรุง ในส่วนที่เป็นปัญหา พัฒนาส่งเสริมในส่วนที่ดี รายงานผลการดำเนินงาน ครู ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผล และสรุปฝ่ายประมวลผลและรายงานผล สอดคล้อง กับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 83) กำหนดให้สถานศึกษามีแนวปฏิบัติ ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้คณะครูนักเรียนและชุมชนร่วมกันประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้เครื่องมือในการสำรวจ บันทึกลง และประเมินผลต่อไป สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพปัจจุบันและความต้องการของสถานศึกษาโดยดำเนินการได้ดังนี้ 1) จัดทำแบบบันทึกการใช้ แหล่งเรียนรู้ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) คณะกรรมการทำรายงาน ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และ 4) นำผลการประเมินไปปรับปรุงการใช้แหล่งเรียนรู้ในโอกาส ต่อไป และสอดคล้องกับเอกภพ วันชวง (2552: 57-58) ด้านการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนพบว่า ผู้รับผิดชอบ งานด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรมีบทบาทในการชักนำให้ผู้อื่นเข้ามามี ส่วนร่วมให้มากที่สุดโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้มากขึ้น และควรมีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนควรมีความร่วมมือกับชุมชนทั้งในการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งการดำเนินงานทั้ง 7 ด้าน คือ 1) การสำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 3) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน 6) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 7) การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ควรนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วสรุปผลเป็นมติที่ชัดเจน ซึ่งเมื่อได้มติแล้วประธานก็จะมอบให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปสู่อำนาจพิจารณาดำเนินงานของสถานศึกษา

1.2 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรู้ในงานด้านต่าง ๆ เสียสละเวลาในการเข้าร่วมดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเต็มกำลัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคคลต่อการบริหารการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรพินธุ์ โชติราชสี. (2558). *สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. สืบค้นเมื่อ* มกราคม 2560. <<http://www.chaiyaphum1.go.th/news>>.
- กรมวิชาการ. (2545). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กรมวิชาการ. (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน*. ราชบุรี: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.
- กรมสามัญศึกษา. (2539). *เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองการมัธยมศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษดา ผุ่ยพรหม. (2546). *การพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านหนองบัวหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- กุลชญา เทียงตรง. (2550). *การบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*.
- เกษม คำบุตตา. (2550). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- เจนจัด ภัคดีไทย. (2548). *การดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.

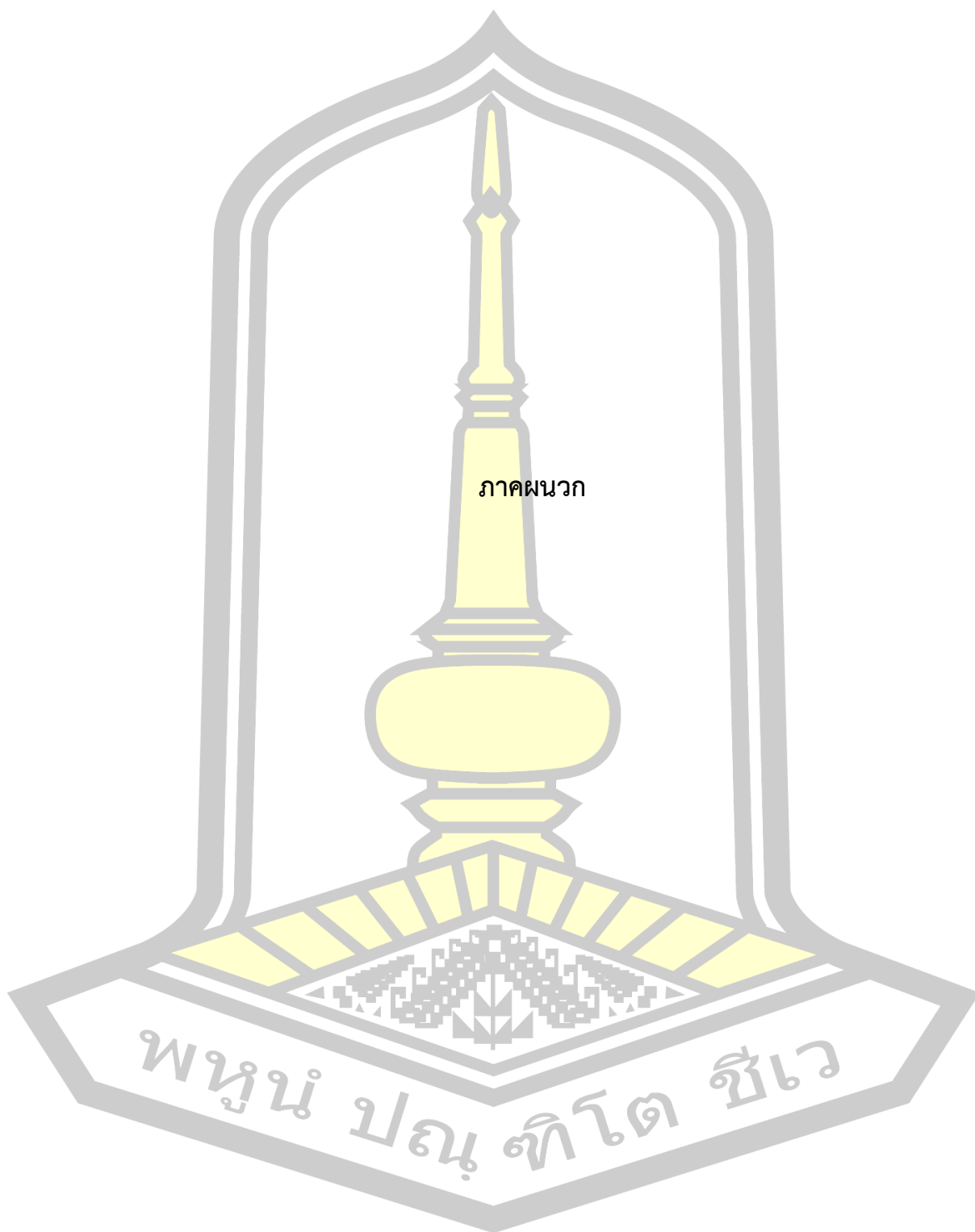
- เจ็จันท์ จงสถิตอยู่. (2545). การปฏิรูปการศึกษา : ทางออกเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน. วารสารรัฐพิทักษ์, 40(4), 3.
- ฉัตรพร ฤาชา. (2553). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโคกสะอาดวิทยา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2545). พัฒนาชนบทไทย : สมุทัยและมรรค ความหวังทางออกและทางเลือกใหม่. นนทบุรี: เอส อาร์ พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- ชนิดา วิสะมิตนันท์. (2541). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน. สงขลา: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- ทักษิณ ชินวัตร. (2547). ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัย. วารสารศึกษาศาสตร์, 28(1), 8.
- ธานินทร์ ปัญญาวัฒนกุล. (2544). การศึกษาใช้ประโยชน์จากแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ว่าด้วยสิ่งมีชีวิตและการดำรงชีวิตแตกต่างกัน : กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. ปริญญาโทปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นภาพดา ผูกสุวรรณ. (2553). การบริหารวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกันตัง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นเรนศูรย์ ชัยศิริ. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล ตันธสุเรศชู. (2547). แหล่งวิทยาการชุมชนในการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตย์ สัมมาพันธ์. (2535). การบริหารคุณภาพแบบญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิตยา ปรีกมาส. (2553). กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์ ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2526). หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์.

- บรรจง ดวงสุพรรณ. (2548). การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โรงเรียนบ้านห้วยม่วง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อแก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน. สารปฏิบัติ, 5(6), 60-62.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พร พันธุ์โอสถ. (2548). ประสบการณ์การเรียนรู้. คลาสรูม, 2(5), 14-15.
- พรรณณี เสี่ยงบุญ. (2553). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พนิดา วีระชาติ. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542). กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- พันเลิศ ครองยุติ. (2549). การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านท่าศาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาชิต สุโพธิ์. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติในบริเวณโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มงคล เพชรอร่ามล้ำ. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านศรีถาวร อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2538). สังคมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุพเยาว์ ใจงาม. (2540). ปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา ชาวหา. (2545). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.

- วีรชาติ ชมพูหลง. (2553). *การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านสนาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. *TQM Living Handbook*. กรุงเทพฯ: โทเรอินเตอร์เนชันแนลเทรดดิ้ง. ศิริกาญจน์ โกสมุ และดารณี คำวังนัง. (2545). *แหล่งเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- ศิวา ภาพเสน. (2547). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนบุญวัฒนา 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม.*
- สง่า ลีประโคน. (2548). *การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านป่าชัน อำเภอพลับพลาชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. (2546). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุจิต ศิลารักษ์. (2550). *รูปแบบแหล่งเรียนรู้. วิชาการ, 10(1), 2-4.*
- สุพิชญา อีร์กุล. (2522). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. สมุทรปราการ: ขนิษฐาการพิมพ์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *คู่มือการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: คอมฟอร์ม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). *คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การบริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). *มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

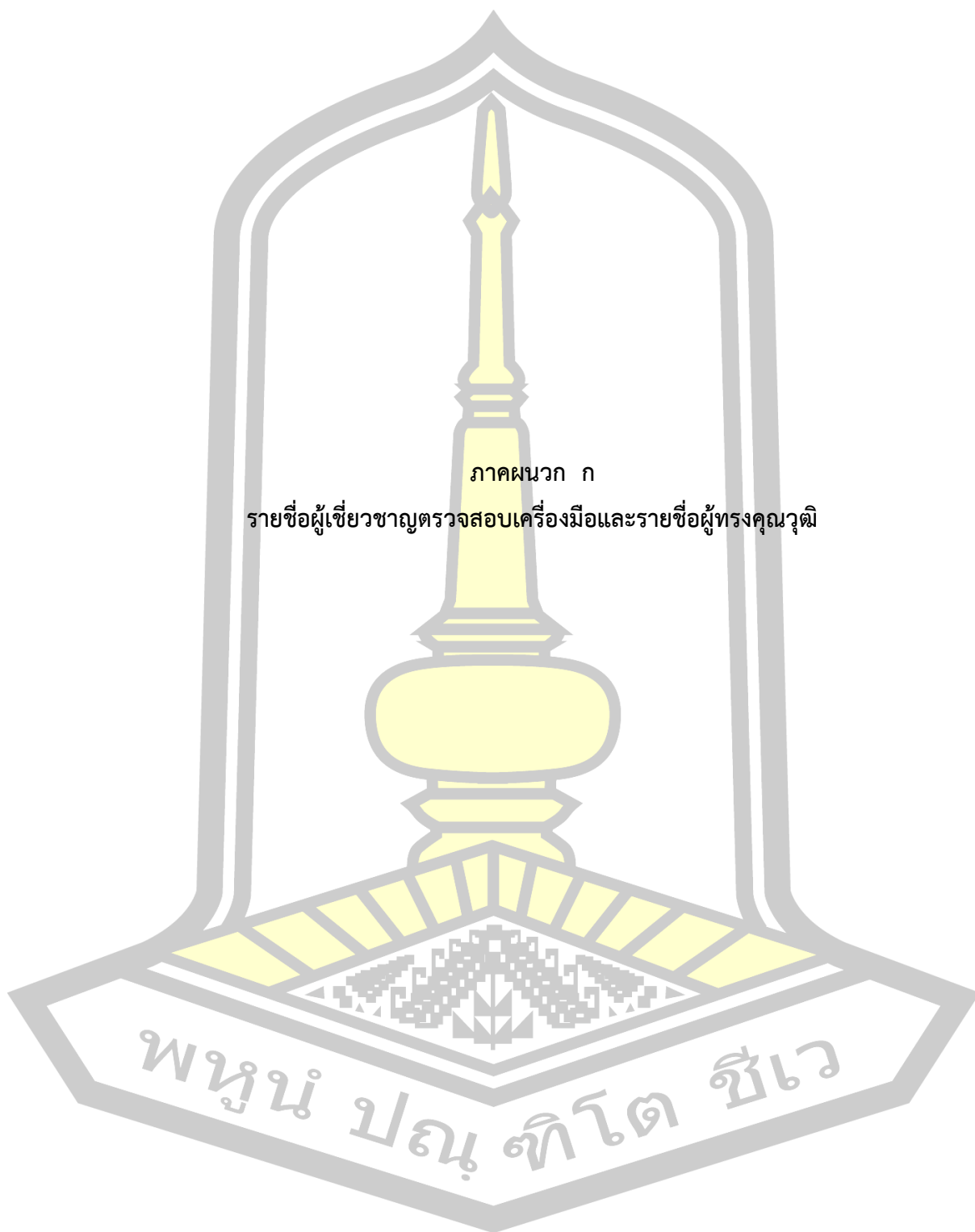
- สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- ใสส่อง มงคล. (2554). *การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อำเภอเรณูนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*.
- อัมพร อินมล. (2556). *แนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- อุทัย น้อยตาแสง. (2554). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- Burks, F. A. Es. (1994). *Nature and Extent of School Library use in selected High Schools in The Greater Dallas-Fort Worth, Texas area*. New York: Eric.
- Desta, A. (April, 1976). *An Investigation of the Utilization of Community Resources in Elementary School of Ethiopia to Provide Relevant Basic Education. Dissertation Abstracts International, 36(64), 39-40*.
- Good, Carter V. (1976). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Jarolimek, John. (1969). *Social Studies in Elementary Education*. 3rd ed. New York: The Macmillan Company.
- Nichols, Mark. (February, 1971). *Community Resources for School. Encyclopedia of Education, 2(1), 341-347*.
- Nieland, J. J. (February, 1999). *Developing a School Windness Area into a Self-Guided, Interpretive, Outdoor Learning Center. Dissertation Abstracts International, 37(01), 47*.
- Ramirez, E. C. (1954). *Some Community School Practices*. Quezan City: National Printing.

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

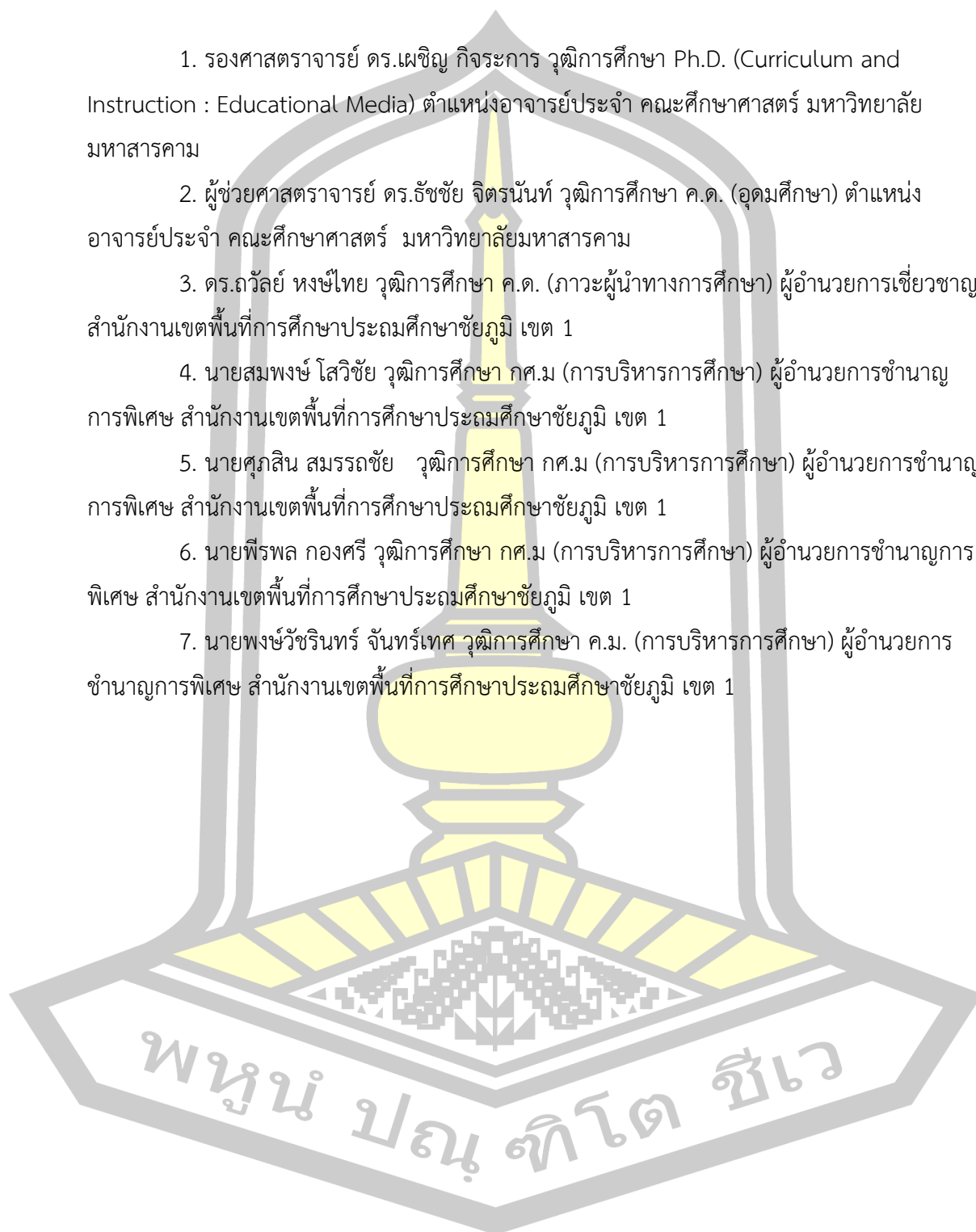
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย
วุฒิการศึกษา กศ.ด.(การบริหารและพัฒนการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอราวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย
วุฒิการศึกษา ค.ด. (วิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและประเมินผล
3. นางปภาวรินทร์ ศรีจำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษา
กศ.ม. (การวิจัยและวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผล
4. นางศรีนวล จันทะพินิจ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษา กศ.ม.
(วัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและประเมินผล
5. นายอภิชาติ พรหมฝาย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษา ค.ม.
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา

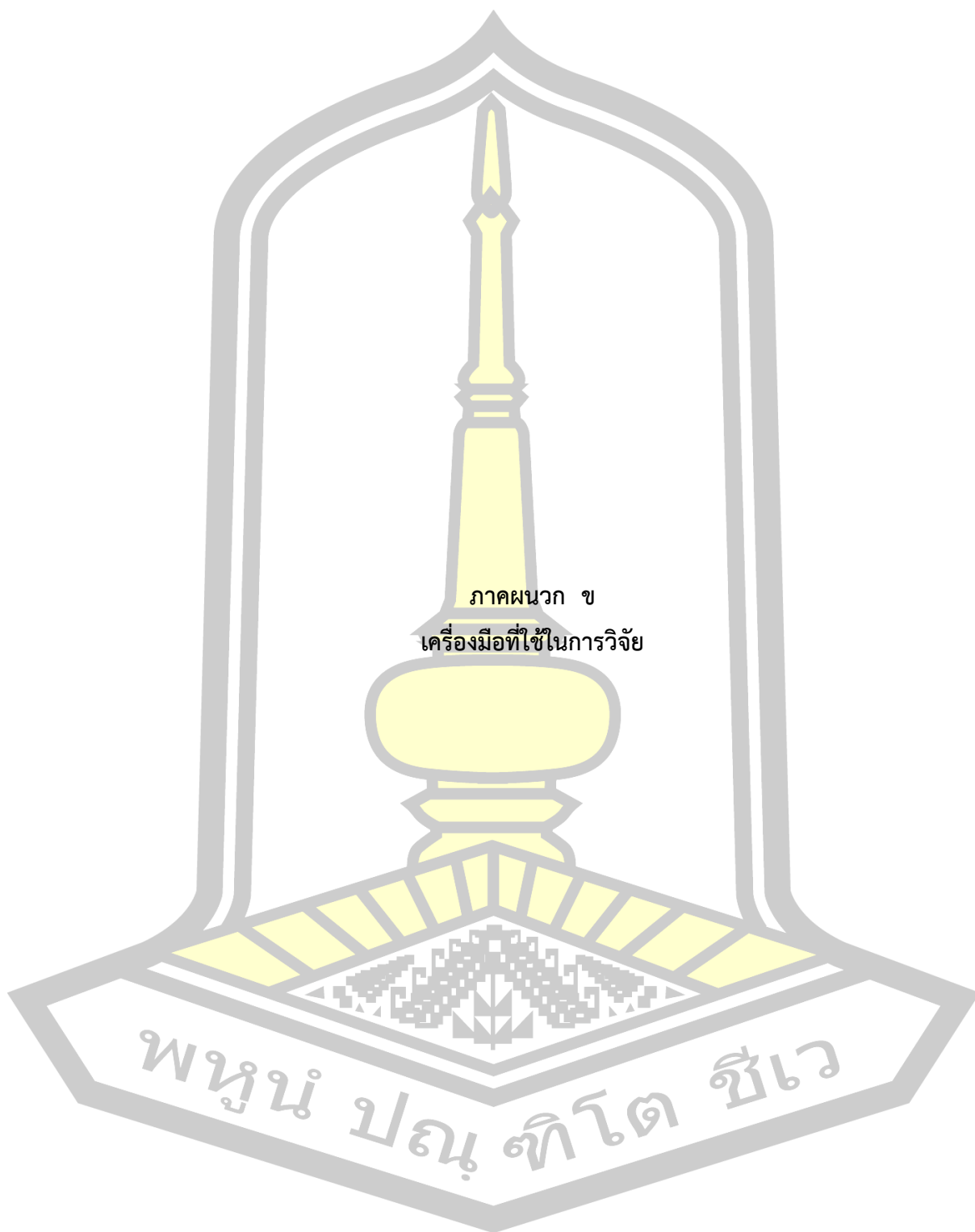

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เผชญิ กิจระการ วุฒิการศึกษา Ph.D. (Curriculum and Instruction : Educational Media) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ วุฒิการศึกษา ค.ด. (อุดมศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.ถวัลย์ หงษ์ไทย วุฒิการศึกษา ค.ด. (ภาวะผู้นำทางการศึกษา) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
4. นายสมพงษ์ ไสวชัย วุฒิการศึกษา กศ.ม (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
5. นายศุภสิน สมรรถชัย วุฒิการศึกษา กศ.ม (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
6. นายพีรพล กองศรี วุฒิการศึกษา กศ.ม (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
7. นายพงษ์วัชรินทร์ จันทร์เทศ วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

**แบบประเมินองค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้
โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา
สำหรับการวิจัย**

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
คำชี้แจง :

ตอนที่ 1 เป็นรายการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของการจัดการแหล่ง
เรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์
ต่อไปนี้

- 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมาก
- 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อย
- 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะ และประเด็นการ
ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษา ศึกษาดำเนินการ รวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ตามกรอบแนวคิด

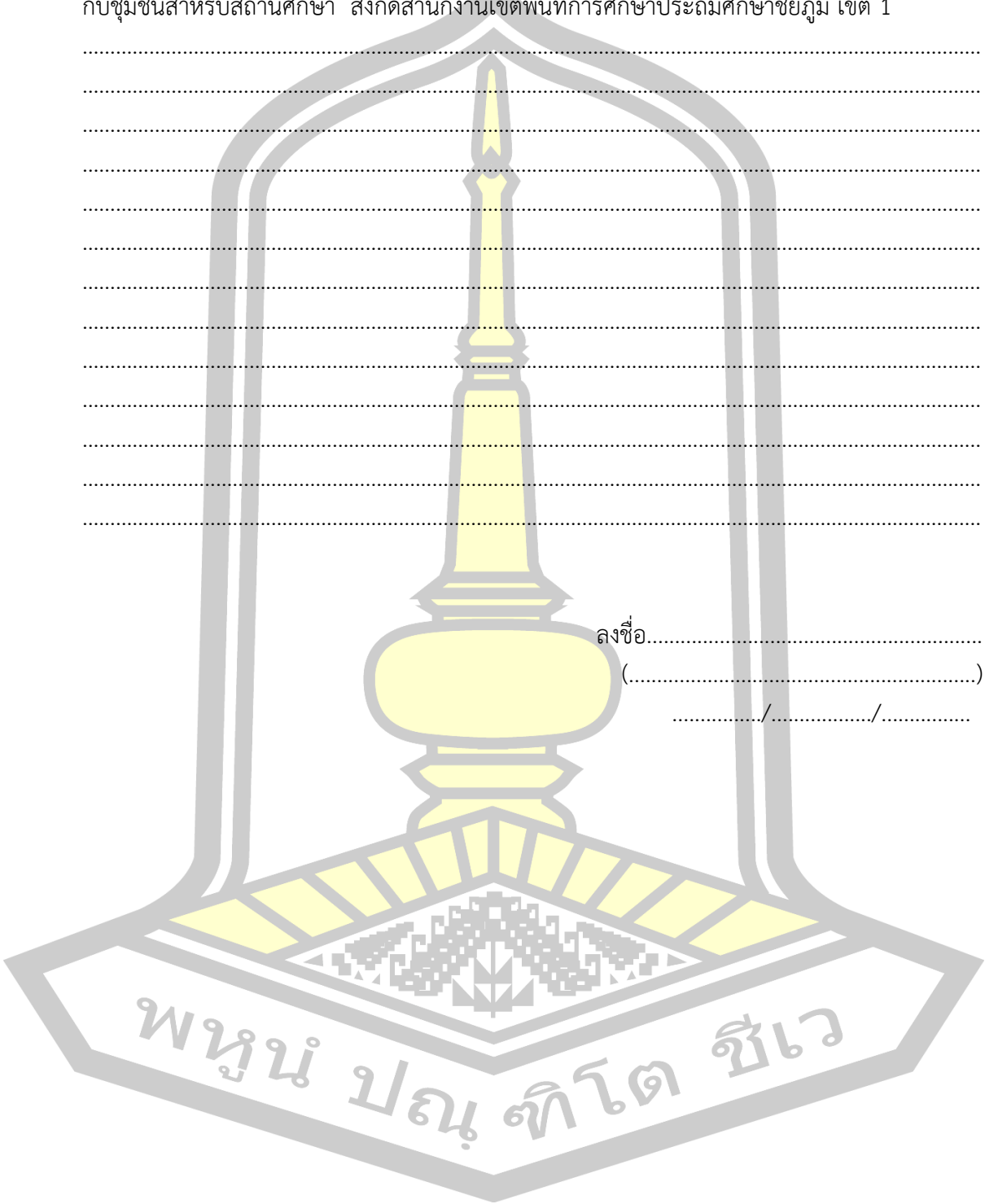
องค์ประกอบของการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้						
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้						
3. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
4. กำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
5. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน						
6. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน						
7. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
...../...../.....

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

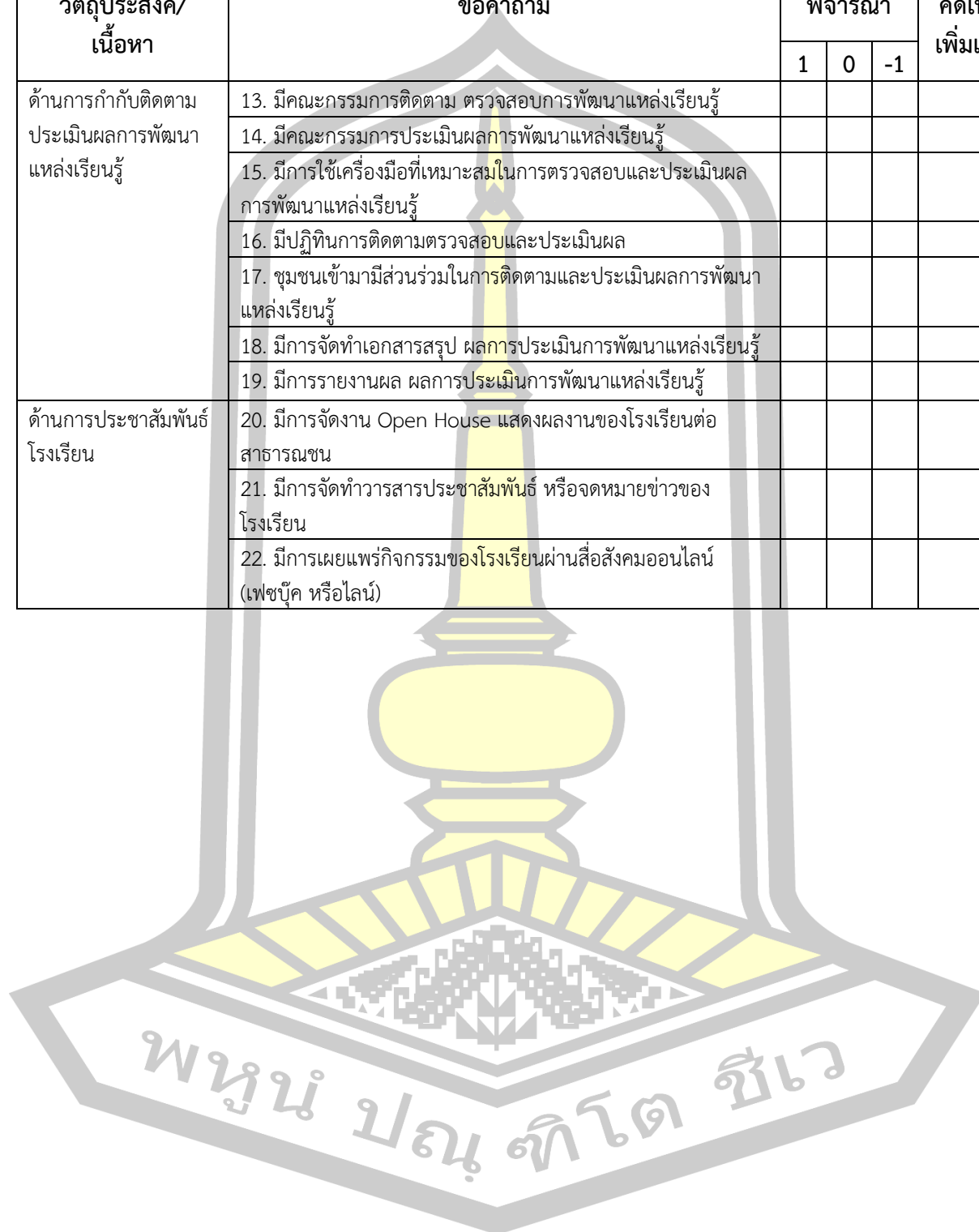
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

องค์ประกอบของ การจัดการแหล่ง เรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา	ข้อความ	ผลการ พิจารณา			ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
		1	0	-1	
ด้านการสำรวจแหล่ง เรียนรู้	1. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้				
	2. มีการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของนักเรียนในการใช้แหล่ง เรียนรู้				
	3. มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง				
	4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวาง แผนการใช้แหล่งเรียนรู้				
ด้านการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ทะเบียน แหล่งเรียนรู้	5. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้				
	6. มีการแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้				
	7. มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการใช้แหล่งเรียนรู้				
	8. มีการจัดทำทะเบียนผู้มาใช้บริการแหล่งเรียนรู้				
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	9. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	11. มีการจัดกิจกรรมแนะนำ และเชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้				
	12. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้				

วัตถุประสงค์/ เนื้อหา	ข้อความ	ผลการพิจารณา			ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		1	0	-1	
ด้านการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	13. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	14. มีคณะกรรมการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	15. มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการตรวจสอบและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	16. มีปฏิทินการติดตามตรวจสอบและประเมินผล				
	17. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนา แหล่งเรียนรู้				
	18. มีการจัดทำเอกสารสรุป ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
	19. มีการรายงานผล ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน	20. มีการจัดงาน Open House แสดงผลงานของโรงเรียนต่อ สาธารณชน				
	21. มีการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ หรือจดหมายข่าวของ โรงเรียน				
	22. มีการเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือไลน์)				

วัตถุประสงค์/เนื้อหา	ข้อความ	ผลการพิจารณา			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		1	0	-1	
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	30. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน				
	31. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู				
	32. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน				
ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	33. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล อำเภอ จังหวัด				
	35. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ				
	36. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น สถานีตำรวจ				
	37. สถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การทางศาสนา				

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
  2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
    - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
  3. โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ จึงจะทำให้ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
  4. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จะใช้สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะเสนอผลการศึกษาในภาพรวมซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านหรือการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ราชการของท่านแต่อย่างใด
- ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง ( ) 1. ผู้บริหาร ( ) 2. ครู ( ) 3. คณะกรรมการสถานศึกษา
2. อายุ ( ) 1. 25 – 30 ปี ( ) 2. 31 – 35 ปี ( ) 3. 36 – 40 ปี
( ) 4. 41 – 45 ปี ( ) 5. 45 – 50 ปี ( ) 6. 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
( ) 1. ปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาโท ( ) 3. ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์การทำงาน
( ) 1. 1 – 5 ปี ( ) 2. 5 – 10 ปี ( ) 3. 10 – 15 ปี
( ) 4. 15 – 20 ปี ( ) 5. 21 – 25 ปี ( ) 6. มากกว่า 25 ปี ขึ้นไป
5. ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน
( ) 1. ขนาดใหญ่พิเศษ ( ) 3. ขนาดใหญ่
( ) 2. ขนาดกลาง ( ) 4. ขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้
โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 มี 2 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วให้ท่านพิจารณาว่า โรงเรียนของท่านมีการดำเนินงาน
การทางกรณีพิเศษภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดในข้อนั้นๆ อยู่ในระดับใด จาก 5 ระดับ คือ มากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เมื่อท่านตัดสินใจเลือกระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรง
กับระดับการตัดสินใจของเพียงช่องเดียว

พูน ปณ ทิโต ชิว

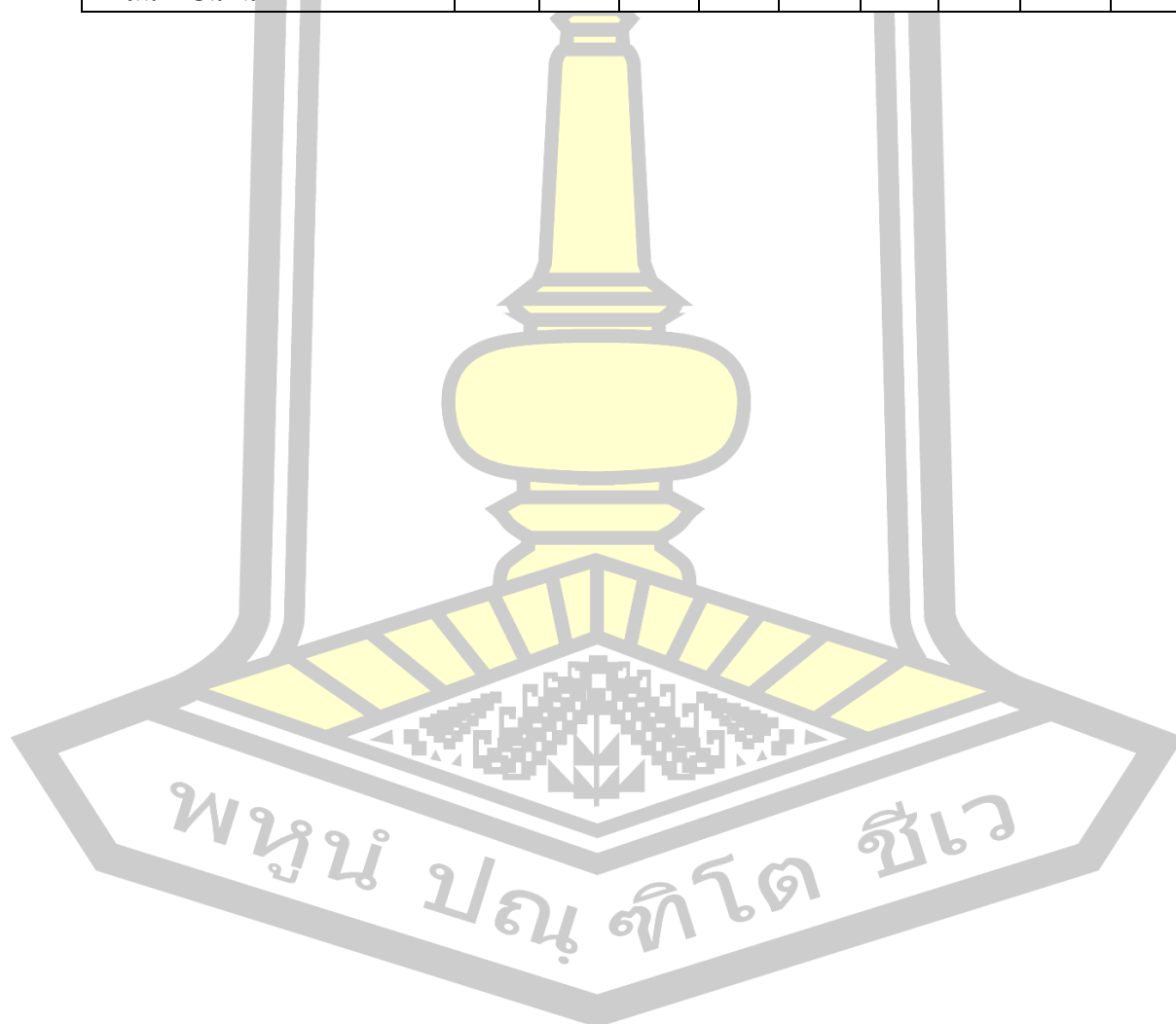

องค์ประกอบของการจัดการ แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
3.การสร้างเสริมความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น										
1) สถานศึกษามีการเข้าร่วม กิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ และองค์กรทาง ศาสนา เป็นต้น										

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาได้แก่

1. ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้
2. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
3. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลในการสัมภาษณ์

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. ตำแหน่ง.....
3. อายุ.....
4. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....
5. ที่อยู่/ที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลในการสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ท่านต้องการให้ชุมชนมีความร่วมมือในการศึกษาสภาพปัจจุบันอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านต้องการให้ชุมชนมีความร่วมมือในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

3. โรงเรียนกับชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกันอะไรบ้าง

.....

.....

.....

พูน บณ ศิโรต ชีวะ

ท่านมีวิธีการดำเนินการอย่างไรในการพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา ที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จในแต่ละด้าน

1. การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาด้าน
การสำรวจแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

2. การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาด้าน
การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

3. การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาด้าน
การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

4. การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาด้าน
การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพซึ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ครั้งนี้

นางสุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้
โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้
 โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ขอให้ท่านพิจารณาว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับสถานศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากน้อยอย่างไรขอความกรุณาท่านได้ตอบให้ครบทุกประเด็นตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน ขอรับรองว่าผลจากการตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานที่ท่านสังกัด จึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จากท่านจะใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น เมื่อท่านตอบคำถามแล้ว ขอความกรุณาให้ท่านส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
 นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ข้อ	แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.	การสำรวจแหล่งเรียนรู้											
2.	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ											
3.	การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้											
4.	การกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้											

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

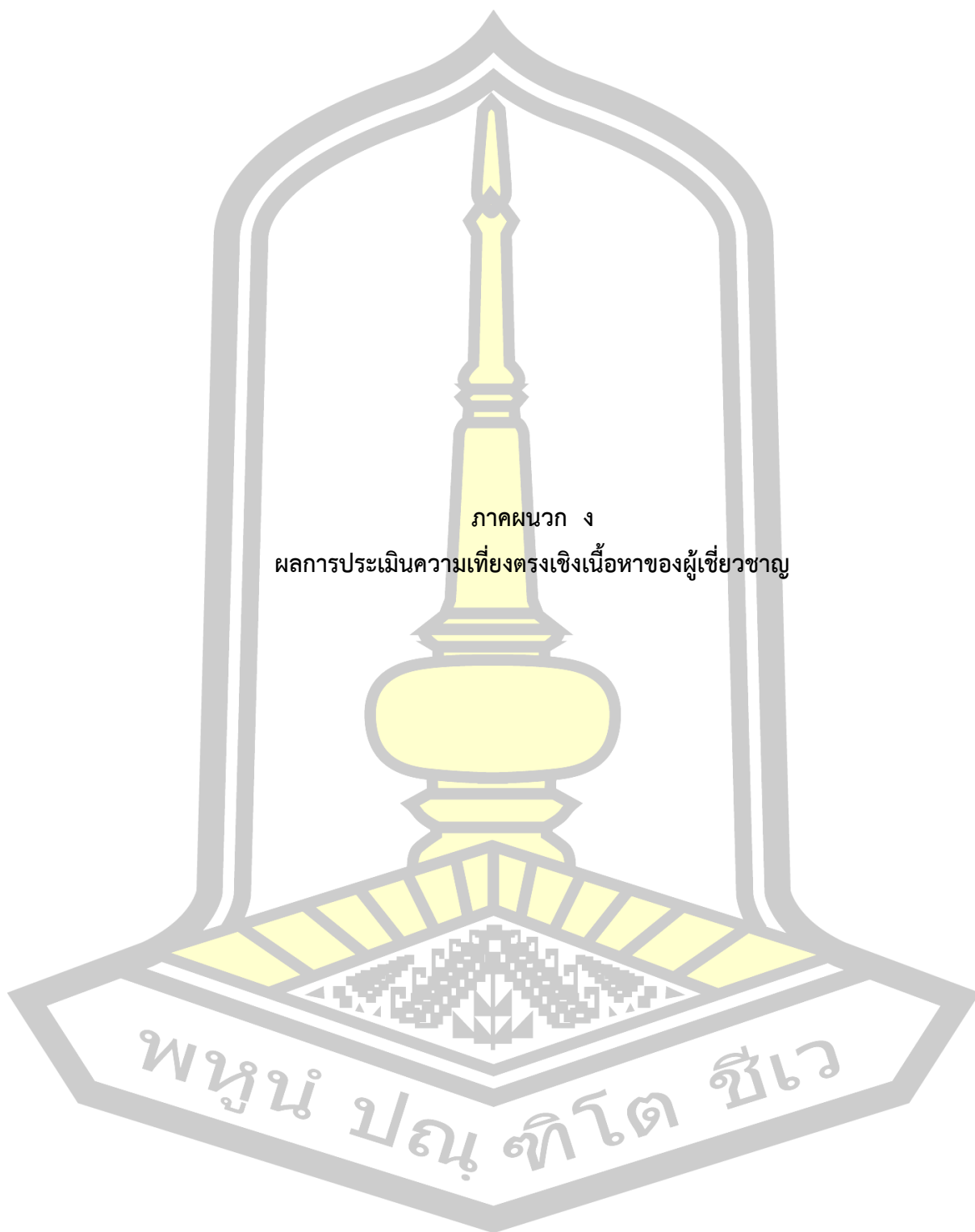
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
 (.....)
 ...../...../.....

ภาคผนวก ง

ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ

พหุ ประทีป วิทโย ชีวะ

ผลการประเมินค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเที่ยงตรง

จากแบบสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

ตารางความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1”

ข้อ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC	สรุป
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	IOC	สรุป
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
24	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าความสอดคล้องที่สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ 0.50 – 1.00

ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

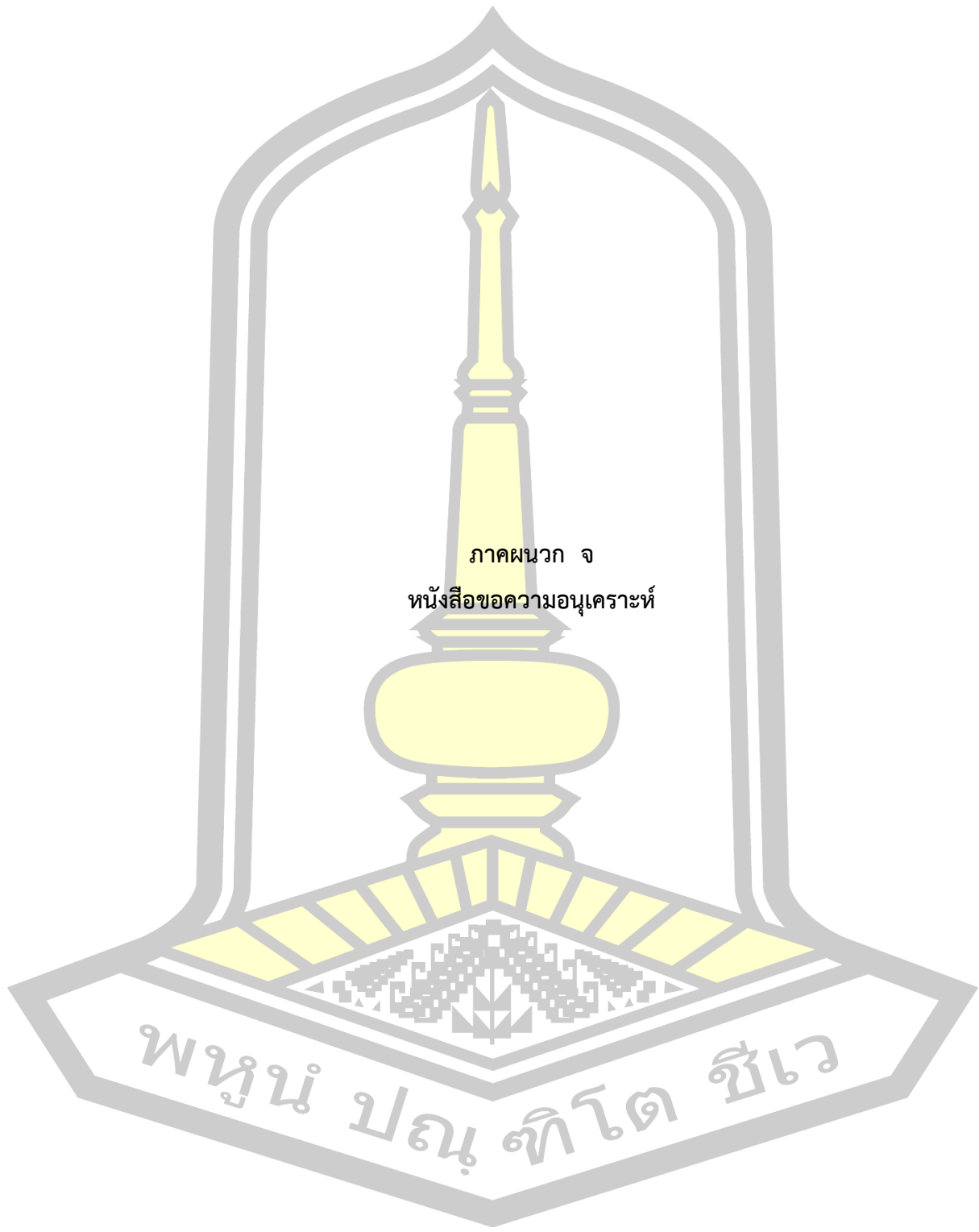
ตารางความสอดคล้องค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ เรื่อง
 “การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1”

ข้อ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	IOC	สรุป
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าความสอดคล้องที่สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ 0.50 – 1.00

ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 1833

19 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รศ.ดร.เนชิญ กิจระการ

ด้วย นางสุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อ.ดร.กานต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1817

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ถวัลย์ หงษ์ไทย

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.การันต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1817

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสมพงษ์ โสวิชัย

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.การันต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1817

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายพีรพล กองศรี

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.กานต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1817

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ธนัญชัย เดชพลกรัง

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.การันต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 2928

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางปภาวรินทร์ ศรีจำปา

ด้วย นางสุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.กานต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 2928

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายอภิชาติ พรหมผาย

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.กานต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิติน 0872614854.

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 2928

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางศรีนวล จันทะพินิจ

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.การันต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0872614854

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 020

9 มกราคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณณ์

ด้วย นางสุจิตราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.กานต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 020

9 มกราคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.วราพร เอรารวรรณ

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.การ์นต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนึ้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

50	คุณหญิงกมล งามกุล	8	3	3	3	3	3	3	3	3	3
51	คุณหญิงกมล งามกุล	9	3	3	3	3	3	3	3	3	3
52	คุณหญิงกมล งามกุล	10	3	3	3	3	3	3	3	3	3
53	คุณหญิงกมล งามกุล	11	3	3	3	3	3	3	3	3	3
54	คุณหญิงกมล งามกุล	12	3	3	3	3	3	3	3	3	3
55	คุณหญิงกมล งามกุล	13	3	3	3	3	3	3	3	3	3
56	คุณหญิงกมล งามกุล	14	3	3	3	3	3	3	3	3	3
57	คุณหญิงกมล งามกุล	15	3	3	3	3	3	3	3	3	3
58	คุณหญิงกมล งามกุล	16	3	3	3	3	3	3	3	3	3
59	คุณหญิงกมล งามกุล	17	3	3	3	3	3	3	3	3	3
60	คุณหญิงกมล งามกุล	18	3	3	3	3	3	3	3	3	3
61	คุณหญิงกมล งามกุล	19	3	3	3	3	3	3	3	3	3
62	คุณหญิงกมล งามกุล	20	3	3	3	3	3	3	3	3	3
63	คุณหญิงกมล งามกุล	21	3	3	3	3	3	3	3	3	3
64	คุณหญิงกมล งามกุล	22	3	3	3	3	3	3	3	3	3
65	คุณหญิงกมล งามกุล	23	3	3	3	3	3	3	3	3	3
66	คุณหญิงกมล งามกุล	24	3	3	3	3	3	3	3	3	3
67	คุณหญิงกมล งามกุล	25	3	3	3	3	3	3	3	3	3
68	คุณหญิงกมล งามกุล	26	3	3	3	3	3	3	3	3	3
69	คุณหญิงกมล งามกุล	27	3	3	3	3	3	3	3	3	3
70	คุณหญิงกมล งามกุล	28	3	3	3	3	3	3	3	3	3
71	คุณหญิงกมล งามกุล	29	3	3	3	3	3	3	3	3	3
72	คุณหญิงกมล งามกุล	30	3	3	3	3	3	3	3	3	3
73	คุณหญิงกมล งามกุล	31	3	3	3	3	3	3	3	3	3
74	คุณหญิงกมล งามกุล	32	3	3	3	3	3	3	3	3	3
75	คุณหญิงกมล งามกุล	33	3	3	3	3	3	3	3	3	3
76	คุณหญิงกมล งามกุล	34	3	3	3	3	3	3	3	3	3
77	คุณหญิงกมล งามกุล	35	3	3	3	3	3	3	3	3	3
78	คุณหญิงกมล งามกุล	36	3	3	3	3	3	3	3	3	3
79	คุณหญิงกมล งามกุล	37	3	3	3	3	3	3	3	3	3
80	คุณหญิงกมล งามกุล	38	3	3	3	3	3	3	3	3	3
81	คุณหญิงกมล งามกุล	39	3	3	3	3	3	3	3	3	3
82	คุณหญิงกมล งามกุล	40	3	3	3	3	3	3	3	3	3
83	คุณหญิงกมล งามกุล	41	3	3	3	3	3	3	3	3	3
84	คุณหญิงกมล งามกุล	42	3	3	3	3	3	3	3	3	3
85	คุณหญิงกมล งามกุล	43	3	3	3	3	3	3	3	3	3
86	คุณหญิงกมล งามกุล	44	3	3	3	3	3	3	3	3	3
87	คุณหญิงกมล งามกุล	45	3	3	3	3	3	3	3	3	3
88	คุณหญิงกมล งามกุล	46	3	3	3	3	3	3	3	3	3
89	คุณหญิงกมล งามกุล	47	3	3	3	3	3	3	3	3	3
90	คุณหญิงกมล งามกุล	48	3	3	3	3	3	3	3	3	3
91	คุณหญิงกมล งามกุล	49	3	3	3	3	3	3	3	3	3
92	คุณหญิงกมล งามกุล	50	3	3	3	3	3	3	3	3	3
93	คุณหญิงกมล งามกุล	51	3	3	3	3	3	3	3	3	3
94	คุณหญิงกมล งามกุล	52	3	3	3	3	3	3	3	3	3
95	คุณหญิงกมล งามกุล	53	3	3	3	3	3	3	3	3	3
96	คุณหญิงกมล งามกุล	54	3	3	3	3	3	3	3	3	3
97	คุณหญิงกมล งามกุล	55	3	3	3	3	3	3	3	3	3
98	คุณหญิงกมล งามกุล	56	3	3	3	3	3	3	3	3	3
99	คุณหญิงกมล งามกุล	57	3	3	3	3	3	3	3	3	3
100	คุณหญิงกมล งามกุล	58	3	3	3	3	3	3	3	3	3
101	คุณหญิงกมล งามกุล	59	3	3	3	3	3	3	3	3	3
102	คุณหญิงกมล งามกุล	60	3	3	3	3	3	3	3	3	3
103	คุณหญิงกมล งามกุล	61	3	3	3	3	3	3	3	3	3
104	คุณหญิงกมล งามกุล	62	3	3	3	3	3	3	3	3	3
105	คุณหญิงกมล งามกุล	63	3	3	3	3	3	3	3	3	3
106	คุณหญิงกมล งามกุล	64	3	3	3	3	3	3	3	3	3
107	คุณหญิงกมล งามกุล	65	3	3	3	3	3	3	3	3	3
108	คุณหญิงกมล งามกุล	66	3	3	3	3	3	3	3	3	3
109	คุณหญิงกมล งามกุล	67	3	3	3	3	3	3	3	3	3
110	คุณหญิงกมล งามกุล	68	3	3	3	3	3	3	3	3	3
111	คุณหญิงกมล งามกุล	69	3	3	3	3	3	3	3	3	3
112	คุณหญิงกมล งามกุล	70	3	3	3	3	3	3	3	3	3
113	คุณหญิงกมล งามกุล	71	3	3	3	3	3	3	3	3	3
114	คุณหญิงกมล งามกุล	72	3	3	3	3	3	3	3	3	3
115	คุณหญิงกมล งามกุล	73	3	3	3	3	3	3	3	3	3
116	คุณหญิงกมล งามกุล	74	3	3	3	3	3	3	3	3	3
117	คุณหญิงกมล งามกุล	75	3	3	3	3	3	3	3	3	3
118	คุณหญิงกมล งามกุล	76	3	3	3	3	3	3	3	3	3
119	คุณหญิงกมล งามกุล	77	3	3	3	3	3	3	3	3	3
120	คุณหญิงกมล งามกุล	78	3	3	3	3	3	3	3	3	3
121	คุณหญิงกมล งามกุล	79	3	3	3	3	3	3	3	3	3
122	คุณหญิงกมล งามกุล	80	3	3	3	3	3	3	3	3	3
123	คุณหญิงกมล งามกุล	81	3	3	3	3	3	3	3	3	3
124	คุณหญิงกมล งามกุล	82	3	3	3	3	3	3	3	3	3
125	คุณหญิงกมล งามกุล	83	3	3	3	3	3	3	3	3	3
126	คุณหญิงกมล งามกุล	84	3	3	3	3	3	3	3	3	3
127	คุณหญิงกมล งามกุล	85	3	3	3	3	3	3	3	3	3
128	คุณหญิงกมล งามกุล	86	3	3	3	3	3	3	3	3	3
129	คุณหญิงกมล งามกุล	87	3	3	3	3	3	3	3	3	3
130	คุณหญิงกมล งามกุล	88	3	3	3	3	3	3	3	3	3
131	คุณหญิงกมล งามกุล	89	3	3	3	3	3	3	3	3	3
132	คุณหญิงกมล งามกุล	90	3	3	3	3	3	3	3	3	3
133	คุณหญิงกมล งามกุล	91	3	3	3	3	3	3	3	3	3
134	คุณหญิงกมล งามกุล	92	3	3	3	3	3	3	3	3	3
135	คุณหญิงกมล งามกุล	93	3	3	3	3	3	3	3	3	3
136	คุณหญิงกมล งามกุล	94	3	3	3	3	3	3	3	3	3
137	คุณหญิงกมล งามกุล	95	3	3	3	3	3	3	3	3	3
138	คุณหญิงกมล งามกุล	96	3	3	3	3	3	3	3	3	3
139	คุณหญิงกมล งามกุล	97	3	3	3	3	3	3	3	3	3
140	คุณหญิงกมล งามกุล	98	3	3	3	3	3	3	3	3	3
141	คุณหญิงกมล งามกุล	99	3	3	3	3	3	3	3	3	3
142	คุณหญิงกมล งามกุล	100	3	3	3	3	3	3	3	3	3

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คุณ ปณ ทิโต

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 283

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ด้วย นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.การันต์ กิจระการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0872614854

ภาคผนวก ฉ

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือ
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาจากโรงเรียน
ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 3 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ภาพประกอบ 4 การสัมภาษณ์ผู้แทนสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ภาพประกอบ 5 การสัมภาษณ์ผู้แทนสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสุจิราภรณ์ บำรุงราษฎร์
วันเกิด	วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 65 หมู่ที่ 3 ตำบลกุดยม อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองผักหลอด ตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัด ชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36190
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูมิวิทยา ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเขียว ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2548 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูเขียว ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2554 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว